

II Pla Comarcal d'Igualtat de Gènere

2017-2020

DIAGNÒSTIC EN CLAU DE GÈNERE I PLA D'ACCIÓ

Consell Comarcal del Maresme

Document elaborat per:

Niu de Projectes
www.niudeprojectes.com

Maig 2017

INDEX	Pàg.
Presentació.	3
Objectius.	3
Metodologia.	4
Antecedents: El I Pla Comarcal d'Igualtat 2009-2015.	8
DIAGNÒSTIC EN CLAU DE GÈNERE	8
Contextualització municipal.	10
Accions i Anàlisi per Eixos d'intervenció	
Eix1. Impuls a les polítiques d'igualtat.	21
Eix 2. Abordatge integral de la violència masclista.	36
Eix 3. Drets i Qualitat de vida.	47
Eix 4. Repartiments del treball i usos del temps.	57
Eix 5. Reconeixement del lideratge i participació de les dones.	76
Conclusions del diagnòstic.	86
II PLA D'IGUALTAT 2017-2020	101
Presentació II Pla Comarcal d'Igualtat de Gènere.	102
Evolució de les Polítiques d'Igualtat Marc Normatiu de referència.	102
El II Pla Comarcal d'Igualtat: Trets definitoris Principis orientadors.	109
Estructura del II Pla d'Igualtat 2017-2020 Eixos, línies estratègiques i Objectius.	112
Mecanismes de coordinació per la implementació i seguiment.	116
Pla d'Acció 2017-2020.	121
Agraïments.	141
Fonts d'informació consultades.	142

1. PRESENTACIÓ

El Consell Comarcal del Maresme va liderar a la comarca, el desplegament de les polítiques de foment de la igualtat sota el marc del Primer Pla Comarcal d'Igualtat del Maresme pels anys 2011-2015.

Els Plans d'Igualtat, impulsats per molts Ajuntaments i comarques, es constitueixen en importants eines d'intervenció municipal per al foment de la igualtat d'oportunitats de dones i homes als territoris.

Un **Pla d'Igualtat de gènere** és un conjunt ordenat d'objectius i mesures que constitueixen la base per al desenvolupament d'una estratègia integral orientada a millorar i equilibrar la situació de dones i homes en un territori i/o organització. És el document clau que, a més de servir per a la planificació, possibilitarà el seguiment i avaluació posterior del camí recorregut en aquest àmbit.

El 1er Pla de Polítiques de Dones del Maresme 2011-2015 (PPDM) va ser el resultat del compromís polític i la prioritat estratègica del Consell Comarcal del Maresme d'avançar en l'assoliment de la plena igualtat entre dones i homes en tots els àmbits de la societat i de la convicció de que només les intervencions que garanteixen l'aplicació de la perspectiva de gènere i la transversalitat de gènere propicien transformacions reals.

El PPDM s'ordenava en 6 eixos estratègics d'intervenció dins els quals van quedar fixats els objectius específics i els resultats a assolir, així com les accions a desenvolupar durant el seu període de vigència.

Pel seu caràcter comarcal, ha volgut convertir-se en un instrument vertebrador de les diferents accions que en matèria de foment de la igualtat de dones i homes es realitzen a la comarca per assolir un territori més equitatiu, respectuós i igualitari. Al primer pla d'igualtat es van adherir un total de 25 ajuntaments de la comarca, que durant els anys de la seva vigència han desenvolupat diferents accions de manera coordinada.

Superat el període per la seva implementació, des del Consell Comarcal es va demanar suport a l'Oficina de les Dones i LGTBI de la Diputació de Barcelona mitjançant el servei de consultoria externa per tal de revisar l'actuació desenvolupada i actualitzar les dades i indicadors sociodemogràfics per a l'elaboració del II Pla comarcal d'igualtat. Aquest procés ha estat realitzat per Niu de Projectes.

L'elaboració dels Plans per a la ciutadania implica la planificació i prioritització d'actuacions per assolir una major igualtat entre dones i homes en el territori on es vol desenvolupar, tot realitzant un procés d'anàlisi i detecció de necessitats des d'un enfocament de gènere.

El present document recull els resultats del procés endegat i que es concreten en el **II Pla Comarcal d'Igualtat del Maresme** pels propers anys 2017-2020.

2.- OBJECTIUS

General

Elaborar el II Pla d'Igualtat de Gènere de la comarca del Maresme pels propers anys a partir de la realització prèvia d'un diagnòstic territorial que proporcioni informació actualitzada i que serveixi de base per al disseny d'una estratègia integral i supramunicipal per al foment de la igualtat de gènere a la comarca.

Específics:

1.- **Realitzar un diagnòstic territorial** en clau de gènere **recollint i analitzant les diferents actuacions portades a terme en el marc del Primer Pla d'igualtat** comarcal per tal d'identificar el grau de desenvolupament assolit, punts forts de l'actuació desenvolupada i noves necessitats.

2.- **Conèixer les percepcions, propostes de millora i necessitats detectades** a partir de la **reflexió conjunta de les diferents persones i agents implicats en el desenvolupament de polítiques comarcals d'igualtat**.

3- **Proposar línies d'acció i mesures orientades a afavorir una major equitat de dones i homes a considerar en l'elaboració del II Pla d'igualtat** de gènere de la comarca del Maresme.

3.- PLANTEJAMENT METODOLÒGIC

El Procés metodològic desenvolupat per elaborar el II Pla d'Igualtat Comarcal del Maresme comprèn **dues fases o blocs de treball**:

✓ ***Què s'ha fet en matèria d'igualtat? Quines són les noves necessitats?***

Primera Fase: Diagnòstic territorial a partir d'indicadors, anàlisi documental de les accions realitzades per al foment de la igualtat en el marc del primer Pla d'igualtat del Consell Comarcal del Maresme. Consulta i participació de persones implicades en el desenvolupament de les polítiques d'igualtat.

✓ ***Què podem fer per continuar avançant en la construcció d'una comarca més igualitària?***

Segona Fase: Recollida de propostes de futur i Elaboració del **II Pla Comarcal d'igualtat**.

La **metodologia** utilitzada ha combinat **l'anàlisi documental** a partir de la recollida d'indicadors sobre la participació de dones i homes als diferents eixos o àmbits estratègics, així com la consulta de diferents memòries i documents que puguin aportar informació d'interès.

Per altre banda, partim de **l'aproximació qualitativa** per tal de recollir les opinions, percepcions, propostes de millora i detecció de noves necessitats a partir de la

consulta directa a diferents agents i persones referents a nivell del Consell Comarcal, així com dels municipis adherits al Pla Comarcal d'Igualtat.

En aquest procés de consulta s'ha donat un espai rellevant a la participació de les dones que viuen a la comarca, així com a entitats socials que mitjançant la seva activitat són grans dinamitzadores i coneixedores de la realitat comarcal.

Des d'aquesta perspectiva s'ha treballat des **d'una vessant participativa** mitjançant la dinamització de **Grups de Discussió i tallers participatius**. Així mateix hem utilitzat **l'entrevista** com un format idoni per aprofundir en les temàtiques a treballar des d'una perspectiva individual i professional.

Bloc 1. Elaboració d'un diagnòstic de situació en clau de gènere de la comarca del Maresme.

- **Consulta i anàlisi de fonts d'informació secundària** mitjançant la recollida d'indicadors, estadístiques i documents de treball elaborats des del propi Consell Comarcal del maresme (estadístiques, memòries dels SIAD, memòries i estudis de rellevància per l'estudi).
- **Aproximació qualitativa** mitjançant la realització d'entrevistes i grups de discussió/tallers participatius amb diferents agents i persones, tant del Consell Comarcal com persones de rellevància de la comarca i municipis que la conformen.
- **Redacció de l'informe de conclusions del diagnòstic** ordenat segons diferents eixos o àmbits d'anàlisi, en base a l'anàlisi estratègic DAFO: tot identificant punts forts com aspectes que hauran de ser objecte d'atenció en el II Pla Comarcal d'igualtat de gènere.

Metodologia utilitzada:

1.1. Procés de diagnòstic quantitatiu i descriptiu.

Les fonts d'informació utilitzades han estat de caràcter secundari, a través de la consulta de documentació proporcionada pel propi Consell Comarca: memòries d'actuació de les diferents àrees, organigrama, memòries del SIAD, entre d'altres. Així mateix, han estat consultades diferents fonts estadístiques i indicadors rellevants per tal de poder fer una radiografia sociodemogràfica de la comarca en clau de gènere: Base de dades Hermes de la Diputació de Barcelona, Idescat, entre d'altres.

Aquestes estadístiques i indicadors han estat proporcionat des de l'Oficina de Drets civils i Igualtat i LGTBI de la Diputació de Barcelona.

1.2. Aproximació Qualitativa.

La consulta documental ha estat complementada amb la recollida d'informació de caràcter primari a partir de la fase de consulta que ha comptat amb la implicació i participació activa de diferents agents de la comarca en entrevistes i grups de discussió o tallers realitzats.

El fil conductor que ha guiat la consulta s'ha realitzat al voltant de **tres qüestions claus:**

Què s'ha fet en matèria d'igualtat? Com valorem la nostra intervenció? i quines són les noves necessitats que detectem?

TÈCNICA	PERSONA I CÀRREC	DATA
ENTREVISTES	Conseller de Polítiques d'Igualtat: Sr. Jordi Mir	29 nov.
	Coordinadora Tècnica SIAD: Yolanda Ascaso	17 nov.
	Agent d'Igualtat SIAD: Asmaa Aouattah	29 nov.
GRUP DE DISCUSSIÓ	Referents Tècnics àrees CCM: Responsable Servei de Polítiques d'immigració Responsable Servei de Polítiques de Joventut Responsable Servei de Polítiques de Promoció Econòmica	17 nov.
GRUP DE DISCUSSIÓ	Persones Referents Polítics i Tècnics dels Ajuntaments de la comarca:	29 nov.
Ajuntament d'Alella	Referent Política: Anna Alfaro i Tècnica: Silvia	
Ajuntament d'Arenys	Regidora Isabel Roig. Tècnica referent Laura Espinassa	
Ajuntament de Calella	Regidora Polítiques d'Igualtat Cindy Rando Radaelli	
Ajuntament de Teià	Regidora: Montse Riera i Tècnic Cooperació	
Ajuntament de Tiana	Regidora Marta Guardia i Primitiva Reverter	

Els criteris que hem fet servir per la selecció dels Ajuntaments que han participat al grup de discussió han estat:

- 1- Municipis per zones (nord Calella, centre Arenys de Mar i sud Alella, Teià i Tiana)
- 2- Municipis grans (Alella i Arenys de Mar) i municipis petits (Teià i Tiana)
- 3- Municipis amb població immigrada important (1-Calella 2-Arenys de Mar 3- Alella) i altres amb molt poca presència.
- 4- Municipis amb població rica, envellida (Tiana i Teià, Alella també és ric i els altres no)
- 5- Aquests municipis tots compten amb regidories d'igualtat i amb una tècnica referent d'igualtat (excepte Teià)

TALLERS AMB LES ENTITATS:

Taller 1 : Realitzat el dia 28 de novembre de 2016 en horari de Matí

ENTITAT	NOM	MUNICIPI
Esriptora	Eva Leonart	Sant Pol de Mar
Presidenta entitat dones de la Vallalta	Elisabet Bas Pujol	Sant Pol de Mar
Esriptora	Raquel Pico	Vilassar de Mar
UGT Maresme Resp. Dona	Carme Navarro	Mataró
Dones 21	Carme Gisbert	Teià
Actriu	Mayte Carreras	Mataró
Ass. VilaDona	Montse Centelles	Vilassar de Mar
Ass. VilaDona	Montse Albiach	Vilassar de Mar
Dones Reporteres	Lea Cornellana Montse Tuber	Mataró
Esriptora	Maria Català Serra	Mataró
Associació Hidayat	Nahla Mahjoub	Mataró
Associació Dones Migrades Vocalia Dones Cerdanyola	Silvia Llano	Mataró

Taller 2: Realitzat el dia 1 de desembre 2016 en horari de tarda

ENTITAT	NOM	MUNICIPI
Ass. Mataró Lliure de sexisme	Jana Pous i Solé i Eloi Delgadillo i Riera	Mataró
CCOO Maresme	Liliana Baigorria	Mataró
Integrem per la Igualtat	Joana Hernández Alberto López	Malgrat de Mar
Moviment Educatiu del Maresme	Ma. Carme Civit i Rovirosa	Mataró
Òmnium Cultural Maresme	Laia Nonell	Mataró

Bloc 2: Recollida de propostes de futur i Elaboració del II Pla Comarcal d'igualtat.

Per a l'elaboració del **II Pla Comarcal d'igualtat del Maresme 2017-2020** es va realitzar un **Seminari de Treball** amb diferents perfils de professionals del propi Consell Comarcal i **una sessió de contrast** amb referents polítics i tècnics de diferents Ajuntaments del territori. Aquest taller tenia per objectiu debatre i concretar les properes accions a desenvolupar per continuar avançant en la igualtat de gènere. Així mateix, s'ha considerat en la definició i concreció d'accions **les propostes** i prioritats d'intervenció recollides mitjançant **el qüestionari on line activat en el procés de consulta.**

	TALLER PARTICIPATIU
OBJECTIUS	Elaborar de manera col·laborativa una proposta d'actuacions específiques en matèria d'igualtat de gènere, a incloure al pla d'actuació anual
ACTUACIÓ	2 Tallers de 2 hores durada: Presentació resultats del diagnòstic i Propostes d'acció, debat i concreció
PARTICIPANTS	Personal amb capacitat de tècnica dels diferents àrees del Consell Comarcal del Maresme Personal tècnic i Polític dels Ajuntaments del territori
METODOLOGIA	La metodologia de treball ha estat participativa, a partir d'una primera exposició dels principals resultats del procés de diagnòstic realitzat s'ha obert un debat a partir d'una fitxa d'accions facilitada com eina de treball es va acordar el manteniment/revisió de les accions ja en marxa així com la incorporació de noves accions a recollir al futur pla d'acció.
RESULTATS	1 Tallers participatius: Realitzat el dia 9 de Març de 2017 Persones participants: Equip tècnic de l'àrea de Joventut, Promoció Econòmica, Salut, SIAD (psicòloga, advocada, Agent d'Igualtat i Cap d'Igualtat) 1 Taller participatiu : Realitzat el 27 de març de 2017 Persones participants: amb regidories i personal tècnic dels Ajuntaments (Ajuntament d'Alella, Arenys de Mar i Calella)

**1a PART. DIAGNÒSTIC EN CLAU DE GÈNERE DE LA
COMARCA DEL MARESME**

1.- PRESENTACIÓ

Aquest diagnòstic de la comarca del Maresme, s'emmarca dins del procés d'elaboració del II Pla Comarcal per a la Igualtat de Gènere que compta amb l'impuls polític i tècnic del Consell Comarcal del Maresme i el suport tècnic i econòmic de la Oficina de les Dones i LGTBI de la Diputació de Barcelona.

El document que es presenta recull les dades més significatives del procés iniciat per conèixer les característiques sociodemogràfiques i altres indicadors amb un enfocament de gènere que ens ajudi a dissenyar una estratègia de millora de les condicions de les dones i homes de la comarca.

El coneixement de la realitat que ens envolta, així com l'anàlisi i reconeixement de la trajectòria desenvolupada des del Consell Comarcal del Maresme en matèria de foment de polítiques d'igualtat de gènere és un pas cabdal per dissenyar una estratègia integral i continuar avançant en el desplegament de les polítiques d'igualtat al territori.

L'anàlisi de la realitat ens permet conèixer la situació actual de dones i homes de la comarca, les necessitats i mancances en diferents àmbits d'interès des d'una perspectiva de gènere. D'altre banda, qualsevol anàlisi també ajuda a posar en relleu la trajectòria desenvolupada al territori i els punts forts de la mateixa, que sense dubte, ens ajudaran a consolidar les polítiques comarcals de foment de la igualtat.

Per tant, aquest diagnòstic es configura com l'eina fonamental per identificar prioritats d'intervenció segons diferents àmbits d'anàlisi. Aquest document s'ha realitzat en base a l'estudi i informació sobre la trajectòria desenvolupada pel Consell Comarcal del Maresme en el desplegament de polítiques d'igualtat, així com mitjançant la recollida d'informació estadística i qualitativa sobre les necessitats actuals que viuen homes i dones de la comarca i que hauran de ser objecte d'atenció en el II Pla Comarcal d'Igualtat de Gènere.

2.CONTEXTUALITZACIÓ TERRITORIAL : LA COMARCA DEL MARESME

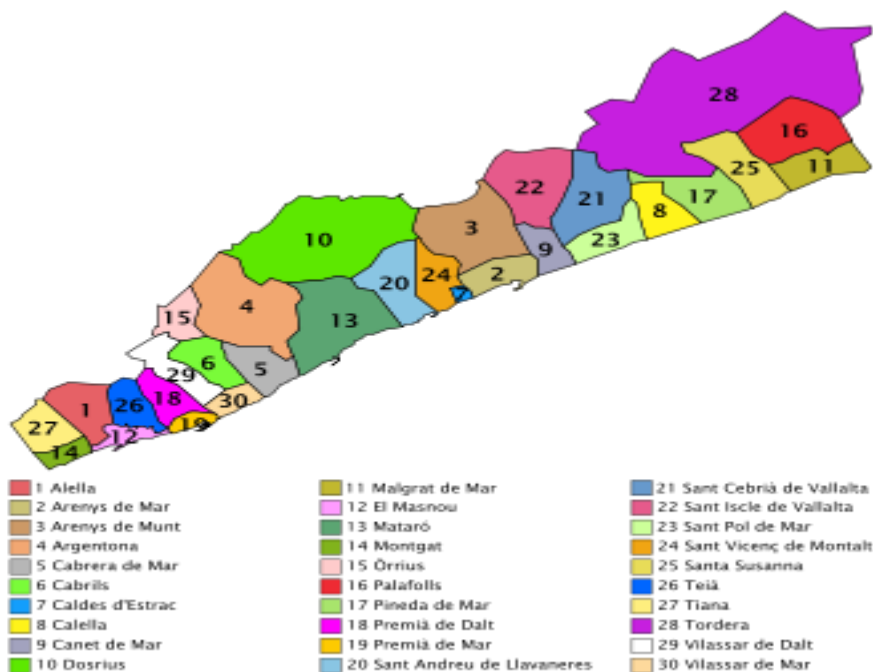
El Maresme és una comarca de la província de Barcelona, situada a l'est del país que s'estén a través d'una franja de territori estreta i allargada conformada entre la serralada Litoral i la costa. Té una extensió màxima de 55 quilòmetres entre la primera població al Sud, Montgat i el municipi més septentrional, Tordera.

Limita al Nord amb la comarca de La Selva; al Sud amb el Barcelonès; a l'Oest amb el Vallès Oriental i l'Est amb el Mar Mediterrani.

El Maresme, és una comarca bé comunicada, amb molt bones infraestructures en carreteres així com de tren. La L1 de Rodalies Renfe fa el recorregut de tota la costa litoral, comunicant tot el Maresme amb la província de Barcelona pel sud i la de Girona pel Nord. Les poblacions del litoral són les que compten amb més bones infraestructures. La distribució de molts municipis a l'interior i de muntanya limita la comunicació i accessibilitat a d'altres poblacions al transport per carretera, amb cotxe particular i/o transports interurbans. Aquesta xarxa està bé desenvolupada i connecta millor les poblacions més grans. D'altres, més petites i situades a la muntanya, com ara, Dosrius, tenen molt més limitada la comunicació via transport interurbà, fet que condiciona la mobilitat de les seves poblacions cap d'altres.

Municipis

El Maresme està format per 30 municipis.

La capital de comarca, Mataró, concentra el 28,4% de la població, amb 124.867 habitants l'any 2015. La resta dels municipis no superen individualment els 30.000 habitants.

Aquests es distribueixen al llarg de la costa i la muntanya, donant lloc a una comarca diversa en quan mida i situació geogràfica, on trobem municipis de muntanya i de costa.

La població de la Comarca

L'any 2015 hi havia censades al Maresme un total de 432.512 persones, de les quals 222.113 eren dones i 217.399 homes. Una distribució força homogènia entre homes (49,46%) i dones (50,54%).

	Dones	Homes	total
TOTAL població	222.113	217.399	439.512

Font: Hermes. Diputació de Barcelona. 2015

La població ha experimentat un significatiu creixement al llarg de la darrera dècada (anys 2000-2010), incrementant-se en un 24,77%, després d'estabilitzar-se als anys 80, un cop acabada l'onada migratòria dels anys 60-70 que va estar caracteritzada per un fort creixement poblacional.

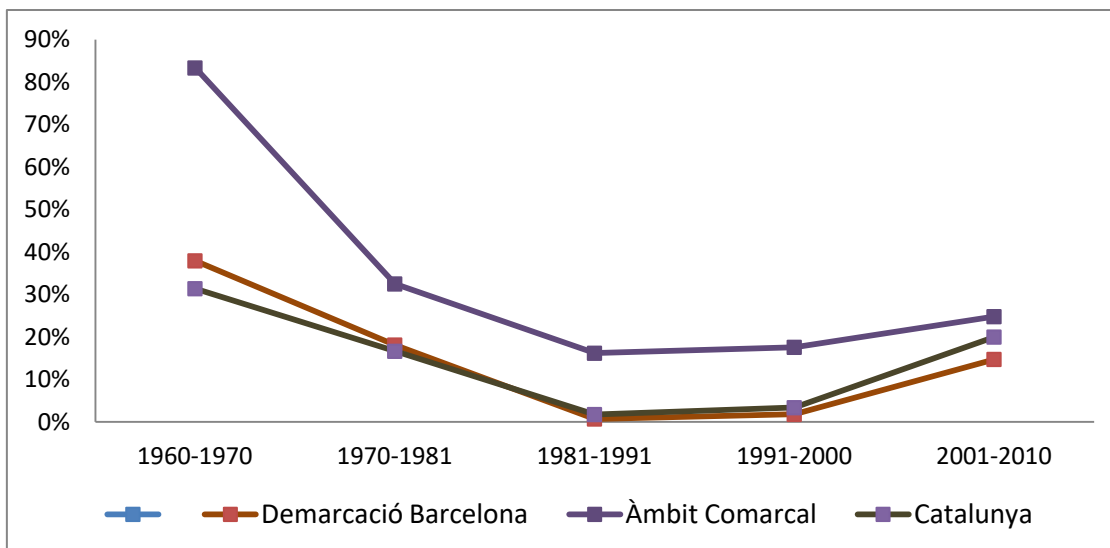
Comarca	Població inicial	Població final	% creixement
1960-1970	104.163	190.949	83,32%
1970-1981	190.949	252.952	32,47%
1981-1991	252.952	293.838	16,16%
1991-2000	293.838	345.423	17,56%
2000-2010	345.423	430.997	24,77%

Font: IDESCAT. 2015

Aquest repunt poblacional dels darrers anys és deu principalment al fet migratori (molt més elevat a la comarca respecte el que experimenta la demarcació de Barcelona i el conjunt de Catalunya).

	Demarcació Barcelona	Àmbit Comarcal	Catalunya
1960-1970	37,91%	83,32%	31,35%
1970-1981	18,09%	32,47%	16,62%
1981-1991	0,68%	16,16%	1,73%
1991-2000	1,76%	17,56%	3,34%
2001-2010	14,71%	24,77%	19,97%

Font: IDESCAT. 2015

Aquesta població es distribueix per tota la comarca de manera desigual. Mataró, amb un total de 124.867, persones aglutina el 28,4% del total de la població comarcal. En sentit invers, trobem municipis molt petits, que no arriben a 5000 habitants: Òrrius, Sant Iscle de Vallalta, Caldes d'Estrac, Sant Cebrià de Vallalta, Cabrera de Mar. Òrrius amb 668 habitants és el poble més petit en població.

La resta té una població petita – mitjana, no arribant als 20000 habitants, excepte El Masnou (22.923), Pineda de Mar (25968), Premià de Mar (27944) i Vilassar de Mar (20447) que són els pobles més poblats darrera la capital de comarca.

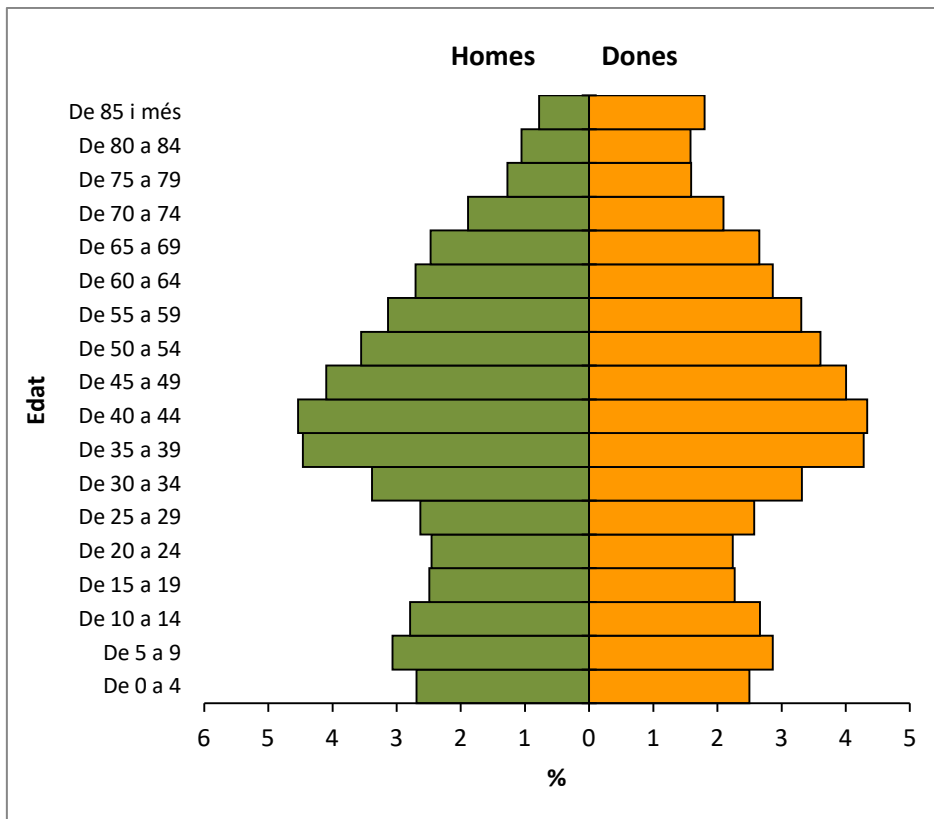
Distribució de la Població Comarcal per Municipis – 2015

Municipi	Homes	Dones	Total	Municipi	Homes	Dones	Total
Alella	4.726	4.934	9.660	Palafolls	4.550	4.582	9.132
Arenys de Mar	7.491	7.798	15.289	Pineda de Mar	12.986	12.982	25.968
Arenys de Munt	4.408	4.328	8.736	Premià de Dalt	5.231	5.161	10.392
Argentona	5.899	6.079	11.978	Premià de Mar	13.667	14.277	27.944
Cabrera de Mar	2.277	2.245	4.522	Sant Andreu de Llanerres	5.166	5.327	10.493
Cabrils	3.590	3.660	7.250	Sant Cebrià de Vallalta	1.734	1.592	3.326
Caldes d'Estrac	1.316	1.401	2.717	Sant Iscle de Vallalta	672	636	1.308
Calella	8.886	9.340	18.226	Sant Pol de Mar	2.486	2.526	5.012
Canet de Mar	6.884	7.293	14.177	Sant Vicenç de Montalt	3.053	2.996	6.049
Dosrius	2.644	2.571	5.215	Santa Susanna	1.662	1.613	3.275
Malgrat de Mar	9.183	9.188	18.371	Teià	3.078	3.160	6.238
Masnou, El	11.062	11.861	22.923	Tiana	4.035	4.376	8.411
Mataró	62.045	62.822	124.867	Tordera	8.325	8.108	16.433
Montgat	5.721	5.780	11.501	Vilassar de Dalt	4.406	4.558	8.964
Òrrius	356	332	688	Vilassar de Mar	9.860	10.587	20.447

Font: Hermes. Diputació de Barcelona. 2015

2.1. Estructura de la població

La distribució per grups d'edat de la població de la Comarca del Maresme ens mostra una estructura piramidal molt semblant a la resta de Catalunya i altres contextos propers, amb unes tendències demogràfiques lligades al descens de la natalitat i a l'increment de l'esperança de vida amb el gruix poblacional en les edats productives.

Font:Elaboració pròpia. A partir de IDESCAT. 2015

La distribució per sexes a tots els grups d'edat és força homogènia tot i que a partir dels 75 anys, la presència de dones grans és més alta que la dels homes.

Població per grups d'edat

Edat	Homes	Dones	Total
de 0 a 15	39.852	37.308	77.160
De 16 a 24 anys	19.439	17.771	37.210
De 25 a 34 anys	26.442	25.894	52.336
De 35 a 44 anys	39.552	37.867	77.419
De 45 a 54 anys	33.641	33.464	67.105
De 55 a 65 anys	27.904	29.517	57.421
de 66 i més	30.569	40.292	70.861
Total	217.399	222.113	439.512

Font:Elaboració pròpia. A partir de IDESCAT. 2015

Aquesta dada s'explica per la major esperança de vida que presenten les dones, amb uns índex d'envelliment i de sobre envelliment feminitzats. Tal i com podem veure a la taula de sota, al 2015 hi havia un total de 7.915 dones de més de 85 anys a la comarca enfront els 3.424 homes. Aquesta dada és molt significativa ates que les dones grans, per les seves característiques i trajectòries de vida presenten necessitats específiques (en molts casos solitud, aïllament, malaltia, baixos ingressos...) i que en qualsevol anàlisi sociodemogràfic s'haurà de tenir molt present.

Grups d'Edat a partir de 75 anys	Homes	Dones
De 75 a 79	5.598	6.985
De 80 a 84	4.628	6.943
De 85 i més		
Total	13650	21843

Font: IDESCAT. 2015

L'envelliment progressiu de la població implica que al territori van apareixent una necessitat creixent de serveis socio-sanitaris i d'atenció a la dependència, actualment realitzats en gran part per dones, molt sovint estrangeres.

Un altre aspecte que s'ha de considerar, fa referència a les característiques territorials i l'accessibilitat als recursos socio-sanitaris i d'altres tipus existents a la comarca, ja que en alguns municipis l'accés als mateixos pot ser difícil (sobretot zones de muntanya i poblacions amb moltes urbanitzacions disperses).

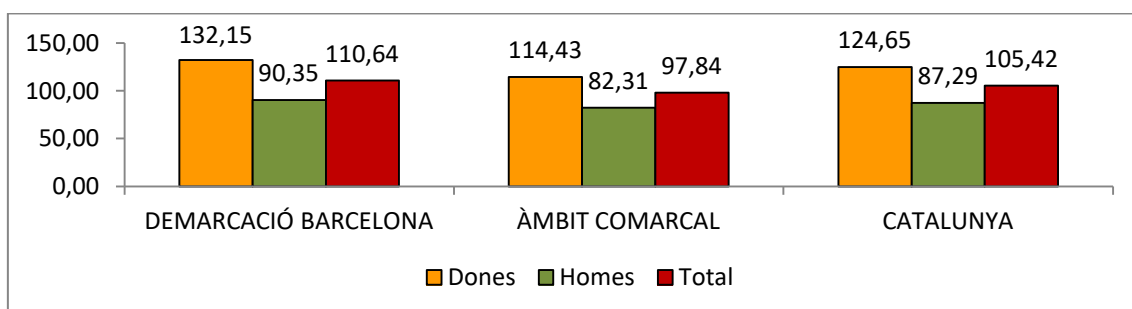
L'índex d'envelliment és el quocient entre el nombre de persones de 65 anys i el nombre de menors de 15 anys. **L'índex sobreenvelliment** és el quocient entre el nombre de persones de 85 anys més i el nombre de persones de 65 anys i més.

Índex d'envelliment

(Població de 65 anys i més / Població de 0 a 15 anys)*100

Àmbit territorial	Dones	Homes	Total
DEMARCACIÓ BARCELONA	132,15	90,35	110,64
ÀMBIT COMARCAL	114,43	82,31	97,84
CATALUNYA	124,65	87,29	105,42

Font:Elaboració pròpia. A partir de IDESCAT. 2015

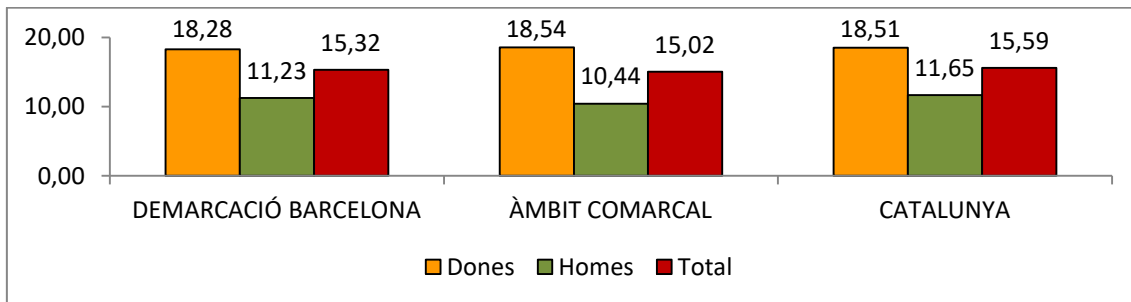

Índex de sobre envelliment

(Població de 85 anys i més / Població de 65 anys i més)*100

Taxes	Dones	Homes	Total
DEMARCACIÓ BARCELONA	18,28	11,23	15,32
ÀMBIT COMARCAL	18,54	10,44	15,02
CATALUNYA	18,51	11,65	15,59

Font:Elaboració pròpia. A partir de IDESCAT. 2015

ÍNDEX D'ENVELLIMENT A LA COMARCA PER MUNICIPIS: 2015

Municipi	Homes	Dones	Total	Municipi	Homes	Dones	Total
Alella	95,24	115,19	104,78	Palafolls	55,67	64,59	60,1
Arenys de Mar	102,91	162,88	131,2	Pineda de Mar	105,2	140,1	122,07
Arenys de Munt	72,19	97,72	84,24	Premià de Dalt	81,51	95,57	88,25
Argentona	77,17	103,95	90,31	Premià de Mar	87,35	130,56	108,4
Cabrera de Mar	80	100,54	89,71	Sant Andreu de Llavanes	72,59	98,71	84,88
Cabrils	58,14	61,89	59,97	Sant Cebrià de Vallalta	64,56	65,77	65,17
Caldes d'Estrac	110,58	145,62	128,47	Sant Iscle de Vallalta	72,66	74,64	73,68
Calella	101,08	147,27	123,96	Sant Pol de Mar	109,98	132,2	120,68
Canet de Mar	93,47	140,66	116,17	Sant Vicenç de Montalt	64,08	72,55	68,04
Dosrius	58,51	66,6	62,36	Santa Susanna	76,16	91,84	83,47
Malgrat de Mar	96,39	141,24	117,84	Teià	93,43	129,42	110,66
Masnou, El	89,41	141,91	114,29	Tiana	72,21	81,41	77,04
Mataró	76,4	112,4	93,81	Tordera	78,63	99,18	88,43
Montgat	66,21	90,86	77,95	Vilassar de Dalt	93,08	113,73	103,3
Òrrius	70,77	101,75	85,25	Vilassar de Mar	80,44	109,82	94,82
Sant Cebrià de Vallalta	64,56	65,77	65,17	Teià	93,43	129,42	110,66
				total	82,31	114,43	97,84

Font: Hermes. Diputació de Barcelona. 2015

ÍNDEX SOBREENVELLIMENT – COMARCA PER MUNICIPIS - 2015

Municipi	Homes	Dones	Total	Municipi	Homes	Dones	Total
Alella	9,99	20,99	15,77	Palafolls	6,36	15,33	11,15
Arenys de Mar	12,37	22,41	18,25	Pineda de Mar	8,7	15,02	12,21
Arenys de Munt	10,22	20,78	16	Premià de Dalt	8,02	14,73	11,51
Argentona	11,01	21,49	16,92	Premià de Mar	10,82	18,43	15,29
Cabrera de Mar	8,73	16,58	12,89	Sant Andreu de Llavaneres	8,68	17,19	13,34
Cabrils	10	17,47	13,77	Sant Cebrià de Vallalta	5,12	13,7	9,45
Caldes d'Estrac	11,74	24,68	19,23	Sant Iscle de Vallalta	9,68	20,39	15,31
Calella	10,66	21,59	17,09	Sant Pol de Mar	9,9	17,34	13,83
Canet de Mar	11,45	22,63	17,96	Sant Vicenç de Montalt	9,84	19,95	14,89
Dosrius	9,29	14,41	11,89	Santa Susanna	8,13	12,74	10,5
Malgrat de Mar	10,78	18,19	15,02	Teià	14,84	25,5	20,81
Masnou, El	10,43	20,96	16,63	Tiana	10,22	19,85	15,56
Mataró	11,14	17,67	14,92	Tordera	9,24	14,57	12,09
Montgat	9,93	14,59	12,52	Vilassar de Dalt	11,16	20,92	16,48
Òrrius	13,04	12,07	12,5	Vilassar de Mar	10,52	18,34	14,95
Palafolls	6,36	15,33	11,15	Palafolls	6,36	15,33	11,15
total	10,44	18,54	15,02				

Font: Hermes. Diputació de Barcelona. 2015

Aquestes dades de població envellida es relacionen amb els trets sociodemogràfics actuals, amb descens de la natalitat per una banda i per l'altre, la millora de la qualitat de vida que té com a resultat una més alta esperança de vida.

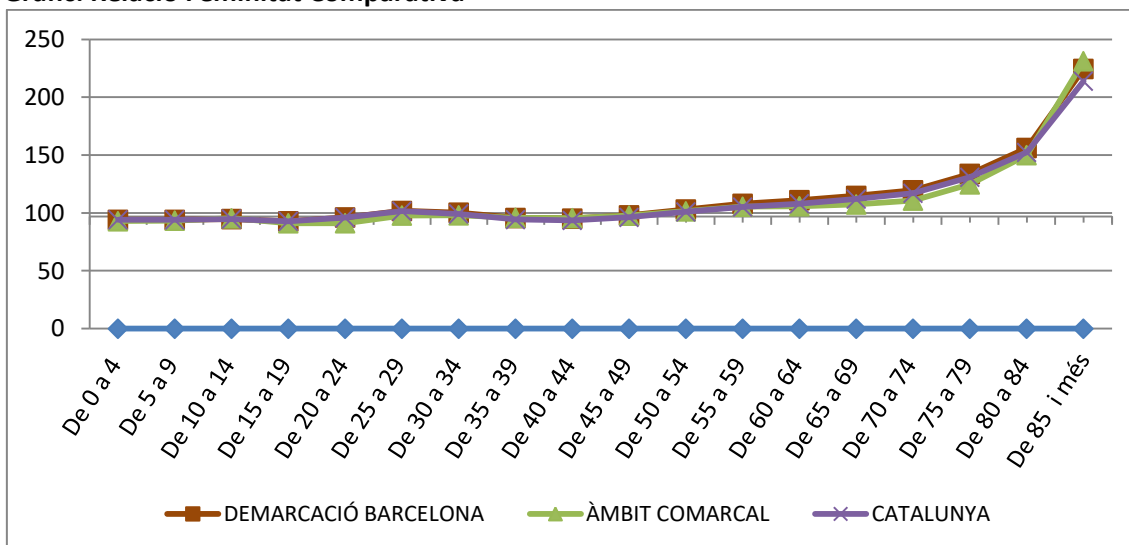
Un altre índex d'anàlisi i que pot també influir en el comportament poblacional, és el de la Relació de Feminitat/masculinitat.

Aquesta relació dona raó del nombre de dones per a cada 100 homes i a la inversa, per cada grup d'edat quinquennal; recull el pes de cada grup respecte l'altre. Fins a un índex de 97-95 dones per cada 100 homes es considera que les diferències entre els grups es poden atribuir principalment al nombre de naixements. La RF creix en els grups de dones grans i molt grans per la major esperança de vida de les dones.

Les dades o relació de feminitat/masculinitat dels diferents àmbits territorials en comparativa mostren un comportament molt similar.

Gràfic: Relació Feminitat Comparativa

Font:Elaboració pròpia. A partir de IDESCAT. 2015

Les dades relatives al nombre de fills/filles de les dones de més de 16 anys de la comarca, l'índex sintètic de fecunditat es situa en un 1,43 , es a dir, una mitjana 1,43 fills/es per dona, una mica més alta que la mitjana de Catalunya que es situa pel 2015 en 1,39 fills/dona.

Dones de 16 anys i més, per nombre de fills/es nascuts vius 2011								
Any/Nombre de fills/es	0	1	2	3	4 i més	Total dones	Total Fills/es	Nombre mitjà de fills/es per dona
2011	57.250	33.274	58.065	19.091	11.050	178.731	260.650	1,4

Font:Elaboració pròpia. A partir de IDESCAT. 2015

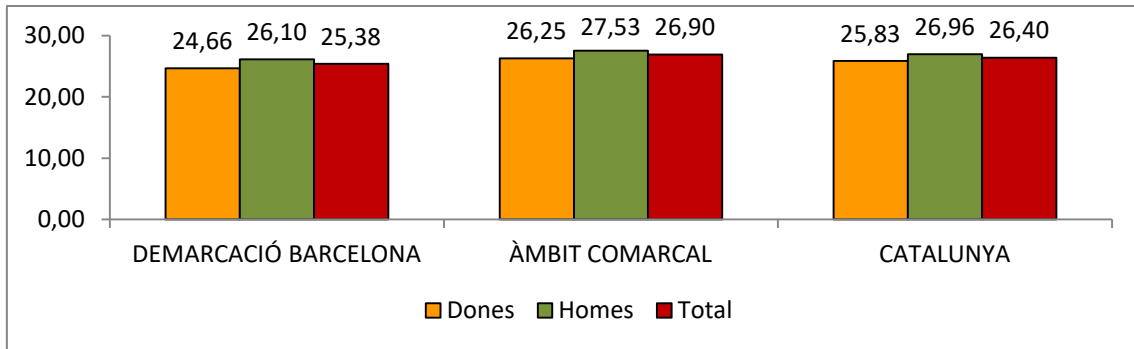
La població dependent al Maresme tant infantil com juvenil és una mica més alta a la comarca, en comparació a la de la Demarcació de Barcelona i el conjunt de Catalunya. Al igual que els índex de primera infantessa.

Índex de dependència infantil i juvenil

(Població de 0 a 15 anys / Població entre 16 i 64 anys)*100

	Dones	Homes	Total
DEMARCACIÓ BARCELONA	24,66	26,10	25,38
ÀMBIT COMARCAL	26,25	27,53	26,90
CATALUNYA	25,83	26,96	26,40

Font:Elaboració pròpia. A partir de IDESCAT. 2015

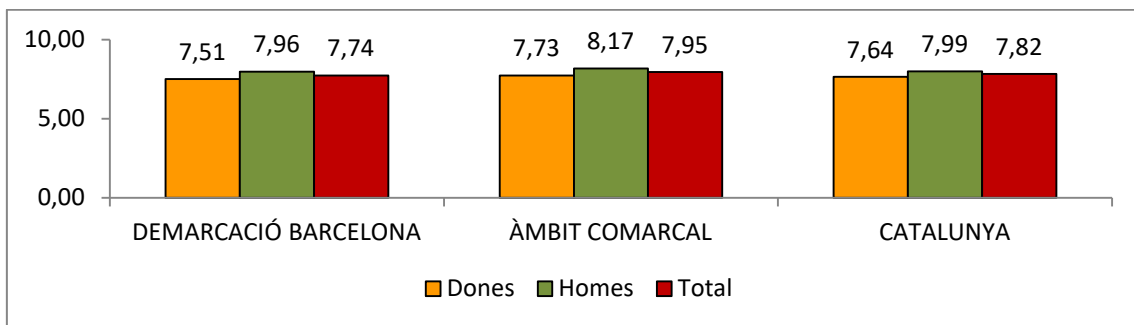

Índex de primera infantesa

(Població de 0 a 4 anys / Població entre 16 i 64 anys)*100

	Dones	Homes	Total
DEMARCACIÓ BARCELONA	7,51	7,96	7,74
ÀMBIT COMARCAL	7,73	8,17	7,95
CATALUNYA	7,64	7,99	7,82

Font:Elaboració pròpia. A partir de IDESCAT. 2015

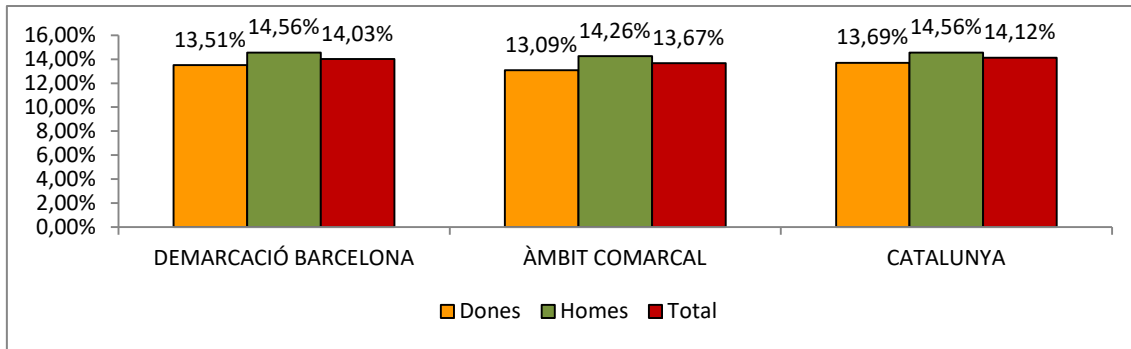

Taxa de joventut de 16 a 29 anys

(Població de 16 a 29 anys / Població total)*100

Taxes	Dones	Homes	Total
DEMARCACIÓ BARCELONA	13,51%	14,56%	14,03%
ÀMBIT COMARCAL	13,09%	14,26%	13,67%
CATALUNYA	13,69%	14,56%	14,12%

Font:Elaboració pròpia. A partir de IDESCAT. 2015

El creixement natural de la població és de signe negatiu per al 2015, mostrant un cert estancament dels naixements, que baixen respecte al 2013 en 163 i augmentant el nombre de defuncions.

Moviment natural	2011	2013	2015	Variació absoluts	
				2011 - 2013	2013 - 2015
Naixements	4.748	4.109	3.946	-639	-163
Defuncions	3.438	3.450	3.853	12	403
Creixement natural	1.310	659	93	-651	-566

Font: Hermes. Diputació de Barcelona.2015

2.2. Població migrada per sexe, edat i procedència

Al 2015, la població estrangera que viu a la comarca del Maresme suma un total de 47.317 persones, que suposa un total del 10,77% de la població, 3 punts percentuals per sota de la taxa de Catalunya.

Població Estrangera

	Homes	% H	Dones	%D	TOTAL
total	24875	52,58%	22442	47,42%	47317

Font:Elaboració pròpia. A partir de IDESCAT. 2015

Taxa estrangeria global	Homes	Dones	Total
Maresme	11,44%	10,10%	10,77%
Demarcació Barcelona	13,17%	11,70%	12,42%
Catalunya	7,14%	50,83%	13,69%

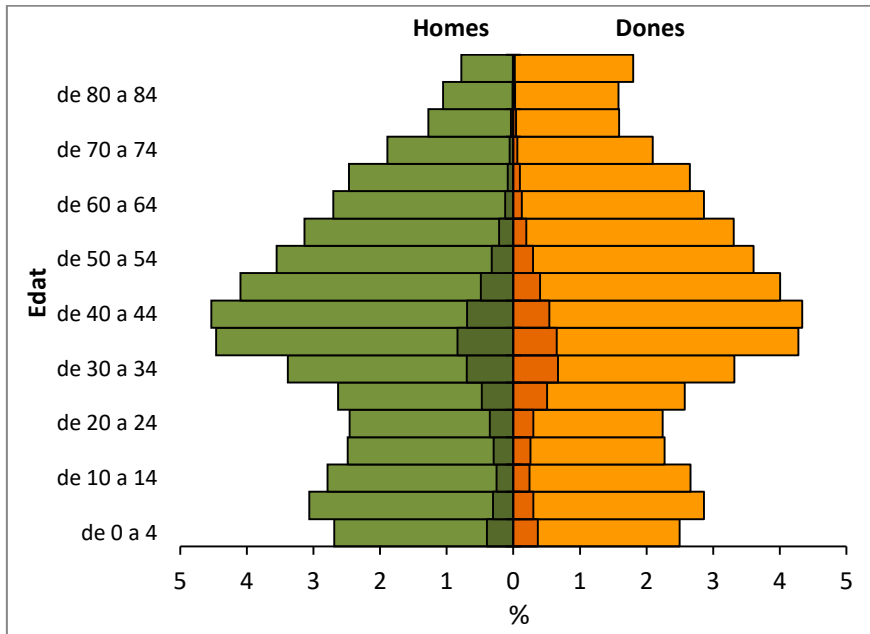
Font:Elaboració pròpia. A partir de IDESCAT. 2015

Si analitzem l'estructura de la població nouvinguda es caracteritza per un major pes poblacional en les edats centrals, joves i adults joves en edat de treballar, amb poques persones grans. Les migracions dels darrers anys també han aportat població infantil.

En general, les diferències per sexe són petites, tot i això, hi ha una mica més d'homes i les dones són una mica més joves. Aquesta és una pauta migratòria relacionada amb els rols de gènere en el treball i la formació de les famílies.

Després del cens de l'any 2001 es fa visible l'arribada d'una nova onada migratòria que ha marcat la dinàmica de creixement de la població els darrers anys.

PIRÀMIDE DE POBLACIÓ COMPOSTA (POBLACIÓ AUTÒCTONA I ESTRANGERA)

Font:Elaboració pròpia. A partir de IDESCAT. 2015

Població quinquennal 2015

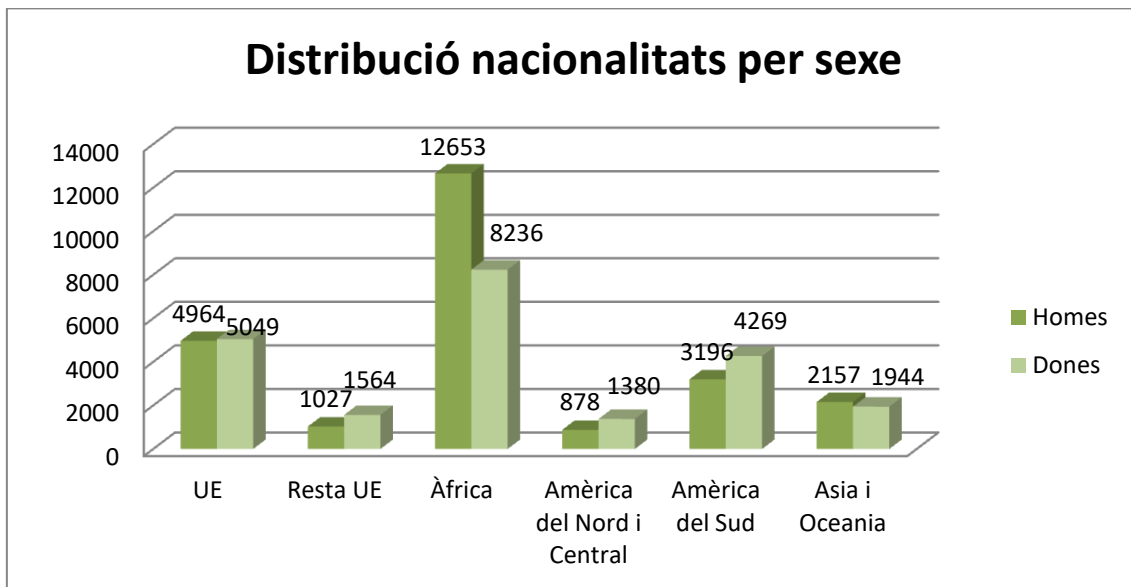
Edat	Pob. Espanyola		Pob. Estrangera	
	Dones	Homes	Dones	Homes
de 0 a 4	9.366	10.086	1.613	1.733
de 5 a 9	11.258	12.120	1.323	1.348
de 10 a 14	10.636	11.157	1.062	1.108
de 15 a 19	8.845	9.640	1.128	1.299
de 20 a 24	8.532	9.239	1.316	1.561
de 25 a 29	9.088	9.476	2.220	2.084
de 30 a 34	11.634	11.815	2.952	3.067
de 35 a 39	15.946	15.925	2.866	3.692
de 40 a 44	16.684	16.882	2.371	3.053
de 45 a 49	15.842	15.876	1.769	2.140
de 50 a 54	14.543	14.193	1.310	1.432
de 55 a 59	13.676	12.837	858	948
de 60 a 64	12.028	11.343	554	541
de 65 a 69	11.230	10.485	426	368
de 70 a 74	8.920	8.052	274	249
de 75 a 79	6.799	5.439	186	159
de 80 a 84	6.828	4.566	115	62
>84	7.816	3.393	99	31
TOTAL	199.671	192.524	22.442	24.875

Dones estrangeres

Les dones estrangeres estan més presents en les edats juvenils i també en edats actives i són molt poc presents en edats més adultes i grans. La seva mitjana d'edat està al voltant del 30 anys, molt inferior a la de les dones autòctones que està al voltant del 43.

Les dones amb nacionalitat estrangera representen el 47,42% del total persones estrangers que viuen a la comarca i el 11,23% de les dones del Maresme, en front el 12,92 % del pes relatiu dels homes estrangers a la comarca.

Malgrat aquesta menor presència de dones de nacionalitat estrangera (en relació als homes del mateix col·lectiu) a la comarca, hi ha grups nacionals que estan força feminitzats. Les dones són majoria entre aquelles que provenen de l'Amèrica del Sud i d'Europa.

Font:Elaboració pròpia. A partir de IDESCAT. 2015

EIX 1.- IMPULS DE LES POLÍTIQUES DE GÈNERE A LA COMARCA DEL MARESME

Les **polítiques públiques d'igualtat de gènere** tenen com a **finalitat transformar les condicions que fan que encara continuïn les desigualtats entre dones i homes** en els diferents àmbits de la vida personal, social, política, econòmica i cultural.

Els Plans d'Igualtat són un conjunt d'intencions, decisions i objectius i mesures adoptades pels poders públics per tal d'aconseguir la igualtat de gènere en el seu territori.

La Llei orgànica 3/2007 i la recent aprovació de la Llei catalana 17/2015 per la igualtat efectiva de dones i homes representa un pas cap a la responsabilitat de les administracions públiques d'assegurar i garantir la no discriminació de les dones en els seus àmbits d'actuació. Per la seva banda, les institucions públiques han d'assumir un doble compromís:

- Desenvolupar polítiques transversals de gènere cap a la ciutadania
- Posar les bases per corregir les desigualtats existents en l'interior de la pròpia organització, desenvolupant mesures i/o plans d'igualtat interns que permetin assolir la igualtat entre el seu personal i estiguin en consonància amb la projecció exterior de les polítiques municipals en matèria d'igualtat.

La política d'igualtat de gènere és entesa com el conjunt estructurat d'accions i el compromís que l'organització manifesta respecte a aquest àmbit. Partim de la constatació de que una bona trajectòria de l'organització municipal en el desplegament de polítiques de gènere enforteix l'experiència i sensibilització envers aquest principi. La implicació del cos polític i tècnic del conjunt d'àrees i serveis de l'ajuntament i la destinació de recursos és un condicionant previ per poder incorporar la perspectiva de gènere de manera transversal en el conjunt de polítiques locals cap a la ciutadania.

Aquest eix estratègic busca situar la igualtat entre dones i homes com a dret fonamental de totes les persones i com a valor central de l'acció municipal i de totes les polítiques locals. Per tal d'aconseguir-lo, des del compromís polític i de manera específica des de les polítiques locals d'igualtat s'ha de treballar de manera transversal per tal d'incorporar la igualtat en tots els plans, programes i projectes municipals, potenciant un model de treball institucional que posi l'accent en la transversalitat, la coordinació i la presa de decisions conjuntes.

1.1. TRAJECTÒRIA COMARCAL EN POLÍTIQUES DE GÈNERE

Els recursos d'igualtat a la comarca

En una comarca com la del Maresme, amb un gran nombre de municipis de diversa mida, ens trobem també un mapa diversificat en quan recursos existents als ajuntaments per desplegar les polítiques d'igualtat. Aquest desplegament guarda estreta relació amb la mida del propi municipi així com amb la pròpia trajectòria i accions desenvolupades.

Hem demanat d'omplir als ajuntaments de la comarca una breu fitxa descriptiva per tal de conèixer els recursos que disposen a l'actualitat per desenvolupar les polítiques d'igualtat al seu territori. D'aquestes fitxes hem rebut un total de 21 respostes.

Recursos Polítics i tècnics

Tal i com es pot veure a la taula de sota, són molts els ajuntaments de la comarca que, no disposen de recursos específics per portar a terme les polítiques de foment de la igualtat de gènere.

A **nivell polític**, 8 ajuntaments apunten disposar d'una regidoria d'igualtat tot i que la majoria d'aquestes regidories s'integren en les àrees més generals d'atenció a les persones i serveis socials (ej. Alella: regidoria equitat, d'adolescència i joventut; Malgrat de Mar: igualtat i Gent Gran; Calella: Àrea d'Igualtat i Política Social..)No trobem cap ajuntament que disposi d'una regidoria d'igualtat de gènere de manera única.

La resta de municipis no especifiquen regidoria o nom d'igualtat: les polítiques d'igualtat pengen de Benestar social, Serveis Socials, Alcaldia i Acció Social...

Recursos d'Igualtat als Municipis	Si	No	En procés
Regidoria d'Igualtat	8	13	
Professional tècnic – Agent d'Igualtat jornada completa	0	2	
Professional tècnic jornada 50%	4		
Professional tècnic (10%-50% jornada)	15		
CIRD	4		
Pla d'Igualtat Municipal	8	11	2
Pla Intern d'Igualtat	3	15	3
Protocol violència gènere	12	9	
Entitats de Dones	16	5	

Font: Elaboració pròpia a partir de Fitxa d'entitats CCM

En relació **al personal o recursos humans** que es destinen per portar a terme accions de foment de la igualtat de gènere, destacar que només 2 municipis apunten que disposen de la figura professional d'agent d'igualtat o tècnica d'igualtat, tot i que cap municipi dedica una jornada sencera aquestes polítiques. Del total dels municipis que disposen d'alguna persona que es dedica al desplegament de les polítiques d'igualtat, 8 assenyalen que la dedicació a les polítiques d'igualtat és del 50% de la seva jornada

de treball. Aquests municipis són Tiana, Montgat, Dosrius i Alella. La resta de municipis dediquen entre 10% de la jornada i el 50%, sempre combinant aquestes tasques amb altres pròpies de serveis socials, joventut, cooperació entre d'altres.

D'altre banda apuntar que Mataró, Dosrius, Masnou i Pineda disposen d'un CIRDD (Centre d'Informació i Recursos per Dones).

Cal dir que els perfils majoritaris contractats per realitzar aquestes tasques són principalment, educadors/es socials, psicòlogues, treballadors/es socials, tècnics/ques de joventut etc. A Dosrius la persona que porta les polítiques d'igualtat té formació com Agent d'Igualtat. Per últim, destacar que dos dels municipis que han enviat la fitxa no disposen de cap referent tècnic en aquesta matèria: Teià ni Tordera.

Respecte els recursos/eines existents per fer polítiques d'igualtat, cal apuntar que són majoria els municipis que no disposen d'un pla d'igualtat de gènere municipal, 8 sí que en disposen i 2 municipis estan en aquest moment en procés de realització del seu pla local d'igualtat de gènere.

D'altre banda, en referència als plans interns dels propis ajuntaments o corporacions locals, només 3 ajuntaments apunten que sí que han elaborat el Pla intern d'igualtat (Mataró, Pineda i Sant Pol). La majoria no disposen d'aquest instrument intern tot i ser un requeriment legal.

Per altre banda, sí que podem comprovar que en general els ajuntaments de la comarca han prioritzat la disposició de recursos per tal de lluitar contra la violència masclista. 12 ajuntaments disposen del seu propi Protocol d'actuació davant les situacions de Violència Gènere.

Apuntar per últim el gran dinamisme de les pròpies dones que viuen a la comarca, pràcticament la totalitat dels ajuntaments compten amb entitats o associacions de dones, només 5 municipis no disposen de cap entitat de dones. La resta dels municipis compten amb entitats de dones, gran part d'aquests, amb més d'una entitat. De l'estudi realitzat pel Consell Comarcal sobre el perfil del teixit associatiu de les dones a la comarca ja es destaca aquest gran dinamisme i compromís social com podem comprovar al capítol 5 d'aquest diagnòstic.

1.2. POLITIQUES COMARCALS D'IGUALTAT

A nivell polític, des del Consell Comarcal del Maresme es compta amb la figura del Conseller/a de polítiques d'igualtat, actualment ocupada per un home, i adscrita al igual que la resta d'ajuntaments, a d'altres regidories lligades a l'atenció de les persones, qualitat de vida i serveis socials. Concretament al Consell Comarcal del Maresme està integrada a la conselleria de Benestar social, cultura, consum i salut pública.

L'any 2011 es va impulsar des del Consell Comarcal del Maresme el primer Pla comarcal de Polítiques de dones del Maresme (PPDM) amb una vigència de 4 anys, del 2011 al 2015. El PPDM és resultat del compromís polític i la priorització estratègica del Consell Comarcal del Maresme d'avançar en l'assoliment de la plena igualtat entre

dones i homes en tots el àmbits de la societat, va comptar amb l'adhesió de 25 ajuntaments de la comarca.

El Pla de Polítiques de Dones del Maresme 2011-2015 del Consell Comarcal del Maresme té com objectiu general millorar la qualitat de vida de les dones i contribuir en l'eradicació de qualsevol tipus de discriminació vers les dones i al foment de la igualtat entre dones i homes.

Per assolir aquesta fita, el Pla s'estructura en sis eixos d'acció, eixos que responen als establerts pel *Pla de polítiques de Dones del l'Institut Català de les Dones* i que permeten una intervenció integral:

Eix 1. Transversalització de les polítiques de dones al Consell Comarcal i als ens locals

Eix 2. Canvis culturals que transformin estructures i models patriarcals

Eix 3. Participació

Eix 4. Reorganització dels treballs i noves polítiques dels temps

Eix 5. Qualitat de vida i cohesió social

Eix 6. Intervenció integral contra la violència masclista

El procés endegat respon per tant a la necessitat i voluntat política d'actualitzar el pla d'igualtat, un cop finalitzada la seva vigència.

SERVEI D'ATENCIÓ A LES DONES

Per al desenvolupament de les polítiques comarcals d'igualtat, a nivell tècnic, i com a recurs propi, des de l'any 2009, el Consell Comarcal del Maresme compta amb el Servei d'atenció a les Dones (SIAD), servei que ha anat evolucionant al llarg del temps.

Des dels primers moments, aquesta atenció depenia dels Serveis Socials comarcals, iniciant la seva activitat com a Servei de Suport als EBASP en violència de gènere, servei que posteriorment va a passar a convertir-se, l'any 2009 com a SIAD - integrant en un únic servei, la prevenció i atenció a les dones víctimes de violència masclista i el servei d'informació i atenció a les dones de la comarca.

Hace unos 10 años y a partir de la demanda de Servicios Sociales de los municipios de la comarca es cuando se inicia por parte del Consell Comarcal la actuación en este ámbito.(Ent.1)

És al 2011 quan el SIAD va començar a portar a terme les seves funcions pròpies: Informació, assessorament legal i psicològic i la mediació intercultural en temes de gènere, a més de dur a terme accions en l'àmbit de la igualtat de gènere.

Aquest servei ha anat evolucionant al llarg del temps per convertir-se en un servei de suport al desenvolupament de polítiques d'igualtat de gènere que té per objectiu ser un centre de referència dels drets laborals, socials, personals i familiars de les dones del Maresme. De fet, compta des de fa uns anys amb el servei de mediació intercultural, adreçat a dones estrangeres.

Des de el Consell Comarcal s'inicia l'activitat en polítiques d'igualtat a partir del SIAD – i posteriorment poc a poc s'ha anat lligant amb els Plans d'igualtat o polítiques més estructurades.(Ent.2)

Sobre todo ligandolo con subvenciones, sujetas a la obligación o la necesidad de dar cumplimiento a la normativa vigente – plan interno, plan de políticas d'igualtat.(Ent.1)

El SIAD es defineix com un servei comarcal que presta atenció, informació i orientació psicològica i jurídica a dones dels diferents municipis de la comarca.

L'atenció es presta des de la seu central del consell comarcal, situada a Mataró, tot i que té un servei itinerant per prestar atenció als diferents municipis de la comarca (d'Arenys de Mar, Tordera i Mataró), apropant d'aquesta manera el servei als municipis o bé, com és el cas del servei de mediació intercultural, desplaçant-se als municipis des dels quals es fa la demanda.

▪ **Informació i atenció**

La finalitat d'aquest servei és donar resposta a les necessitats de les dones del Maresme relacionades amb l'àmbit laboral, social, familiar o de parella. En aquest sentit, facilita informació sobre recursos, participació social o associacionisme femení, violència masclista, dificultats amb el fills, etc.

▪ **Assessorament psicològic**

És un servei de suport psicològic adreçat a totes aquelles dones que necessitin assessorament i orientació en problemàtiques relacionades amb l'àmbit social, relacional, laboral, familiar i interpersonal.

S'aborden entre d'altres aspectes qüestions relacionades amb: dificultats per establir relacions socials, dificultats associades a l'àmbit laboral, relació de parella i problemàtiques relacionades (comunicació, sexualitat,...), suport i orientació davant d'una situació de violència familiar, elaboració del dol, orientació en diferents processos relacionats amb l'etapa vital de la dona i que poden generar malestar (menopausa, maternitat, fills adolescents, fills que marxen de casa,...), suport a la dona que té cura de dependents, etc..

▪ **Assessorament jurídic**

L'assessorament jurídic del SIAD dona informació i assessora de qualsevol tema relacionat amb processos civils (separacions i/o divorcis, impagament de pensions d'aliments, guarda i custòdia del fills/filles, règim de visites, divisió del béns ganancials, etc) i penals (conveniència d'interposar una denúncia per maltractaments, les conseqüències per al denunciador i per al denunciat, ordres d'allunyament, etc.). L'assessorament es du a terme per una advocada i s'ofereix de forma gratuïta. El servei té caràcter itinerant, i es du a terme en els municipis: Tordera, Arenys de Mar i Mataró.

▪ **Suport intercultural**

L'any 2011 es crea la taula de les **Dones estrangeres** per tal d'analitzar amb els diferents serveis de la comarca les necessitats específiques de les dones immigrants a al Maresme. Fruit d'aquest treball, es crea al **2012 el servei de mediació o suport intercultural**, per donar resposta a les necessitats d'assessorament i atenció en temes

de gènere tant per a les dones d'origen immigrant com per als professionals dels serveis municipals.

Aquest servei ofereix:

-Acompanyament de les dones als diferents serveis: suport i recolzament psicològic a les dones que encara desconeixen els serveis, tant municipals com comarcals i provincials, i que troben moltes dificultats per iniciar o seguir processos (dones maltractades i/o amb problemes psicològics, dones de nova arribada, dones amb dificultats d'idioma o dones mancades d'una xarxa social).

-Treball comunitari: treball amb el col·lectiu de dones immigrades per tal d'afavorir la seva formació, sensibilització i participació; i amb professionals per tal de dissenyar accions a favor de la igualtat i de la visibilitat de les dones immigrades en el seu territori.

Recursos Humans

El Consell Comarcal del Maresme compta amb personal propi i extern pel desenvolupament de les tasques pròpies del SIAD.

A **nivell intern**, disposa de la figura de la coordinadora del SIAD i les polítiques d'igualtat; i una **mediadora intercultural experta en temes de gènere**. La dedicació horària d'aquesta última ha anat evolucionant al llarg d'aquests anys de funcionament.

Al 2011 van començar amb la **coordinadora contractada pel Consell Comarcal del Maresme**, amb dedicació de **10 hores setmanals**. Aquesta persona coordina els diferents serveis del SIAD, assumeix la gestió administrativa i presta **assessorament als municipis en l'elaboració dels protocols d'actuació en violència masclista**.

La **tècnica d'acollida**, té assignades les tasques d'informació, gestió i interculturalitat **amb una dedicació inicial de 20 hores setmanals**, és una figura professional clau en el suport al desplegament de les polítiques d'igualtat a la comarca. De fet l'any 2015 aquesta tècnica li amplien la seva jornada arribant a la jornada completa de 37,50 hores. A més compta amb un suport administratiu compartit amb altres 2 serveis que presta el Consell Comarcal.

Els serveis d'informació, assessorament psicològic i legal es presten amb **personal extern**, a través de la Fundació AGI (Assistència i Gestió Integral).

- La **psicòloga, subcontractada per la Fundació AGI** (Assistència i Gestió Integral) amb dedicació horària de **15 hores setmanals**. Ofereix atenció psicològica a les dones i porta a terme el taller anual d'apoderament a les dones.
- **L'advocada, subcontractada per la Fundació AGI amb dedicació horària de 10 hores setmanals**

Per a finançar el SIAD, el CCM ha comptat principalment amb la subvenció de l'Institut Català de les Dones, la Oficina de Dones i LGTBI de la Diputació de Barcelona i fons propis i de cohesió social.

Tot i així, des de l'espai de consulta obert en aquest procés de diagnosi es considera que el SIAD ha experimentat una evolució positiva en quan tipologia de serveis, i

accions realitzades, però no està suficientment bé dotat a nivell de recursos humans i pressupost.

Molt positiva. S'està fent molt bona labor. Des del consell comarcal s'ha reforçat els recursos humans dedicats a les polítiques d'igualtat. Tot i que falten recursos econòmics i temps.

(Ent. 3 Conseller de polítiques d'igualtat)

La figura de la tècnica de acogida es clave, pasa a ser más referente de las políticas de igualdad y sobre todo en trabajo comunitario.(Ent.1)

Ha ido por tanto evolucionando en cuanto actividad, pero a nivel de recursos humanos son limitados. Muy centrados en la línea del SIAD.(Ent.1)

Dades d'atenció i actuacions realitzades des del SIAD

Des del SIAD, durant aquests anys, es van portar a terme diferents activitats tant des de la vessant de l'atenció directa a dones de diferents municipis de la comarca, com des del suport als ajuntaments en el desplegament de polítiques locals per al foment de la igualtat de dones i homes, així com a nivell de dinamització comunitària. Una tasca important realitzada al llarg d'aquests anys, ha estat la de donar a conèixer i fer difusió del servei davant els diferents agents socials de la comarca (regidories d'igualtat, professionals – agents d'igualtat, serveis socials, etc.).

Dades d'atenció al SIAD als darrers anys

Resum anual atencions	2012	2013	2014	2015	2016
Núm. de dones ateses	240	246	257	211	207
Núm. d'atencions realitzades	787	725	608	520	505
Núm. dones ateses pel Servei assessorament psicològic	134	173	92	109	86
Núm. d'atencions realitzades pel Servei assessorament psicològic	324	295	193	246	188
Núm. dones ateses pel Servei assessorament jurídic	145	189	133	86	135
Núm. d'atencions realitzades pel Servei assessorament jurídic	173	212	200	139	199
Núm. de dones usuàries en situació de violència masclista	337	84	112	86	36

Font: memòries d'atenció anuals, SIAD. Elaboració pròpia

En relació a la tipologia d'atenció prestada, el suport psicològic i l'atenció per qüestions de violència de gènere són les més freqüents, molt sovint totalment relacionades, així com el suport i assessorament en temes legals. Aquest tipus d'atenció ha baixat als darrers anys, quan es va obrir a Mataró el SIE (Servei d'Intervenció Especialitzat).

Altres temes que han suscitat l'interès o demanda de les dones al SIAD però amb molt baixa incidència han estat temes de caràcter formatiu i de salut.

Àrea	2012	2013	2014	2015	2016
Violència	337	208	186	143	64
Serveis Socials	16	2		7	
Salut	37	1			5
Psicològic	148	280	174	200	184
Laboral	16	1	8	3	
Jurídic	189	228	225	161	240
Formació - Activitats	26	1	2		
Altres	16	4	10	6	12
No informat	2				
total	787	725	608	520	505

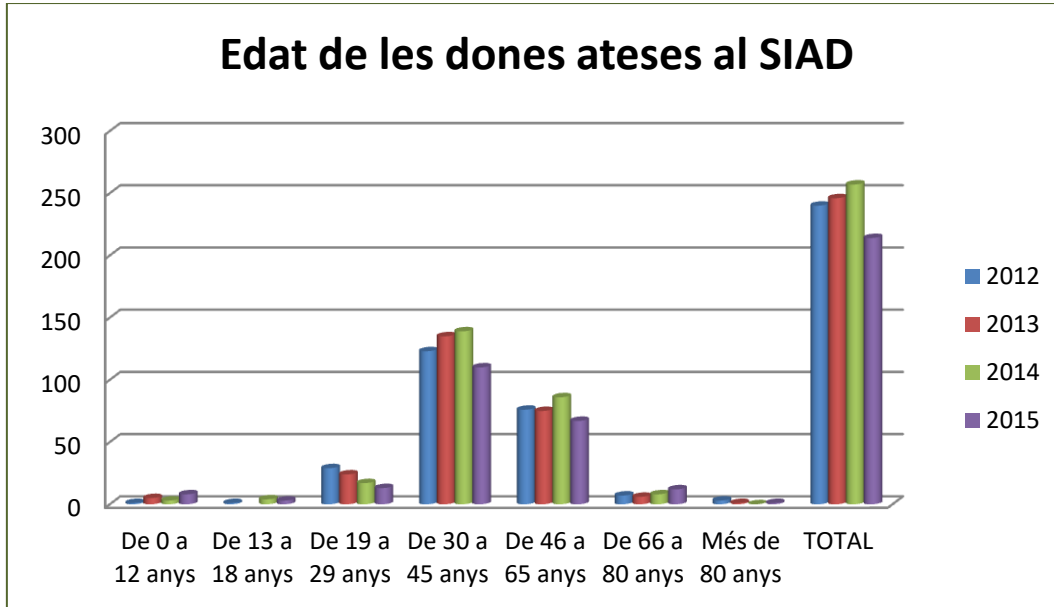
Font: memòries d'atenció anuals, SIAD. Elaboració pròpia

Canal entrada	2012	2013	2014	2015	2016
Serveis Socials	148	146	134	116	105
Serveis Especialitzats - EAIA (xarxa pública)	4	3	4	6	2
Salut - CSAM	1	1			1
Salut - CAP	6	9	14	11	6
Salut - ABS	1				1
Punts info Ciutadana		2	6	3	1
Jutjats - Oficina d'Atenció a la Víctima	3	1			
Jutjats - Jutjat VIDO	11	8	9	4	1
Jutjats - Justícia Juvenil	1				
Iniciativa pròpia	25	38	40	39	34
Cossos Policials - Mossos d'Esquadra	17	17	25	12	22
Associacions/entitats	3	1	4	2	1
Altres	17	18	20		35
No consta	3	1	1		
No informat		1			

Font: memòries d'atenció anuals, SIAD. Elaboració pròpia

Tal i com podem veure, el principal canal de derivació al SIAD ha estat des de Serveis Socials municipals. En segon lloc, per iniciativa pròpia i altres, i a continuació des del cossos policials.

El perfil de les dones ateses, respon a una dona de entre 30 i 45 anys, amb estudis primaris o de batxillerat i casada. Tot i que tal i com podem veure a les següents taules i gràfics, el perfil de dones és divers. En **relació a l'edat** la gran majoria de persones ateses des del SIAD tenien entre 30 i 45 anys. Durant aquests anys s'han ates també a algun menor, fills i filles de les mateixes dones ateses.

En relació a la formació, la majoria té estudis primaris, i batxillerat o una formació professional. Tan mateix, cal destacar que un volum important de dones tenien estudis universitaris. D'altra banda, la majoria d'elles estaven casades.

Nivell formació	2012	2013	2014	2015	2016
Universitaris	50	53	55	39	53
Sense estudis	11	10	4	10	7
Estudis primaris	73	99	104	82	67
Batxillerat i FP	91	77	89	79	76
Altres	9	3	1		2
No informat	1	1			
No consta	5	3	4	4	4
	240	246	257	214	209
Estat civil	2012	2013	2014	2015	2016
Vídua	11	4	4	5	8
Soltera	38	46	57	55	44
Separada de fet	22	14	18	13	14
Separada de dret	9	16	10	6	6
Parella estable	20	22	18	17	6
Divorciada	45	51	48	45	44
Casada	93	90	101	72	86
No informat	2	3	1	1	1
	240	246	257	214	209

Font: memòries d'atenció anuals, SIAD. Elaboració pròpia

En quan la procedència, el major nombre de dones ateses són de Tordera amb un volum molt alt si el comparem amb d'altres municipis. Tot i que hem de fer constar que d'altres ajuntaments ja disposen d'un SIAD propi i per tant probablement no surten reflectides en aquesta taula. Arenys de Mar , Arenys de Munt, Canet, Malgrat de Mar i Vilassar serien els municipis de procedència de gran part de les dones ateses.

Població	2012	2013	2014	2016
Pineda de Mar	5	3	3	4
Arenys de Mar	41	37	34	39
Arenys de Munt	16	10	12	8
Argentona	5	7	6	5
Badalona		1		2
Cabrera de Mar	3	5	3	1
Cabrils	8	4	6	6
Caldes d'Estrac	8	5	3	3
Calella	5	1	6	7
Canet de Mar	10	11	22	14
Dosrius	2	2	1	2
Malgrat de Mar	19	9	10	10
Mataró	2		1	1
Alella	10	6	11	7
Palafolls	5	11	12	5
Vilassar de Mar	11	16	15	13
Premià de Dalt	8	11	10	10
Premià de Mar	5	8	8	2
Sant Andreu de Llaveneres	13	12	8	11
Sant Cebrià de Vallalta	3	6	7	6
Sant Iscle de Vallalta	2	2	4	1
Sant Pol de Mar	3	7	2	
Sant Vicenç de Montalt	6	5	7	5
Santa Susanna	4		5	1
Teià	4	6	6	6
Tiana	6	5	6	2
Tordera	29	50	35	29
Vilassar de Dalt	6	5	7	5
Montgat	1	1	2	2
El Masnou			2	
Òrrius			1	
Blanes			1	1
No informat			1	
	240	246	257	

Nota: No es disposen les dades de procedència pel 2015

1.3.ACCIONS REALITZADES DES DEL PRIMER PLA COMARCAL D'IGUALTAT

LÍNIA 1. IMPULSAR POLÍTIQUES DE GÈNERE

En aquesta línia s'inclouen les accions relacionades amb la **implantació de la perspectiva de gènere** de manera transversal: accions de formació interna al personal del consell comarcal del Maresme així com d'altres professionals, procés d'elaboració del pla Intern del propi consell comarcal, Accions de difusió i visualització de les polítiques d'igualtat, actes i commemoracions de diades internacionals a nivell comarcal entre d'altres.

Algunes accions i resultats assolits durant aquest anys han estat:

- **Accions conjuntes entre Conselleria d'Igualtat a través del SIAD i d'altres departaments del Consell Comarcal del Maresme** (serveis socials, cultura, participació, joventut, educació...) sobre tot lligades als actes de celebració de diades internacionals en col·laboració amb els ajuntaments de la comarca, però també d'altres amb més rellevància per l'impacte directe en les dones o d'altres col·lectius, com la creació de la Taula de Dones estrangeres amb el servei d'immigració del CCM i el projecte de capacitació d'agents de prevenció de violència masclista en col·laboració amb el servei de Joventut.
- **Coordinació SIADs i CIRDS de la comarca**
Conscients de la necessitat manifestada de la importància de coordinació entre els centres i serveis d'atenció a la dona de la comarca el SIAD del Consell Comarcal del Maresme es reuneix puntualment amb diferents SIADs i CIRDS del Maresme per consolidar el coneixement mutu de les professionals dels serveis, intercanviar opinions sobre la coordinació i valorar la possibilitat d'organitzar de manera conjunta alguns actes puntuals.
- En procés l'elaboració del **Pla Intern d'Igualtat** de Consell Comarcal del Maresme
- **Accions formatives i jornades adreçats al personal** del propi consell comarcal, com altres agents de la comarca emmarcats dins dels diferents eixos d'intervenció (violència de gènere, dones estrangeres, etc.).
- Creació de la **web de la Conselleria d'Igualtat** – SIAD Maresme <http://www.ccmaresme.cat/siad> espai virtual per informar i difondre les diferents activitats, actes i recursos existents a nivell comarcal i municipal adreçats a dones del Maresme.
- Projecte "**Visibilitza't**", visibilització dones de la comarca via web –entrevistes publicades per destacar les aportacions de dones la comarca. Fins ara s'han publicat un total de 8 entrevistes a dones significatives de la comarca que destaquen en diferents àmbits: cultura, participació sociopolítica, esport, art, etc. (escriptores, defensores i activistes dels drets humans, actrius entre d'altres.
- Treball amb les entitats: reconeixent el paper de les dones escriptores i realitzant formació a diferents perfils de professionals.

1.4. APORTACIONS I SUGGERIMENTS DE LES PERSONES CONSULTADES

Respecte al Desenvolupament del I Pla d'Igualtat hem constatat:

Una evolució positiva en quan consolidació del SIAD – com a centre de referència per l'atenció i informació de dones de la comarca procedents d'aquells municipis que no disposen d'un CIRDA propi o de polítiques de foment de la igualtat consolidades per qüestions de població i recursos. Aquesta evolució ha anat des de l'atenció molt específica en violència masclista cap el desenvolupament de polítiques d'igualtat de gènere.

Consolidació del servei d'atenció a dones immigrants o estrangeres com a servei especialitzat donant resposta tant a nivell d'atenció i informació per les dones, com també assessorant als perfils professionals en qüestions específiques de gènere i immigració.

En aquesta línia la disposició d'una persona dedicada a la mediació intercultural és clau i molt bé valorada dins del Consell Comarcal, conscients que les dones estrangeres són un col·lectiu molt present a la comarca, a les que a la condició de sexe, se'ls suma altres tipus de discriminació (origen i econòmica) i necessiten per qüestions culturals un acompanyament més personalitzat.

Consolidació del servei, que evoluciona de l'atenció específica a dones en temes de violència de gènere cap un servei de foment i suport al desplegament de polítiques comarcals de gènere. Ampliació de les activitats i serveis.

En aquest moment és veu l'oportunitat de consolidar lo que s'està fent, reorganitzar -lo per tal de convertir el SIAD en un Servei d'Igualtat que sigui centre de referència a la comarca de les polítiques de foment de la igualtat de gènere.

Des d'aquesta perspectiva la missió des del Consell Comarcal seria: *“hacer que los municipios hagan”* de manera que es puguin desplegar les polítiques d'igualtat donant suport territorial a tots els municipis de la comarca, sobre tot aquells més petits i amb pocs recursos propis pel desenvolupament d'accions.

Les prioritats es fixen en que es doni suport als municipis per que siguin ells els actors que impulsin les polítiques d'igualtat a nivell local.

Hi ha molts ajuntaments que no tenen recursos. Es important l'intercanvi entre municipis d'experiències, recursos i maneres de fer.(Ent.2)

El rol del Consell Comarcal i de manera específica del SIAD, seria donar suport i assessorament tècnic als municipis, al temps que visibilitzar les polítiques d'igualtat i reforçar una estratègia integral i compartida per aconseguir una comarca més igualitària.

Costa veure com pot ajudar el Pla Comarcal d'igualtat als municipis, ja que molts d'aquests ja porten la seva trajectòria. Si que pot servir com un Marc de referència, a nivell ideològic.

(Grup Discussió Ajuntaments)

També apuntar la importància o rol del pla comarcal com aglutinador de sabers i experiències. (Grup Discussió Ajuntaments)

Fer xarxa entre els municipis per compartir informació, recursos, tallers.. (Grup Discussió Ajuntaments)

També des del Pla comarcal es pot assessorar a cada municipi en funció de les seves necessitats. Sobre tot aquells municipis que no tenen pla local pot suposar un bon suport. (Grup Discussió Ajuntaments)

Des d'aquesta perspectiva, cal **reforçar aquesta imatge i reconeixement** de lo que s'està fent i del camí que encara queda per transitar per garantir una major equitat de dones i homes.

En el marc del grup de discussió amb referents polítiques i tècnics de diversos ajuntaments, és compartida la opinió del baix reconeixement a la tasca de moltes professionals i la implicació política. Es constata que avui dia hi ha una percepció o creença generalitzada sobre la existència de la igualtat de dones i homes i que per tant no cal posar molt més recursos. És important des d'aquesta realitat, i aprofitant el desplegament del II Pla comarcal d'igualtat **treballar la sensibilització i la formació** en temes de gènere tant a **nivell polític, com tècnic i altres agents claus del territori**.

El Pla comarcal ha de contemplar formació sobre tot a nivell polític. (Grup Discussió Ajuntaments)

S'ha de fomentar la xarxa entre totes les regidories. Buscar complicitats. (Grup Discussió Ajuntaments)

Fer difusió a nivell comarcal de les polítiques d'igualtat. Visibilitzar i reconèixer el que s'està fent.(Ent.2)

El plan también debería tener una función formadora de políticos de igualdad: importe para que los políticos participen en el desarrollo del pla.(Ent.1)

Si bé es valora aquesta evolució positiva en relació a les activitats i funcions més pròpies de polítiques d'igualtat, s'acusa escassos recursos humans, sobre tot per l'atenció psicològica i jurídica i econòmics, molt lligats aquests últims a la existència de subvencions externes.

A nivell intern del propi consell comarcal, la transversalitat de l'enfocament de gènere costa incorporar-la i treballar-la més enllà de la col·laboració puntual per a la celebració de les diades internacionals, i amb determinants serveis, on la relació i col·laboració està més consolidada, com ara immigració i joventut. Amb aquests serveis comarcals s'han desenvolupat diferents programes, i des del servei d'atenció i mediació intercultural del propi SIAD es col·labora de manera estable. Amb promoció econòmica també s'ha desenvolupat algun programa adreçat a dones de la comarca per fomentar l'emprenedoria femenina.

Tan mateix, s'acusa la necessitat d'un de treball més transversal amb serveis amb un impacte significatiu en qüestions de gènere com és salut, habitatge, comunicació. Aquest àmbit per tant s'ha de treballar de cara el proper pla comarcal d'igualtat.

Des del Pla Comarcal s'ha de treballar per incorporar la perspectiva de gènere als diferents serveis i començar a integrar aquesta mirada de manera més transversal. Per això cal formació al conjunt de perfils tècnics del propi consell, ajuntaments de la comarca i entitats socials.

DEJAR DE HACER COSAS solo PARA MUJERES --- es decir, más transversal el enfoque de género.

LGTBI se tiene que integrar también, hacer trabajo en xarxa.

Respecte al seguiment i coordinació del futur pla

Per a garantir un bon desplegament del Pla comarcal, cal fer una bona coordinació des de Benestar i Igualtat amb la resta d'àrees del CCM i amb les regidories d'igualtat dels municipis. Es considera del to necessari la crear una comissió a nivell polític i un altre comissió a nivell tècnic, ja prevista al primer pla comarcal, tot i que no es va desplegar a nivell efectiu. En aquesta nova edició totes les persones consultades consideren fonamental disposar de comissions per a garantir un bon desplegament de les accions.

A nivell polític s'ha de garantir l'impuls.

Al Consell d'Alcaldes ja s'ha fet la comunicació formal del desenvolupament d'aquest procés. Estan informats i han donat suport el procés.

Des del nivell polític s'ha informat del procés inicial del disseny del II Pla comarcal dins del Consell d'Alcaldies dels municipis del Maresme precisament per comptar amb la implicació del cos polític des dels inicis.

Per tal de fer el seguiment i avaluació continua del desplegament del pla, al grup de discussió amb les persones representants dels ajuntaments i les persones que han estat entrevistades, coincideixen en apuntar la necessària creació d'un espai o comissió amb persones referents municipals per al seguiment. Es podria treballar a nivell de subcomissions en funció de les temàtiques per tal d'implicar no només al cos polític i tècnic del Consell Comarcal i ajuntaments, si no també als agents socials, i entitats de dones de la comarca en funció de les accions i temàtiques a treballar.

S'haurien de crear 2 comissions: Interna: nivell consell comarcal i Externa: comarcal amb diferents subcomissions(Ent.2)

Important: simplificar i que els Canals siguin àgils.(Ent1)

Incloure a més d'entitats de dones i altres, també a dones rellevants del món de la cultura que no s'integren en entitats: com ara dones escriptores, fer-les col·laborar – participar.(Ent.2)

Resum: Punts forts i aspectes a millorar

EIX 1. IMPULS A LES POLÍTIQUES D'IGUALTAT	
LES OPORTUNITATS :	LES NECESSITATS:
Trajectòria significativa i evolució del Consell Comarcal en el desenvolupament de polítiques d'igualtat. Compromís polític vers l'impuls d'una organització sensible a la igualtat de dones i homes: Pla Intern d'Igualtat. Existència de SIAD com a centre que articula les diferents accions d'atenció específica i dinamització de les dones i el teixit associatiu de la comarca. Experiències positives de transversalitat amb algunes àrees serveis del Consell Comarcal. Serveis d'atenció dones estrangeres molt bé valorats.	A nivell de comarca diferències en quan recursos destinats a les polítiques de foment de la igualtat. Dotació pressupostària. Enfortiment de la transversalitat de gènere en el desenvolupament de polítiques dins del consell comarcal. Suport tècnic als ajuntaments de la comarca més petits i amb pocs recursos per desplegar polítiques d'igualtat. Necessitat de compartir recursos a nivell comarcal, i bones experiències practiques entre els diferents equips tècnics dels municipis. Crear un canal de coordinació entre CCM i municipis de la comarca. Formació pràctica i específica per incorporar la igualtat a la gestió municipal de manera transversal.

EIX2.- ACCIÓ CONTRA LA VIOLÈNCIA MASCLISTA

La violència de gènere és una manifestació de les relacions de poder històricament desiguals entre els homes i les dones que fonamenta el patriarcat. La Declaració sobre l'Eliminació de la Violència contra la Dona de les Nacions Unides (1993) defineix la violència de gènere com *' tot acte de violència basat en la pertinença al sexe femení que tingui o pugui tenir com a resultat un dany o patiment físic, sexual o psicològic per a les dones, així com les amenaces d'aquests actes, la coacció i la privació arbitrària de llibertat, tant si es produeixen a la vida pública com a la privada'*. La IV Conferència Mundial de la Dona, celebrada a Beijing (Xina) l'any 1995, reconeix que *'a totes les societats, en menor o major mesura, hi ha dones i nenes subjectes a maltractaments físics, psíquics i sexuals sense distinció de nivell d'ingressos, classe o cultura'*.

La Llei 5/2008, de 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista, utilitza l'expressió de violència masclista, a la que defineix com *"la violència que s'exerceix contra les dones com a manifestació de la discriminació i de la situació de desigualtat en el marc d'un sistema de relacions de poder dels homes sobre les dones i que, produïda per mitjans físics, econòmics o psicològics, incloses les amenaces, les intimidacions i les coaccions, tingui com a resultat un dany o patiment físic, sexual o psicològic, tant si es produeix en l'àmbit públic com en el privat"*.

La Llei catalana recull les **diferents formes de la violència de gènere**: violència física, violència psicològica, violència sexual i abusos sexuals i violència econòmica, així com els **àmbits on es pot manifestar**: en l'àmbit de la parella, en l'àmbit familiar, en l'àmbit laboral (assetjament sexual i/o per raó de sexe), en l'àmbit social o comunitari (on s'inclouen les agressions sexuals, l'assetjament sexual, el tràfic i explotació sexual de dones i nenes, la mutilació genital femenina, els matrimonis forçats, la violència derivada dels conflictes armats i la violència contra els drets sexuals i reproductius de les dones (avortaments selectius, esterilitzacions forçades).

Així doncs, la violència cap a les dones és un problema amb entitat política, fruit d'una ideologia patriarcal que vulnera els drets humans de les dones, que limita la seva autonomia i que, en alguns casos, acaba amb les seves vides.

L'administració local, com a ens públic més proper a la ciutadania, té un paper cabdal en la promoció dels mecanismes necessaris per donar una resposta ràpida i eficaç a les situacions de violència de gènere. L'abordatge de la violència de gènere ha de contemplar tots els àmbits d'intervenció: la detecció, la prevenció i la sensibilització, l'atenció a les dones i la seva recuperació així com la coordinació interdepartamental i interinstitucional que permeti optimitzar els recursos i l'eficàcia de les intervencions.

2.1. RECURSOS A NIVELL COMARCAL CONTRA LA VIOLÈNCIA MASCLISTA

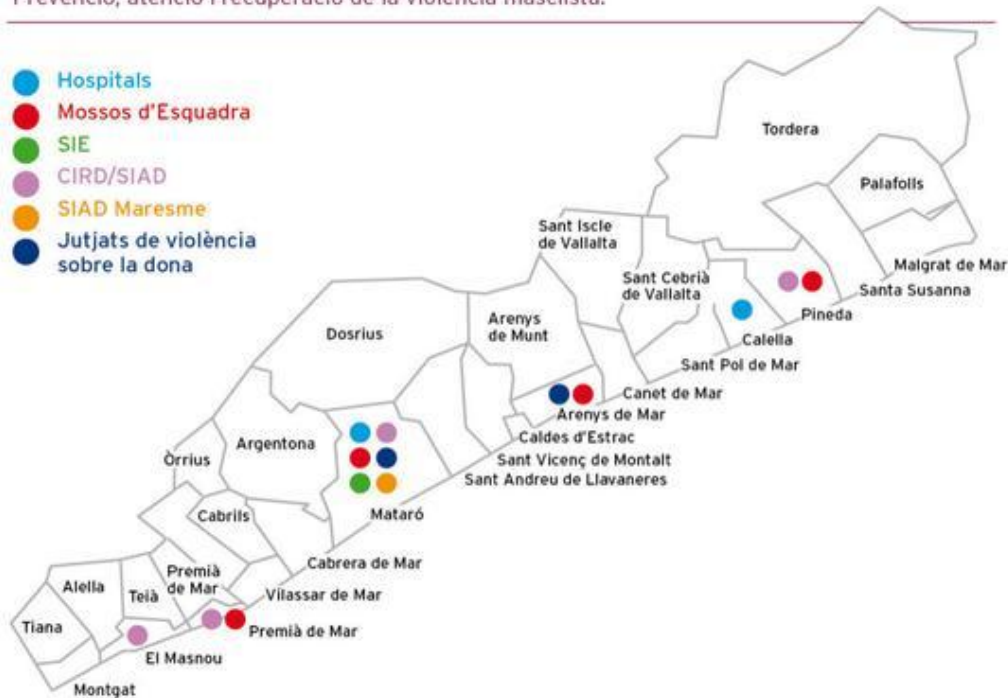
Segons el mapa de recursos per a la prevenció, atenció i recuperació de la violència masclista, a la comarca del Maresme hi ha 4 SIADs municipals: Mataró, Premià de Mar, Masnou i Pineda.

Des del Consell Comarcal (inicialment des de Serveis Socials i posteriorment des del SIAD) es presta atenció a les dones de la comarca que han patit violència masclista. Aquesta atenció es realitza a la seu central del Consell comarcal a Mataró, així com amb una atenció descentralitzada als municipis de Tordera i Arenys de Mar.

L'any 2014 es va crear a Mataró el SIE, Servei d'Intervenció Especialitzada, depenent de Benestar Social de la Generalitat de Catalunya per tal d'assumir l'atenció i recuperació de dones que pateixen violència masclista a la comarca. Des d'aleshores el Consell Comarcal col·labora activament en la derivació i puntualment atenció a les víctimes.

MAPA COMARCAL DE RECURSOS PER TREBALLAR LA VIOLÈNCIA MASCLISTA

Prevenció, atenció i recuperació de la violència masclista.

Font : Web SIAD – Consell Comarcal del Maresme

Protocols d'atenció i lluita contra la violència de gènere

Des del SIAD es presta assessorament tècnic als ajuntaments de la comarca per tal de desenvolupar els propis protocols de prevenció i lluita contra la violència masclista.

Durant el desplegament del primer Pla Comarcal d'igualtat des del SIAD s'ha donat suport a l'elaboració dels protocols dels municipis d'Alella, Sant Pol, Tordera, Arenys de Munt Calella, Palafolls, Sant Pol, Vilassar de Dat , Canet de Mar, Mataró. Aquest assessorament es realitza amb reunions, accions formatives i assessorament professional.

El darrer trimestre de 2015 el SIAD del Maresmes inicia el procés d'elaboració del Protocol Comarcal d'Abordatge de la Violència Masclista, juntament amb el SIE Mataró-Maresme. Aquesta acció està motivada per la necessitat de recollir i posar en comú recursos comarcals d'atenció a les dones que pateixen violència masclista i l'elaboració d'un circuit comarcal. A més d'unificar un marc comú teòric i metodològic que serveixi de referència per al desenvolupament dels protocols i circuits municipals existents.

Recursos d'Igualtat als Municipis	Si	No	En procés
Protocol violència gènere	12	9	
Protocol Comarcal violència			1
Protocol contra mutilació genital (àmbit català)			1

Font: Elaboració pròpia a partir de Fitxa Municipis CCM

2.2. INCIDÈNCIA DE LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE A LA COMARCA

VIOLÈNCIA MASCLISTA ÀMBIT PARELLA – CATALUNYA 2016				
	1r trimestre	2n trimestre	3r trimestre	total
Denúncies	3.056	3.104	3.449	9.609
Detinguts	1.210	1.311	1.483	4.004
Víctimes ateses	3.039	3.131	3.421	9.591

Font: Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya. Dades violència de gènere 2016

Les dades de 2016 del departament d'interior de la Generalitat de Catalunya mostren un increment en el volum de denúncies i víctimes de violència en l'àmbit de la parella ateses. Fins al tercer trimestre de 2016 es van atendre un total de 9591 dones i s'havien recollit 9609 denúncies. A desembre de 2016 hi van morir 7 dones a Catalunya per causa de la violència masclista.

Les darreres estadístiques de l'Observatori de la violència de gènere del Consejo Judicial General referents al 4t trimestre de 2016 reflecteixen un total de 100 dones víctimes de violència al partit judicial de Mataró, que coincideixen amb el nombre de denúncies presentades. Aquesta dada suposa el 2,6% respecte al conjunt dels partits judicials de la província de Barcelona.

	Mujeres Víctimas de Violencia de Género	Denuncias recibidas
MARTORELL	47	93
MANRESA	35	130
GRANOLLERS	77	77
MATARO	100	100
VIC	113	113
ARENYS DE MAR	152	152
IGUALADA	29	29
BERGA	27	27
VILAFRANCA DEL PENEDES	97	97
BADALONA	191	191
BARCELONA	1358	1358
SANT BOI DE LLOBREGAT	77	77
SABADELL	223	223
VILANOVA I LA GELTRU	70	70
TERRASSA	147	148
SANT FELIU DE LLOBREGAT	75	75
L'HOSPITALET DE LLOBREGAT	330	330
SANTA COLOMA DE GRAMENET	103	103
CERDANYOLA DEL VALLES	61	61
CORNELLA DE LLOBREGAT	50	50
GAVA	120	120
MOLLET DEL VALLES	70	70
ESPLUGES DE LLOBREGAT	40	40
RUBI	74	74
EL PRAT DE LLOBREGAT	46	46
	3712	
total		

Font: Observatorio de Violencia de Género. 2016. Consejo Judicial General.

Una altre font d'informació sobre les estadístiques de violència de gènere són recollides a través de les Regions policials metropolitanas. A la Província de Barcelona, el Maresme pertany a la Regió Policial Metropolitana Nord, juntament a d'altres comarques. Tot i no tenir desagregades les dades presentem les darrers estadístiques recollides.

La Regió Policial Metropolitana Nord comprèn les àrees bàsiques policials del Maresme següents:

Àrea Bàsica Policial Arenys de Mar

Municipis que comprèn: Arenys de Mar, Arenys de Munt, Calella, Canet de Mar, Malgrat de Mar, Palafròls, Pineda de Mar, Sant Cebrià de Vallalta, Sant Iscle de Vallalta, Sant Pol de Mar, Santa Susanna, Tordera.

Àrea Bàsica Policial Mataró

Municipis que comprèn: Argentona, Cabrera de Mar, Caldes d'Estrac, Dosrius, Mataró, Òrrius, Sant Andreu de Llavaneres, Sant Vicenç de Montalt.

Violència masclista en l'àmbit de la parella per regions policials (fins el tercer trimestre 2016)

	Denúncies	Total detinguts	Víctimes ateses	Víctimes mortals
RPMN	2481	1018	2459	2
RPCT	850	469	1012	1
RPC	824	288	651	0
RPG	1158	454	1145	0
RPMB	1649	611	1698	0
RPMS	1639	800	1646	2
RPPO	77	35	82	0
RPP	638	197	625	0
RPTE	293	143	273	0
total	9609	4015	9591	5

FONT: departament d'interior Generalitat Catalunya. Dades sobre violència masclista 2016

Aquesta font també presenta estadístiques relatives a la mutil·lació genital femenina.

Mutil·lació genital femenina	Nenes Ateses
RP Girona	3
RP Central	0
RP Ponent	1
RP Pirineu Occidental	0
RP Metropolitana Nord	3
RP Metropolitana Sud	0
RP Metropolitana Barcelona	0
RP Camp Tarragona	1
RP Terres de l'Ebre	1
	9

FONT: Departament d'interior Generalitat Catalunya. Dades sobre violència masclista 2016

2.3. ATENCIÓ DES DEL SIAD A DONES QUE HAN PATIT VIOLÈNCIA MASCLISTA

Segons es desprèn de les diferents memòries del SIAD consultades, l'atenció a dones que han patit situacions de violència masclista així com la prevenció i sensibilització a la ciutadania ha estat un dels principals objectius del SIAD des dels seus inicis.

Les dades recollides de les memòries d'atenció del SIAD que presenta una comparativa des de l'any 2012, mostren que el nombre de casos que s'han atès des del SIAD i que han fet alguna demanda en relació a situacions de violència masclista és la següent:

Àrea	2012	2013	2014	2015	2016
Violència	337	208	186	143	64
Serveis Socials	16	2		7	
Salut	37	1			5
Psicològic	148	280	174	200	184
Laboral	16	1	8	3	
Jurídic	189	228	225	161	240
Formació - Activitats	26	1	2		
Altres	16	4	10	6	12
No informat	2				
total	787	725	608	520	505

Font. Memòries del SIAD. Elaboració pròpia

L'evolució al llarg dels anys ha estat positiva, ja que el nombre total de casos atesos ha baixat, tot i que aquest descens té molt a veure amb la recent implantació del SIE a Mataró a l'any 2014. Durant aquests darrers anys, el SIE – Servei d'Intervenció especialitzada va atendre al maresme 350 dones que havien patit situacions de violència masclista. L'any 2015 es van atendre un total de 30 dones immigrants del SIAD i SIE del maresme que van estar víctimes violència masclista.

Des del SIAD es presta atenció psicològica i jurídica a les dones que pateixen violència masclista.

L'atenció psicològica prestada des del SIAD a les dones consta de 4 sessions de teràpia individual realitzada amb un servei externalitzat. De manera paral·lela i en funció de la demanda s'assessora a les dones en temes legals.

Les usuàries que han patit o pateixen violència de gènere requereixen un procés de recuperació que les hores d'atenció psicològica del SIAD Maresme no poden assumir. Per la qual cosa, es va pensar en donar continuïtat a aquestes dones a través del taller anual d'apoderament.

L'objectiu d'aquests grups terapèutics és oferir un espai a les dones per a dotar-les d'eines personals útils per a la seva vida quotidiana i les seves relacions interpersonals (afectives, socials, etc).

ANYS	Grups Terapèutics i Participants
2012	2 grups terapèutics (apoderament i arteteràpia) amb 5 i 6 dones participants estables
	Grup d'ajuda Mutua per a dones estrangeres, 6 dones participants estable
2013	1 taller de gestió dels canvis amb 16 dones participants 1 taller loga amb 8 dones
	Grup terapèutic per a dones estrangeres
2014 2015	Autodefensa femenina, amb la participació de 10 dones Esriptura terapèutica amb 10 dones

Font. Memòries del SIAD. Elaboració pròpia

Grups terapèutics dones estrangeres

Així mateix, ates les necessitats específiques de les dones d'origen marroquí que pateixen violència masclista es va crear com una alternativa als altres grups en els quals aquestes dones no acudien. El grup era conduït conjuntament entre la psicòloga i la mediadora intercultural del SIAD Maresme.

Al llarg d'aquest anys va funcionar aquest Grup d'Ajuda Mútua, amb un total de 8 dones ateses, 6 de les quals van assistir regularment. Actualment aquest grup ja no funciona.

Projecte d'acompanyament per a les dones

Un altre projecte desenvolupat des del SIAD a l'any 2012, és el Programa d'Acompanyaments a dones víctimes de violència masclista amb la participació de dones voluntàries per acompanyar i donar suport a les dones que pateixen violència.

Així, es va formar a tres persones integrants d'associacions de dones de la comarca que es van mostrar interessades.

2.4. ACCIONS DE PREVENCIÓ DE VIOLÈNCIA DE LES DONES

En l'àmbit de la prevenció trobem accions a nivell comarcal orientades a sensibilitzar a la població i reivindicar els drets a viure una vida segura per totes les dones mitjançant les campanyes i celebració de diades internacionals i la realització de tallers de coeducació a les escoles i instituts. Tot i que aquest tipus d'acció es realitza principalment des dels propis ajuntaments.

Anualment s'han estat desenvolupant les diferents campanyes contra la violència de les dones. Als darrers anys es comença a adreçar aquests tipus d'accions a la població jove, atès que és un col·lectiu en el s'està observant un augment de les conductes "micromasclismes" violentes i no respectuoses envers les dones joves i en relacions de parella, segon les aportacions de les persones consultades en el marc d'aquest procés. Així s'ha posat de manifest en el grup de discussió realitzat amb regidories i perfils tècnics de diferents ajuntaments de la comarca.

Anualment es realitzen i organitzen en coordinació diferents agents comarcals, els actes emmarcats en les diades internacionals contra la violència envers les dones. Aquests actes reivindicatius i de defensa dels drets de les dones es configuren en espais al voltant dels quals s'organitzen xerrades, jornades, campanyes, exposicions i altres actes de denúncia contra la violència, a més de la lectura del manifest institucional.

Des del consell comarcal s'editen díptics, cartells i organitzen jornades però sense implicar molt als ajuntaments de la comarca ates que des de cada municipi es realitzen actes durant aquestes diades.

Algunes de les jornades, formacions i altres campanyes realitzades durant aquests darrers anys han estat:

Jornada amb Mossos d'Esquadra, dia 20 de juny 2011

Jornada "Amor i Violència entre Joves" el dia 21 de novembre.2011

"Mesures cautelars en la violència de gènere i el síndrome d'alienació parental" 51 persones

2014 Jornada Técnica recursos comarcals violència gènere 56 dones, 4 homes

2013 Curs en violència de gènere adreçat a dones immigrades a Premià de Dalt

Coreografia contra la violència- Tordera 40 dones 10 homes

2015 Violència masclista – Xerrada . Campanya Dóna la cara contra la violència 13 dones 12 homes

Curs sobre violència masclista. Arenys de Mar

Font. Memòries del SIAD. Elaboració pròpia

Activitats de prevenció amb el col·lectiu de joves

Durant el 2015 es va desenvolupar el **Projecte de capacitatció d'agents de Prevenció de les relació abusives**, un projecte liderat per l' ICD – Joventut Generalitat en el que van participar el SIAD i l'àrea de Joventut del Consell Comarcal del Maresme per tal de capacitar a diferents professionals que treballen amb joves en la realització d'accions de la sensibilització i la prevenció d'aquest tipus de conductes entre el jovent.

Els resultats d'aquest projecte es concreten en la formació d'un total de 12 persones – formats com agents de prevenció de diferents municipis de la comarca. De manera complementaria s'han dissenyat diferents activitats per treballar amb els joves a diferents espais com escoles i als instituts. Van participar un total de 10 Ajuntaments que han creat un grup de treball per compartir recursos i eines de detecció i actuació davant els micromasclismes.

Aquestes accions es portaren a terme a nivell d'escoles i instituts així com també s'ha començat a treballar amb els punts d'informació juvenil incorporant la perspectiva de gènere en el conjunt d'actuacions que es desenvolupen.

Del grup de discussió realitzat amb regidores d'igualtat i els seus equips tècnics de les d'alguns ajuntaments es considera que tot i que hi ha molta informació i recursos,

sembla que les conductes violentes envers les dones i altres col·lectius vulnerables són freqüents. De fet hi ha consens en la percepció de microviolències de caràcter molt més subtil i que van reproduint els estereotips i rols de gènere.

Aquestes actituds es detecten en molts casos en espais i temps d'oci nocturn.

En relació a aquesta preocupació, tothom comparteix la necessitat de continuar incidint en la coeducació com a base per prevenir aquest tipus de comportaments i actituds. De fet la majoria dels ajuntaments participants al taller confirmen que és una de les actuacions que des dels serveis d'igualtat s'estan fent a nivell de centres d'ensenyament municipals. (Tiana, Calella, Arenys, entre d'altres)

2.5. APORTACIONS DE LES PERSONES PARTICIPANTS A LA FASE DE CONSULTA

En relació a les necessitats detectades

Manca de formació en els professionals de proximitat sobre temes de gènere – abusos – violència. Un cop es detecten també es veu que hi ha casos difícil d'entrar en el circuit, problema en temes de derivació al circuit per ex. Els menors de 14 anys han de tenir permís familiar...

Des de l'associació Mataró lliure de sexisme, s'apunta la necessitat d'abordar el sexisme en temes d'oci nocturn, el sexisme en la publicitat i màrqueting de les discoteques que sovint utilitzen a les dones com a reclam publicitari amb la consegüent cosificació d'aquestes (per ex. Deixant l'entrada gratuïta per les dones com a reclam de màrqueting). Tanmateix, alguna de les persones que varen participar al grup d'ajuntaments considera que no es detecta aquestes diferències i comportaments entre els joves. (Teià)

Cal millorar les campanyes contra la violència masclistes, que es converteixen en mostrar xifres i limitades al voltant dels dies internacionals (25 de novembre) des d'aquesta perspectiva es considera cal fer altres accions més llarg termini.

Cal fer atenció a l'educació com eina de prevenció, i també apropar visions des d'altres àmbits: esports – homes igualitaris.

Un dels aspectes que s'ha comentat per part d'alguna persona participant als grups ha estat la necessitat de fer molta atenció als continguts i arguments que es traslladen en el marc dels tallers que es realitzen com recurs preventiu. Hem de ser conscients que es treballa amb grups de nens i nens de primària i secundària, i evidentment s'ha de transmetre uns valors igualitaris per trencar amb els estereotips de gènere però sense victimitzar als nois.

En relació a les Propostes d'actuació

Facilitar Canals de denúncia d'abusos i assetjament sexual que és molt delicat: a través formació de RRHH, bústia... A les escoles, treballar els valors.

Cal treballar per abordar aquelles discriminacions més subtils, més qualitatives que són més difícil de veure i reconèixer...

Fer campanyes més innovadores: donar suport i recursos als ajuntaments. Editar materials – guies, exposicions itinerants... etc. (ex. As. Candela que ha fet el programa formació agents prevenció violència masclista, exposicions ja existents i que estan disponibles a la web).

Cal reforçar els espais i accions d'apoderament de les dones.

Casi todas las usuarias del SIAD necesitan sentirse dueñas de su vida. Cuando hacen talleres se percibe esa necesidad, hay un gozo por participar.(Ent.1)

Son vías para expresar historias de vida, muchas vinculadas al maltrato "emocional en muchos casos" que marcan sus trayectorias vitales.(Ent.1)

Fer atenció també al col·lectiu LGTBI molt vulnerable a les discriminacions per qüestions de gènere.

Des de CCOO estem treballant amb el col·lectiu LGTB per sensibilitzar i atendre necessitats específiques (discriminacions, prejudicis, estereotips...)

Treballar i reforçar les campanyes i accions de sensibilització i informació adreçades a les empreses per actuar davant de l'assetjament sexual i/o per raó de gènere a la feina.

S'han posat en marxa accions per implementar els protocols contra l'assetjament sexual a la feina (Grup de discussió 2)

SIAD comissions - S'ha fet formació en assessors per a detectar casos d'assetjament sexual. (Taller entitats)

Resum: Punts forts i aspectes a millorar

EIX 2. ACCIÓ CONTRA LA VIOLÈNCIA MASCLISTA	
LES OPORTUNITATS :	LES NECESSITATS:
Serveis especialitzats per dones que han patit violència masclista: SIAD – SIE. Programes d'atenció integral a les dones i grups d'ajuda Mutua: atenció psicològica, jurídica i treball grupal. Coordinació estreta SIAD – SIE per abordar la violència masclista. Suport i assessorament del SIAD en el disseny de protocols de prevenció i circuit d'atenció a les dones. Programes de formació i capacitació d'agents de prevenció entre el col·lectiu de població juvenil. Campanyes de sensibilització diferents col·lectius per tal de prevenir la violència envers les dones. Darrerament especial atenció a la població més jove.	Urgeix revisar i actualitzar el protocol d'actuació davant la violència masclista, del Consell Comarcal del Maresme en aquest moment en procés de revisió. Detecció microviolències en població més jove, en les relacions socials i espais d'oci nocturn així com via xarxes socials. Necessitat de projectes i programes transversals en les escoles per desenvolupar un treball preventiu. Innovació i durabilitat de les campanyes de prevenció. Necessitat de compartir recursos, eines i bones practiques en la prevenció i actuació de la violència per qüestions de gènere a nivell comarcal. Treball amb les empreses sobre prevenció de l'assetjament sexual i per raó de gènere en la feina. Necessitat de treballar l'atenció al col·lectiu LGTBI.

EIX 3.DRETS I QUALITAT DE VIDA

Les dones presenten, en general, major esperança de vida, això vol dir, que sovint arriben a edats que superen els 85 anys, que viuen soles i que presenten en molts casos dificultats econòmiques, aïllament social i dificultats de mobilitat. Tots aquests elements s'han de considerar en un anàlisi sociodemogràfic amb enfocament de gènere, per tal de poder plantejar accions de millora de la qualitat de vida de totes les persones, atenent de manera específica les seves necessitats.

Aquest eix engloba l'anàlisi diferents índexs sociodemogràfics, com ara els índex d'envelliment, sobre envelliment, de dependència de la població, entre d'altres. Aquest estudi ens dóna informació sobre les necessitats específiques que han de ser ateses.

Així mateix, es recull en el present eix les característiques educatives de la població del municipi per tal de conèixer el capital humà disponible mitjançant l'anàlisi entre d'altres variables de la taxa d'escolarització, la taxa d'estudiants universitaris, els equipaments educatius entre d'altres.

D'altra banda, s'han d'analitzar els equipaments municipals i altres característiques territorials de caràcter urbà que poden facilitar o dificultar la vida quotidiana dels municipis i ciutats. El fet de disposar d'una bona xarxa de transport urbà, uns serveis de proximitat accessibles a tota la població i disposar d'espais segurs i que convidin a la interrelació entre les gents que hi conviuen a una ciutat, són indicadors d'una bona qualitat de vida. La disposició d'equipaments culturals, sanitaris, esportius, entre d'altres, també són aspectes a considerar en aquest eix estratègic.

Els objectius estratègics que comprèn aquest eix d'actuació són:

Tenir en compte la diversitat de situacions i el cicle de vida de les persones en tots els plans, programes i projectes que es portin a terme, especialment en els àmbits de salut, esports, educació, atenció social, diversitat...

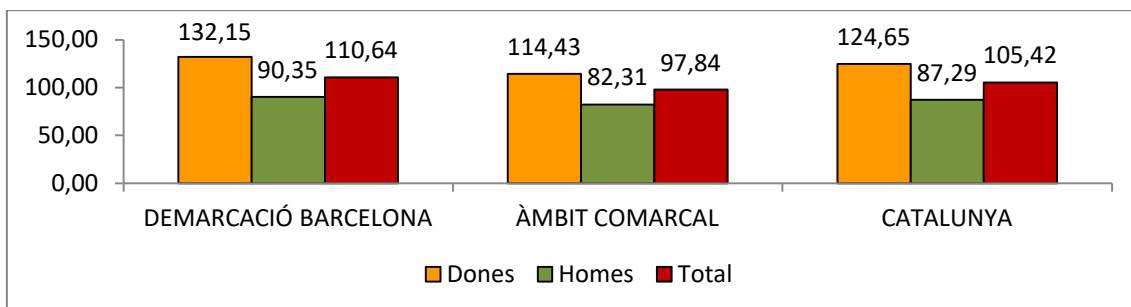
Promoure un model de ciutat inclusiva, cohesionada i accessible per a totes les persones.

3.1. ALGUNS INDICADORS DE QUALITAT DE VIDA

Tal i com hem fet referència al capítol de contextualització demogràfica del territori, la comarca del Maresme presenta uns índex d'envelliment tant de dones com homes una mica per sota als de la demarcació de Barcelona i Catalunya. Tot i així cal destacar com aquests índex són més elevats per les dones, ates la major esperança de vida d'aquestes. Respecte l'índex de sobre envelliment, veiem que en aquest cas és més alt per les dones de la comarca que al conjunt de Catalunya i demarcació de Barcelona, tot i no ser significatives les diferències.

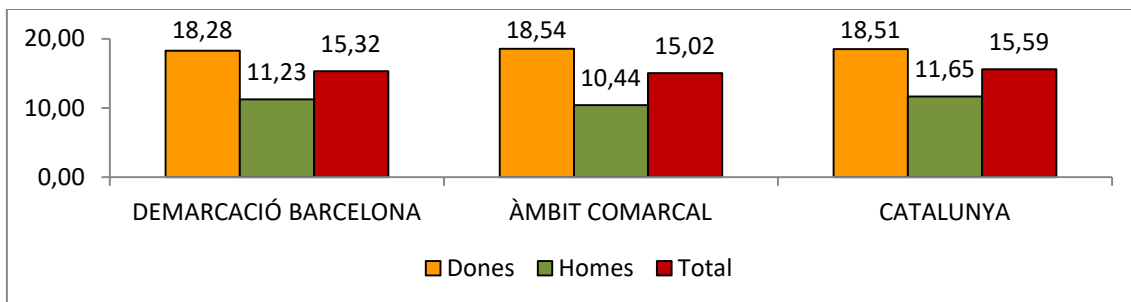
Gràfic: Índex d'envelliment comarcal, 2015

Font: Hermes. Diputació de Barcelona.2015

L'índex d'envelliment és el quocient entre el nombre de persones de 65 anys i més i el nombre de menors de 15 anys. **L'índex de sobre envelliment** és el quocient entre el nombre de persones de 85 anys i més i el nombre de persones de 65 anys i més.

Gràfic: Índex de sobre envelliment comarcal, 2015

Font. Memòries del SIAD. Elaboració pròpia

Índex d'envelliment i sobre envelliment als Municipis de la Comarca

Els municipis que presenten **índex d'envelliment per sobre de la mitjana comarcal** són : **Arenys de Mar, Caldes d'Estrac, Calella, Canet de Mar, Malgrat de Mar, el Masnou, Pineda de Mar, Premià de Mar, Sant Pol i Vilassar de Mar**. Així mateix, molts d'aquests també presenten **alts índex de sobre envelliment, per sobre de la mitjana comarcal tan a nivell global com per les dones**, que en molts casos doblen el dels homes (Alella, **Arenys de Mar, Arenys de Munt, Argentona, Caldes d'Estrac, Calella, Canet de Mar, El Masnou, Sant Iscle de Villalta, Vilassar de Dalt**).

Aquests índexs cal tenir-los en compte quan es fa qualsevol anàlisi des d'una perspectiva de gènere, atès que tal i com podem veure hi ha **una major proporció de dones grans, respecte als homes, i que encara avui dia són les dones les que majoritàriament dediquen part del seu temps a l'atenció i cura de persones en situació de dependència.** Per tant, **són cuidadores, però són també subjectes d'atenció i cura.**

Índex Sobre envelliment – comarca per municipis - 2015

Municipi	Homes	Dones	Total	Municipi	Homes	Dones	Total
Alella	9,99	20,99	15,77	Palafolls	6,36	15,33	11,15
Arenys de Mar	12,37	22,41	18,25	Pineda de Mar	8,7	15,02	12,21
Arenys de Munt	10,22	20,78	16	Premià de Dalt	8,02	14,73	11,51
Argentona	11,01	21,49	16,92	Premià de Mar	10,82	18,43	15,29
Cabrera de Mar	8,73	16,58	12,89	Sant Andreu de Llavaneres	8,68	17,19	13,34
Cabrils	10	17,47	13,77	Sant Cebrià de Vallalta	5,12	13,7	9,45
Caldes d'Estrac	11,74	24,68	19,23	Sant Iscle de Vallalta	9,68	20,39	15,31
Calella	10,66	21,59	17,09	Sant Pol de Mar	9,9	17,34	13,83
Canet de Mar	11,45	22,63	17,96	Sant Vicenç de Montalt	9,84	19,95	14,89
Dosrius	9,29	14,41	11,89	Santa Susanna	8,13	12,74	10,5
Malgrat de Mar	10,78	18,19	15,02	Teià	14,84	25,5	20,81
Masnou, El	10,43	20,96	16,63	Tiana	10,22	19,85	15,56
Mataró	11,14	17,67	14,92	Tordera	9,24	14,57	12,09
Montgat	9,93	14,59	12,52	Vilassar de Dalt	11,16	20,92	16,48
Òrrius	13,04	12,07	12,5	Vilassar de Mar	10,52	18,34	14,95
Palafolls	6,36	15,33	11,15	Palafolls	6,36	15,33	11,15
total	10,44	18,54	15,02				

Font: Hermes 2105. Diputació de Barcelona. Elaboració pròpia.

Aquesta diferència i el seu impacte negatiu en la qualitat de vida per les dones en quan accés i disponibilitat de recursos econòmics ha estat apuntat en el marc del taller participatiu realitzat amb les entitats de dones.

Falten pisos tutelats per dones grans. S'haurien de revisar els criteris d'admissió habitatges social (taller Entitats 1)

En una de les jornades realitzada es constata un empobriment de les dones – grans – vídues en moltes ocasions, amb pocs recursos econòmics (taller Entitats 1)

Persones en situació de dependència

Segons s'apunta a la memòria dels Serveis Socials del CCM, el Servei d'Atenció Domiciliària (SAD) que presta el Consell Comarcal del Maresme ha augmentat substancialment la seva activitat durant el 2010. 7 municipis han delegat en el CCM l'atenció a les persones amb dependència que tenen reconeguda la necessitat de rebre ajut domiciliari. El CCM va acabar el 2010 havent atès 86 persones a les quals els professionals han dedicat 4.500 hores d'atenció domiciliària.

En els municipis de menys de 20.000 habitants del Maresme (tots menys Mataró, Premià de Mar, Pineda de Mar i El Masnou) hi ha 237 persones amb dependència que tenen reconeguda l'atenció domiciliària. Durant l'any passat, el CCM va cobrir les necessitats de les persones amb dependència de 6 d'aquests municipis, arribant a atendre el 28%.

No disposem les dades desagregades per sexe, tot i que, ates l'esperança de vida i els índex d'envelliment i sobrenvelling analitzats podem deduir que una part important d'aquesta població dependent són dones.

Tal i com s'observa a la taula de sota, les dones vídues suposen a l'any 2011 (darrer dades disponibles) un total de **19.562 mentre que els homes vidus sumaven 4.432.**

2011 Estat civil Maresme	Homes	Dones	Total
Solters	100.025	85989	186013
Casats	97642	95233	192876
Vidus	4432	19562	23994
Separats	4066	4347	8413
Divorciats	8389	10146	18536
Total	214.554	215.277	429.832

Font: IDESCAT. 2011

Les dades disponibles sobre el nombre de places de residències per a gent gran es (any 2008) era de 4.646 places, i 58 centres de dia per a gent gran. Aquesta disponibilitat és limitada si considerem el volum actual de persones de més de 85 anys, un total de 11.339 persones (3424 homes, i 7915 dones).

Assistencial	2006	2008
Places en residències per a gent gran	4.400	4.646
Centres de dia per a gent gran	30	58
Centres ocupacionals per a persones amb disminució	12	13
Pensions no contributives de la Seguretat Social	564	2.988
Pensions assistencials per vellesa i malaltia	15	7

Font : Hermes. Diputació de Barcelona. Comarca maresme

3.2.-NIVELLS D'INSTRUCCIÓ I RECURSOS EDUCATIUS

Respecte als nivells de formació, les dades disponibles ens mostren com hi ha un volum molt més alt de dones sense estudis. La proporció s'igualava en les etapes de l'ensenyament obligatori entre els sexes. A partir d'aquí, tampoc s'observen diferències molt significatives entre homes i dones en quan el nivell d'estudis realitzat.

2011	Homes	Dones	Total
No sap llegir o escriure	2432	4283	6715
Sense estudis	11847	16044	27891
Educació primària	21340	24174	45514
ESO	55657	50281	105938
Batxillerat superior	24759	23689	48448
FP grau mitjà	12882	11487	24370
FP grau superior	13340	11514	24854
Diplomatura	11067	14247	25313
Grau universitari	4114	4405	8520
Llicenciatura i doctorat	17325	18607	35932
Total	174763	178731	353494

Font : IDESCAT. 2011

Si observem en canvi, diferències en l'elecció d'estudis, mostrant i reproduint els estereotips i rols de gènere. Així, les dones estan més presents en aquelles branques professionals de Dret i Ciències socials, Arts i humanitats i significativament molt més presents en **Educació i Salut i Serveis Socials**. Al contrari, els homes estan més presents en els estudis tècnics i científics.

2011 Tipologia estudis per sexe	Homes	Dones	Total
Educació	2642	9584	12226
Arts i humanitats	3864	5976	9840
Dret i ciències socials	13931	18726	32657
Ciències i informàtica	7787	3937	11724
Arquitectura, construcció, formació tècnica i indústries	21520	4139	25659
Agricultura ramaderia, pesca i veterinària	1017	499	1516
Salut i serveis socials	4341	11880	16221
Altres	3626	5520	9146
Total	58728	60260	118988

Font: Idescat.2011

Aquestes dades tot i no estar actualitzades reflecteixen la realitat en l'elecció d'estudis i que posteriorment determina la segregació horitzontal existent en l'accés a l'ocupació. Aquestes ocupacions solen ser les que presenten més alts nivells de temporalitat així com les que menys reconeixement social i econòmic tenen.

Les aportacions realitzades per part de diferents persones consultades, constaten aquest biaix de gènere en l'elecció professional i veuen la necessitat de treballar molt per trencar aquests estereotips en les generacions futures, tant des de les famílies com en l'orientació professional.

Cal molta feina amb les famílies. Hi ha rols de gènere molt marcats en l'àmbit familiar i privat.

L'elecció professional també està estereotipada – s'ha de treballar molt des de l'escola per mostrar altres models tant a noies com nois.

3.3.-HABITATGE I TIPUS DE LLARS

L'accés a un habitatge digne és un dret fonamental de la ciutadania. Per tal de garantir aquest accés, la Llei 10/2004, de 24 de desembre, d'Urbanisme, insta les administracions públiques a vetllar per la qualitat dels habitatges i per les condicions en les quals s'hi accedeix, dedicant una atenció especial a l'accés de les famílies econòmicament menys dotades.

Les dones que formen part d'una família monomarental són més nombroses que la dels pares amb fills al seu càrrec.

Llars	Total
<i>Llars sense nucli</i>	40980
<i>Parelles sense fills</i>	40177
<i>Parelles amb fills</i>	64.696
<i>Mares soles amb fills</i>	13.494
<i>Pares sols amb fills</i>	3731
<i>Total famílies amb un nucli</i>	122.098
<i>Llars amb dos nuclis o més</i>	3120
Total llars	166.198

Font. IDESCAT 2011

Una dada important a contemplar és el volum important de llars amb tots els membres més grans de 65 anys, que suma 26.330 llars.

Llars amb tots els membres de gent de més de 65 anys	Total Maresme
1 persona	14.057
2 persones	11.971
3 o més persones	303
Total	26330

Font. IDESCAT 2011

3.4. LA SALUT DE LES DONES

La major dedicació de les dones a la llar i a la cura, la manca de reconeixement social d'aquest treball, les condicions d'aïllament en què es realitzen, la manca d'altres rols i tasques o la falta de temps per desenvolupar-los és una evident limitació a les oportunitats de desenvolupament personal de les dones i que, com veurem més endavant, té efectes nocius sobre la seva salut tant física com mental.

En aquest sentit, de l'anàlisi d'un estudi fet a escala estatal i recentment publicat per la Fundación Primer de Mayol sobre envelliment i salut, destaca el següent:

- Més de la meitat de les dones perceben la seva salut com a regular, dolenta o molt dolenta, aquest percentatge s'assoleix, en el cas dels homes, únicament, a partir dels 85 anys.
- Prop d'un 35% de dones majors de 65 anys tenen algun problema per caminar, percentatge que augmenta considerablement a mesura que ho fa l'edat. És de més del 55% a partir dels 75 anys i del 76% a partir dels 85 anys.
- Les dones grans tenen pitjor percepció de la seva salut i, en general, més patologies que els homes.
- A partir dels 85 anys, prop d'un 60% de dones tenen algun problema per vestir-se o rentar-se de forma autònoma, mentre que una de cada quatre dones de més de 65 anys refereix tenir algun problema per al desenvolupament de les activitats habituals de la vida diària, dificultats que augmenten percentualment i en gravetat a mesura que s'incrementa l'edat i molt per damunt del percentatge d'homes afectats.
- Un alt percentatge de dones grans es veuen afectades per depressió i ansietat. Aquestes malalties són molt poc freqüents entre els homes de la mateixa edat.
- Les patologies que amb major freqüència afecten les dones grans (artrosi, artritis, reumatismes, lumbàlgies i dolors cervicals) tenen relació amb les activitats vinculades al treball desenvolupat a l'interior de les llars i amb el treball remunerat, tot considerant la segregació ocupacional i sectorial present al mercat laboral.

Aquestes conclusions apunten a la necessitat d'incorporar la perspectiva de gènere en el disseny de polítiques públiques de salut i atenció a les persones.

Tradicionalment, la cura de les persones dependents ha estat delegada a les famílies i, més concretament, a les dones. L'aportació de les dones grans a la cura de tota la societat és extraordinària i, malauradament, poc reconeguda. L'estereotip ens presenta les dones com a usuàries de serveis i receptores de cures, però la característica més destacada entre gènere i pautes assistencials és l'important predomini de les dones com a proveïdores de cures assistencials, ja que són les dones grans la part més activa en la cura d'altres membres de la família.

De fet, l'assumpció de les tasques domèstiques de manera unilateral i la necessitat de compaginar amb la vida professional té un impacte de sobrecàrrega física i mental en les dones que han d'afrontar la doble o triple jornada (atenció persones grans

dependents). Aquesta realitat pot suposar baixes laborals, i malalties associades amb l'estrès (ansietat, depressió, estrès, mal d'esquena etc.)

No disposem de dades a nivell comarcal sobre la tipologia de malalties més freqüents, però sí dades relacionades amb les visites mèdiques als centres hospitalaris de la comarca, que mostren que han estat més les dones ateses i intervingudes als hospitals comarcals que no pas els homes.

	Dones	Homes	Total
Hospitalitzacions SISCAT	9525	6745	16270
Hospitalitzacions mèdiques	4638	3930	8568
Hospitalitzacions generals	6703	5229	11932
Hospitalitzacions quirúrgiques	4887	2816	7703
Hospitalitzacions cirurgia ambulatoria	2822	1517	4339
Total			

Font: Observatori de la Salut. Base de dades atenció hospitalària per regió (dades hospitals de Blanes i Mataró) any 2015.

El SIAD del Consell Comarcal no realitza actuacions específiques en aquest àmbit, més enllà de posar a disposició dels municipis i les dones de la comarca informació sobre els recursos existents i algun informe. Sí que fa campanyes de prevenció i sensibilització al voltant de la diada internacional sobre la salut de les dones del 28 de maig.

Tot i així, està clar que la intervenció psicològica que realitza el SIAD té molt a veure amb les diferències de gènere i les condicions de vida que pateixen moltes dones relacionades amb les desigualtats de gènere.

Cal recordar com hem vist anteriorment, que l'atenció psicològica ha estat una de les demandes o serveis prestats principalment per part del SIAD.

Així mateix, des del SIAD es celebren les diades internacionals del Dia mundial de la Salut de les dones, que es realitza el 28 de maig. Molts ajuntaments de la comarca també realitzen accions de sensibilització, informació i preventives.

Dins de l'àmbit de tallers, cal destacar aquelles accions realitzades en l'àmbit del creixement personal, per tal d'apoderar les dones, millorar la seva autoestima i autoconfiança base d'una bona salut emocional. Alguns dels tallers realitzats també han estat molt relacionades amb la cura del cos, la salut física i psíquica i la prevenció amb un enfocament de gènere (salut lligada al cicle vital de les dones) des d'un punt de vista de salut integral.

3.5. APORTACIONS DE LES PERSONES CONSULTADES

Als diferents espais de consulta realitzats s'han compartit necessitats i realitats actuals respecte la situació de les dones de la comarca i la seva qualitat de vida.

Un dels aspectes que ha estat constatat, és la necessitat de considerar dins de qualsevol acció integral de millora de la igualtat, el col·lectiu de dones grans. Tal i com les dades reflecteixen, la major esperança de vida per les dones condiciona la seva qualitat de vida, ja que són les que menys pensions contributives reben i més pensions de viduïtat per una qüestió clarament dels rols de gènere que han desenvolupat al llarg de les seves trajectòries vitals.

Les dones en major proporció han treballat amb jornades parcials i en ocupacions lligades al sector serveis, molt sovint amb uns ingressos inferiors que posteriorment repercuteixen en la seva renda un cop es retiren del mercat laboral. D'altra banda, moltes dones han estat dependents del sou de la seva parella, i un cop queden vídues el seu poder adquisitiu es veu afectat.

Aquesta realitat pot afectar a les seves condicions econòmiques. De fet, la feminització de la pobresa és cada cop més una realitat.

Un dels aspectes comentats és el de l'habitatge protegit, que hauria de contemplar entre els criteris d'adjudicació aquests condicionants de gènere.

D'altra banda, tal i com hem vist, gran part de la població de més de 85 són dones, vídues, que viuen soles, amb lo que pot suposar de sentiment d'aïllament i solitud i necessitats de suport a la dependència.

Al marc de les consultes realitzades, també ha estat destacat la distribució geogràfica i l'accessibilitat als recursos. Es comenta que hi ha molts municipis d'interior amb zones residencials molt disperses, on l'accessibilitat amb transport públic no és molt freqüent. Aquest aspecte pot repercutir en l'accés als centres de salut per part d'aquelles dones que viuen soles i a més no disposen de transport privat.

Respecte al nivell formatiu i les eleccions professionals, es continua veiem com l'elecció d'estudis està fortament lligada als rols de gènere. Cal per tant treballar molt des de les escoles i famílies per trencar aquesta segregació.

Resum: Punts forts i aspectes a millorar

EIX 3. DRETS I QUALITAT DE VIDA	
LES OPORTUNITATS :	LES NECESSITATS:
Serveis d'atenció a la dependència i gent gran des del Consell Comarcal. Suport a l'atenció bàsica dels Serveis Socials municipals des del Consell Comarcal. Atenció i prevenció en matèria de salut psicològica de les dones per part del Consell Comarcal. Entitats socials actives que possibiliten espais de trobada i xarxa social per les dones.	Índex d'envelliment i sobre envelliment que afecten majoritàriament les dones: dones grans. Tipus de llar monoparentals amb més presència de dones: vídues i dones soles: més vulnerabilitat social i econòmica. Cal reforçar accions i tallers orientats a fomentar l'apoderament de les dones l'autoestima, per tal de potenciar la relació social. Segregació horitzontal en l'elecció dels estudis Accessibilitat als centres de salut per part d'aquelles poblacions amb residències més disperses. Incloure criteris de gènere i condicions de vida als sistemes d'adjudicació d'habitatge social.

Eix 4. REPARTIMENT DE TREBALLS I USOS DEL TEMPS

Tot i la presència massiva de les dones al món del treball remunerat, la participació de les dones en l'economia i l'ocupació encara està marcada per una major precarietat: salaris més baixos, major temporalitat i parcialitat, major presència en l'economia submergida, segregació horitzontal (ocupacions i professions masculinitzades i feminitzades) i vertical (dificultats per accedir i mantenir-se en llocs de responsabilitat o comandament). D'altra banda, la configuració dels rols tradicionals i de les tasques assignades no s'ha modificat en l'àmbit privat, en l'espai domèstic, on les dones assumeixen la major part de les responsabilitats familiars i domèstiques.

La necessitat vital d'aquests treballs i del treball remunerat que aportí ingressos i independència econòmica generen una dinàmica de sobrecàrrega de treball per a les dones, amb dobles jornades de treball (remunerat i familiar- domèstic) i la realització simultània d'aquests dos treballs (doble presència). Aquesta realitat té conseqüències negatives en la participació econòmica de les dones com les entrades i sortides del mercat laboral motivades pel cicle vital, els rols de gènere i les discriminacions de les empreses envers les dones embarassades o en edat reproductiva que dificulten la incorporació de les dones al mercat de treball, disminueixen les possibilitats de promoció professional, fan que hi hagi una major presència de dones en treballs vinculats als treballs de cura i domèstics (menys valorats i pitjor pagats) i una manca de dones en professions i càrrecs que requereixen una dedicació molt alta (més reconeguts i amb majors salaris), etc.

A més a més, el temps personal, de lleure, d'oci i de participació social, sovint està pensat i estructurat en funció del treball productiu, és a dir, en relació al temps masculí, i gairebé mai es tenen en compte els horaris del treball reproductiu.

Totes aquestes problemàtiques posen de manifest la necessitat de conciliar la vida personal, familiar i professional, tant per als homes com per a les dones i, sobretot, la necessitat de fomentar la coresponsabilitat dels homes en l'àmbit domèstic, a partir d'una concepció de responsabilitat compartida dels temps i dels treballs.

Els Objectius estratègics d'aquest eix són:

Impulsar mesures de conciliació de la vida personal, familiar i laboral i promoure una utilització equitativa per part de dones i homes.

Fomentar la coresponsabilitat familiar i social en la cura de les persones.

Afavorir l'accés i la permanència de les dones en el mercat de treball en condicions d'igualtat.

Fomentar l'emprenedoria de les dones i el treball cooperatiu.

LA REALITAT A LA COMARCA

4.1. ACTIVITATS ECONÒMIQUES A LA COMARCA DEL MARESME

El sector serveis és el que té, amb diferència, més pes en l'economia de la comarca, ja que representa el 78,55% del conjunt de l'activitat econòmica comarcal, seguit de la indústria que suposa el 12,15%. Amb més diferència estan la construcció i l'agricultura.

Empreses	IIIT 2016	Pes sector
Empreses Total	12172	100
Agricultura	38	0,31%
Indústria	1479	12,15%
Construcció	1094	8,99%
Serveis	9561	78,55%

Font : Base dades Hermes. Diputació de Barcelona. Dades comarcals.

Dins del sector serveis, el gran pes de l'activitat econòmica s'orienta cap al turisme, amb forta presència a l'Alt Maresme i al llarg de tota la costa del litoral. Aquí trobem poblacions costaneres molt orientades a l'activitat hotelera i de turisme (Calella, Blanes, Pineda de Mar, Santa Susanna entre d'altres).

Aquest tipus d'activitat genera un volum significatiu d'ocupació a la comarca, tot i que de caràcter molt estacional.

Dins de la indústria, un pes important de l'activitat empresarial es concentra en la fabricació tèxtil i de gènere de punt, la metal·lúrgia, la construcció de maquinària, els productes químics i els productes alimentaris, segons es desprèn de l'estudi diagnòstic elaborat en el marc del Pla Estratègic socioeconòmic de la comarca del Maresme. Pel que fa al sector de la construcció, principalment desenvolupa l'activitat en l'àmbit residencial i l'agricultura té la seva activitat principalment en les tasques d'horta i flor.

El sector serveis és el que ocupa la gran part de la població treballadora de la comarca, amb un total de 66.336 persones assalariades i 26.396 autònomes al tercer trimestre del 2016.

Assalariats IIIT 2016	Nombre d'assalariats
Assalariats Total	90.011
Agricultura	147
Indústria	15.122
Construcció	3.623
Serveis	66.336

Font : Base dades Hermes. Diputació de Barcelona. Dades comarcals.

Autònoms IIT 2016	Nombre d'autònoms
Autònoms Total	35.089
Agricultura	699
Indústria	3.276
Construcció	4.346
Serveis	26.396

Font : Base dades Hermes. Diputació de Barcelona. Dades comarcals.

En relació a la mida de les empreses, el teixit empresarial es caracteritza per estar configurat per empreses molt petites, la gran part d'aquestes són de 0 a 10 treballadors/es. En l'altre extrem, trobem 21 empreses de més de 250 treballadors/es ubicades a la comarca. Aquest nombre s'ha mantingut estable als darrers dos anys.

Empreses	IIT 2016	IIT 2015
De 0 a 10 treballadors	10387	10717
De 11 a 50 treballadors	1172	1212
De 51 a 250 treballadors	195	222
Més de 250 treballadors	21	21

Font : Base dades Hermes. Diputació de Barcelona. Dades comarcals.

POLÍGONS INDUSTRIALS

La comarca disposa d'una bona infraestructura en polígons industrials, on es concentra gran part de l'activitat econòmica. Els polígons industrials es distribueixen en el territori, i amb dos eixos nodals que se situen a l'Alt Maresme i Maresme central. A l'Alt Maresme l'eix està format per Tordera - Palafolls - Malgrat- Pineda ; i un segon eix a Maresme Central integrat per Mataró - Argentona.

Mataró i Tordera, amb 144,25 i 132,55ha respectivament, són els municipis amb majors superfícies dedicades a activitats econòmiques en polígons. Argentona (9), Mataró (8) i Pineda de Mar (7) són els municipis que tenen un major nombre de polígons.

4.2. CARACTERÍSTIQUES DE LA POBLACIÓ EN RELACIÓ A L'ACTIVITAT

Tal i com podem constatar, les persones actives a la comarca del Maresme en 2011 es situen en 238.649, de les quals, el 51,78% eren homes i el 48,22% dones. D'aquestes 168.913 estaven ocupades. Els homes ocupats superen a les dones. La proporció en aquest any era de 37,73% d'homes actius ocupats enfront un 33,05% de dones.

D'altre banda, la població inactiva es situa en 191.183. En aquest cas, les dones superen als homes en situació d'inactivitat, un 52,14% de dones respecte al 47,59% dels homes. Pràcticament s'inverteixen el pes relatiu en relació a l'activitat /inactivitat.

Si observem la població activa desocupada podem constatar que són més les dones que es troben en aquesta situació que els homes, tot i que la diferència és petita.

	Homes	Dones	Total
Actius/ves	123.571	115.078	238.649
Ocupat/da o temporalment absent de la feina	90.044	78.869	168.913
Ocupats/des a temps complet	82.184	60.252	142.436
Ocupat/des a temps parcial	7.860	18.617	26.477
Desocupat/da	33.526	36.209	69.736
ha treballat abans	29.713	31.823	61.536
buscant la primera feina	3.813	4.386	8.199
Inactius/ves	90.984	100.199	191.183
Persona amb invalidesa laboral permanent	3.123	2.730	5.853
Jubilat/da, prejubilat/da, pensionista o rendista	35.591	39.714	75.305
Estudiants	43.887	40.733	84.620
Una altra situació	8.383	17.023	25.405
Població de 16 anys i més	174.763	178.731	353.494
Població total	214.554	215.277	429.832

Font: IDESCAT, a partir del Cens de població i habitatges de l'INE. 2011

	Homes	Dones	Total	%Homes	%Dones
Ocupats/des a temps complet	82.184	60.252	142.436	19,12%	14,02%
Ocupat/des a temps parcial	7.860	18.617	26.477	1,83%	4,33%
Desocupat/da	33.526	36.209	69.735	7,80%	8,42%
Inactius/ves	90.984	100.199	191.183	21,17%	23,31%
	214.554	215.277	429.831	49,92%	50,08%

Font: IDESCAT, a partir del Cens de població i habitatges de l'INE. 2011

En relació al temps de treball de les persones ocupades, i segons les dades disponibles de l'Itacista, al període de 2011 trobem més homes ocupats a temps complet, un 19,12% enfront un 14,02% de dones. Les dones, s'ocupen més freqüentment a jornada parcial, ja que aquesta modalitat permet compaginar més fàcilment las tasques d'atenció familiar, majoritàriament assumides per les dones.

Aquesta realitat, de l'assumpció majoritària de les tasques domèstiques i de cura a la llar, queda clarament reflectida a la taula de sota, on es veu clarament que en totes les franges d'edat són més les dones que s'encarreguen d'aquest tipus de tasques imprescindibles per al manteniment de la vida.

Aquests indicadors cal tenir-los en compte en qualsevol anàlisi amb enfocament de gènere ja que determinen les maneres en que les dones s'incorporen i participen del mercat laboral.

Població de 16 anys i més que s'encarrega de la major part de tasques domèstiques de la seva llar 2011

2011	Homes	Dones	Total
16-29	6302	11819	18121
30-44	22448	41598	64046
45-64	17657	45609	63266
65+	8705	23474	32179
total	55112	122500	177612

Font: IDESCAT, a partir del Cens de població i habitatges de l'INE

L'any 2011, la major part de la població activa s'ocupa al sector serveis. Segons el sexe, les dones es concentren majoritàriament en aquest sector, mentre que els homes, tot i tenir també una major presència en els serveis, estan també molt presents en la indústria i la construcció.

Població ocupada per sectors d'activitat i sexe 2011

2011	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis	Total
Homes	1.888	18.837	9.824	59.495	90.044
Dones	585	9.039	1.738	67.506	78.869
Total	2.473	27.876	11.563	127.001	168.913

Font: IDESCAT, a partir del Cens de població i habitatges de l'INE

Dins dels diferents sectors d'activitat econòmica veiem com les dones es concentren en professions en les que habitualment hi ha més presència femenina, com les empleades administratives i als treballs de serveis. Els homes s'ocupen principalment en el treball artesà i treballs qualificats dins la indústria. Les dones s'ocupen principalment com a treballadores de serveis, tot seguit dels perfils tècnics de caire científic. Aquestes dades tot i no disposar-les més actualitzades, ens mostren la segregació horitzontal que es reproduïx en el mercat de treball.

D'altra banda, podem veure també l'existència de segregació vertical en l'accés a la feina, ja que els homes ocupen càrrecs de directius i gerents en major pes que les dones.

Aquesta segregació per sexe en l'ocupació té també conseqüències des d'una perspectiva de gènere, que es tradueixen en bretxa salarial en detriment de les dones i en el tipus de feina que es realitza.

Professió	Homes	Dones	Total
Directors i gerents	8988	3410	12398
Tècnics científics	11633	16244	27876
Tècnics de suport	15506	9397	24904
Empleats administratius	7788	15910	23698
Treballadors serveis	13164	20276	33439
Treballadors qualificats primari	2391	535	2926
Artesans i treballadors qualificats indústria	16001	3217	19218
Instal·ladors i muntadors	8612	1866	10478
Ocupacions elementals	5751	7983	13734
Ocupacions militars	..	..	..
Total	90044	78869	168913

Font:IDESCAT. Població ocupada segons professió i sexe. Maresme. 2011

D'altra banda, si analitzem la situació professional, també constatem,(tot i que les dades no estan actualitzades) com són majoria els homes empresaris que les dones, tant amb personal assalariat al seu càrrec com sense personal. Aquesta desigualtat en la figura professional també afecta clarament a la capacitat de representació de les dones en el mercat de treball, ates que figuren més com assalariades i com ajuda familiar. La segregació vertical com a fenomen de la desigualtat i de discriminació indirecta, té un impacte negatiu en les pensions de jubilació, així com d'altres cotitzacions a la seguretat social. Aquesta realitat està condicionada per un factor clarament de gènere i l'assumpció dels rols de gènere per part d'uns i altres que caldria trencar per a garantir una major equitat entre homes i dones.

Població ocupada segons situació professional i sexe

	Empresaris amb personal assalariat	Empresaris sense personal assalariat	Assalariats fixos	Assalariats eventuals	Ajuts familiars	Membres de cooperatives	Total
Homes	8663	12324	57225	11248	393	191	90044
Dones	4360	6644	53542	13596	506	221	78869
Total	13022	18968	110767	24845	899	412	168913

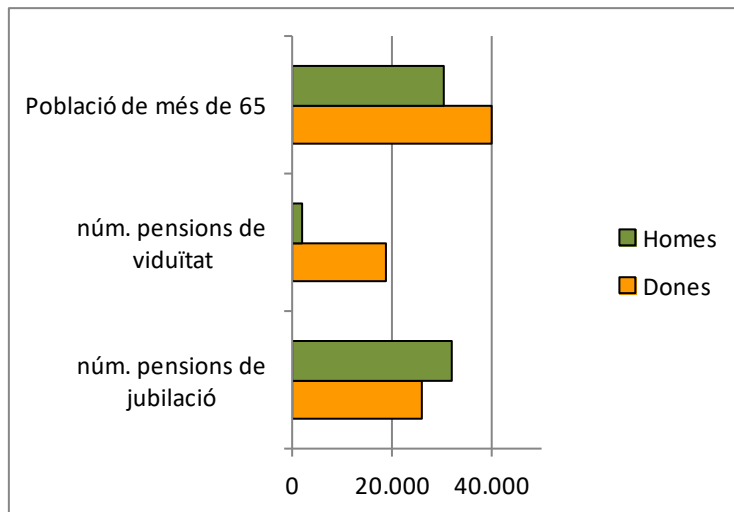
Font: IDESCAT, a partir del Cens de població i habitatges de l'INE. 2011

Si analitzem les dades de les pensions contributives de la Seguretat Social per sexe, veiem com les dones depenen més d'una pensió de viduitat que els homes, ates que moltes d'elles no han treballat o treballen a temps parcial.

Pensions contributives de la Seguretat Social segons residència del pensionista per tipus i sexe. Tots els règims de cotització. 2014

	Incapacitat permanent	Jubilació	Viduïtat	Total
Homes	4.946	32.202	1.821	40.411
Dones	3.973	25.811	18.621	49.669
Total	8.919	58.013	20.442	90.080

Font: IDESCAT, a partir de dades de l' Institut Nacional de la Seguretat Social.

Cal recordar que la bretxa salarial entre els homes i les dones continua sent significativa a Catalunya i altres països de la UE. En Catalunya es situa en el 19%. Així també la precarietat laboral, fruit de l'assumpció de feines a temps parcial per tal de poder conciliar la vida familiar amb la labora té un impacte en el nivell adquisitiu i les pensions posteriors (tant contributives, jubilació, atur etc. com no contributives). Les dones tenen un 22% del temps parcial de treball enfront el 7% dels homes. Així doncs la bretxa salarial i la precarietat s'acaba traduint en unes pensions que són un 31% de mitjana inferiors per a les dones a Catalunya. (Font: indicador de d'Igualtat de Gènere de Catalunya de l'Observatori Dona Empresa i Economia de a Cambra de Comerç de Barcelona).

4.3. RELACIÓ AMB L'ACTIVITAT I SITUACIÓ D'ATUR

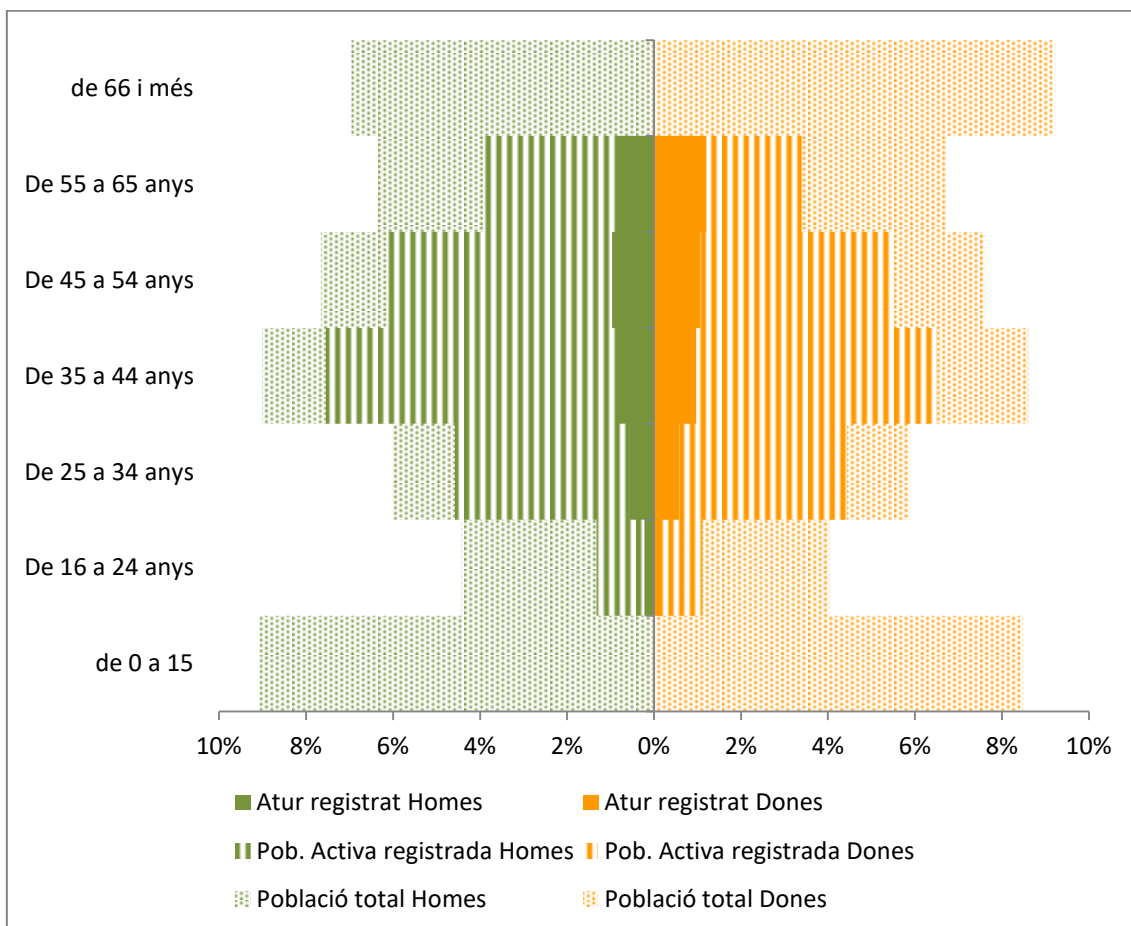
Segons les dades de 2015, la població activa de la comarca del maresme en disposició de treball es situa en un total de 195.346 persones, de les quals 92.203 eren dones i 103.143 homes. En relació a les franges d'edat, aquestes es concentren en les edats centrals (entre els 35 i 54 anys) per ambdós sexes.

Població activa registrada, 2015 4art trimestre Hermes

Edat	Dones	Homes	Total
De 16 a 24 anys	4.907	5.795	10.702
De 25 a 34 anys	19.520	20.085	39.605
De 35 a 44 anys	28.598	33.114	61.712
De 45 a 54 anys	24.247	26.924	51.171
De 55 a 65 anys	14.931	17.225	32.156
Total	92.203	103.143	195.346

Font: Hermes. Diputació de Barcelona. Elaboració pròpia.

Piràmide de Població general, activa ocupada i en situació d'atur:

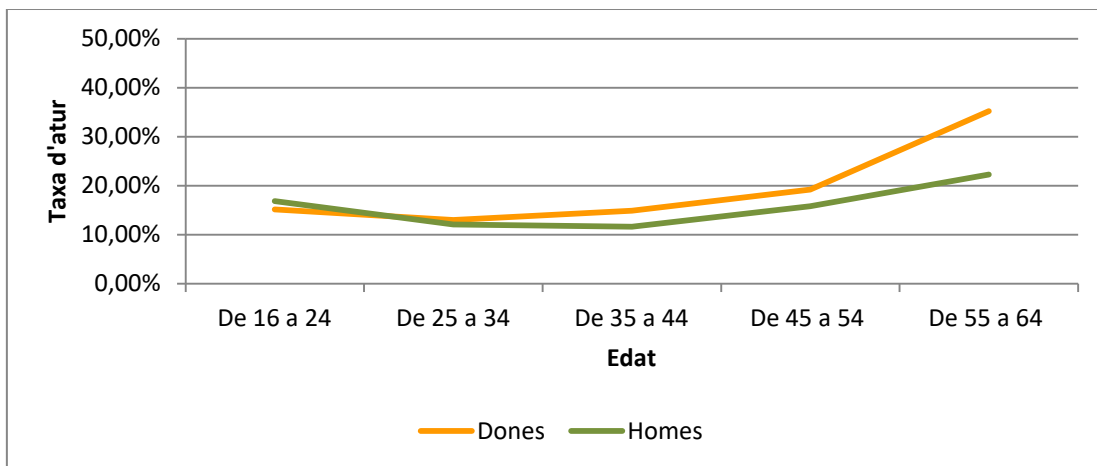

L'últim trimestre de l'any 2015 hi havia comptabilitzades a la comarca del Maresme un total de 32.788 persones en situació d'atur, de les quals 15.333 eren homes i 17.455 dones. Afectant en major mesura al grup d'edat de dones de més de 55 anys i en el cas dels homes en la franja d'edat compresa entre els 45 i 54 anys.

Atur registrat 2015 4t trim			
Edat	Homes	Dones	Total
De 16 a 24 anys	977	742	1.719
De 25 a 34 anys	2.428	2.536	4.964
De 35 a 44 anys	3.846	4.262	8.108
De 45 a 54 anys	4.247	4.655	8.902
De 55 a 64 anys	3.835	5.260	9.095
TOTAL	15.333	17.455	32.788

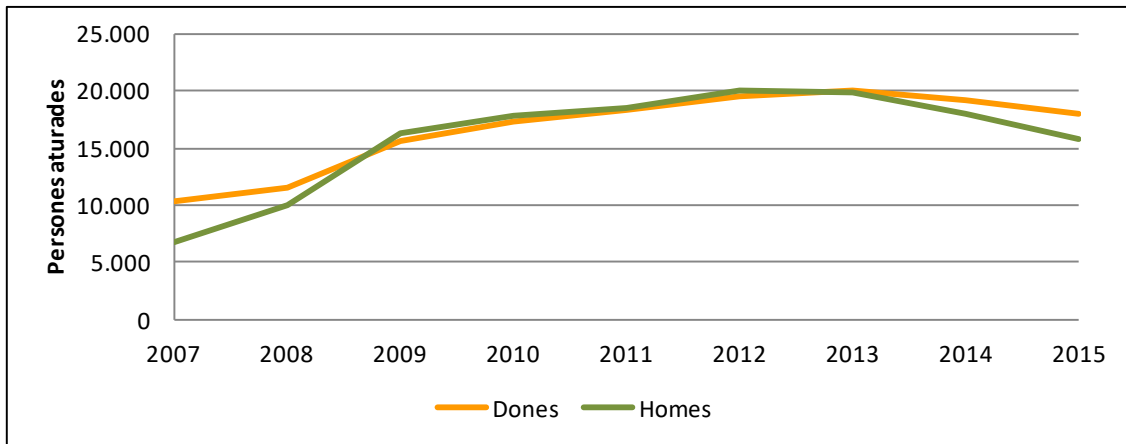
Font: Hermes. Diputació de Barcelona. Elaboració pròpia.

TAXA D'ATUR EDAT I SEXE 2015

EVOLUCIÓ DE L'ATUR A LA COMARCA

Tal i com podem veure a la gràfica següent, l'evolució de l'atur a la comarca experimenta una tendència ascendent al llarg de tots els anys, coincidint amb el començament de la crisi econòmica (2007-2008) i amb el volum màxim de persones a l'atur durant els anys 2011 – 2012. A partir d'aquest any, la tendència mostrada pel comportament de l'atur a la comarca és descendent. Aquest comportament positiu, afecta en major mesura als homes. Tal i com veiem, si bé l'atur ha baixat per homes i dones, a l'any 2015 s'observa com encara afecta en major mesura a les dones, tot i que les diferències no són molt altes.

Atur registrat per sexe

Any	Dones	Homes	Total
2007	10.275	6.782	17.057
2008	11.603	9.920	21.523
2009	15.619	16.259	31.878
2010	17.309	17.886	35.195
2011	18.306	18.594	36.900
2012	19.609	19.978	39.587
2013	20.091	19.813	39.904
2014	19.202	18.072	37.274
2015	18.052	15.857	33.909

Font. Elaboració pròpia a partir dades Hermes i SOC

L'any 2016 la taxa d'atur comarcal es manté semblant a la del 2015. A nivell municipal cal destacar una variabilitat important en relació a les taxes d'atur.

Dades atur als municipis de la comarca. 2016.

Les taxes d'atur més altes les trobem als municipis de **Pineda de Mar, Santa Susanna, Malgrat de Mar, Tordera i Calella** amb unes taxes per **sobre del 20%**. Probablement associat a la dependència econòmica del sector del turisme de caràcter estacional. En relació al sexe, també observem com l'atur afecta en major mesura a les dones de la comarca. Els municipis que presenten unes taxes superiors al 20% de taxa d'atur femenina són coincidents amb els que presenten taxes més elevades a nivell general i que la seva activitat econòmica està lligada al turisme. Moltes dones d'aquestes poblacions treballen dins d'aquest sector.

Destaca la població de Dosrius amb una taxa d'atur més alta per les dones també.

En sentit invers, destacar els municipis de Alella, Cabrils, Cabrera de Mar, Teià i Tiana amb les taxes més baixes d'atur, tant per homes com per les dones.

Municipi	Homes	Dones	Total
Alella	8,24%	9,80%	8,97%
Arenys de Mar	12,49%	17,80%	15,02%
Arenys de Munt	11,91%	19,32%	15,49%
Argentona	12,11%	16,06%	13,97%
Cabrera de Mar	6,69%	11,18%	8,81%
Cabrils	7,49%	10,89%	9,08%
Caldes d'Estrac	13,47%	17,50%	15,38%
Calella	18,81%	21,49%	20,06%
Canet de Mar	14,35%	19,11%	16,61%
Dosrius	12,40%	20,13%	16,14%
Malgrat de Mar	17,84%	23,14%	20,37%
Masnou, El	10,27%	13,13%	11,61%
Mataró	17,92%	22,08%	19,88%
Montgat	10,49%	15,44%	12,84%
Òrrius	10,88%	11,29%	11,07%
Palafolls	16,22%	20,63%	18,32%
Pineda de Mar	22,70%	28,07%	25,27%
Premià de Mar	15,38%	18,39%	16,79%
Sant Iscle de Vallalta	18,22%	21,90%	19,96%
Sant Andreu de Llavaneres	9,28%	13,55%	11,30%
Sant Cebrià de Vallalta	15,55%	21,20%	18,26%
Vilassar de Dalt	10,80%	13,47%	12,05%
Vilassar de Mar	9,01%	13,20%	10,99%
Premià de Dalt	11,52%	16,22%	13,75%
Sant Pol de Mar	10,86%	15,67%	13,14%
Santa Susanna	19,13%	25,42%	22,17%
Sant Vicenç de Montalt	8,87%	13,81%	11,22%
Teià	7,75%	10,39%	8,99%
Tiana	7,14%	12,90%	9,88%
Tordera	18,53%	24,15%	21,22%
total	14,84%	19,11%	16,85%

Font. Hermes. Diputació de Barcelona. 2015 Elaboració pròpia.

Els contractes amb lloc de treball al Maresme l'any 2015

L'any 2015 van formalitzar-se 99.965 contractes amb lloc de treball al Maresme. Aquests contractes van ser signats per 53.278 persones. El 86,07% dels nous contractes generats l'any 2015 van ser de caràcter temporal enfront dels 13,93% d'indefinitos. Les sis activitats que van generar més ocupació van ser totes del sector dels serveis. La primera activitat industrial amb generació d'ocupació va ser la Indústria Química que amb 4.099 contractes va situar-se en setena posició. Els homes van formalitzar un total de 51.224 i les dones 48.741. Quant als col·lectius d'atenció especial, els joves d'entre 16 i 29 anys van formalitzar més contractes que el col·lectiu de persones majors de 45 anys; 37.913 contractes de joves davant dels 21.092 de les persones majors de 45 anys.

4.4. ACTUACIONS CONSELL COMARCAL PER AL FOMENT DE L'OCUPACIÓ

Serveis del Consell Comarcal d'Ocupació i Emprenedoria

Des de l'àrea de Promoció Econòmica del Consell Comarcal del Maresme es desenvolupen diferents programes i serveis orientats a donar suport a l'ocupació a nivell comarcal. Aquests serveis s'adrecen al conjunt de la població de la comarca així com també als municipis que necessitin d'un suport tècnic ates la seva mida i capacitat de recursos propis.

Els serveis que s'ofereixen són:

Servei d'Empresa o empenedoria amb la finalitat de:

- Ajudar a fer realitat la idea de negoci d'una persona empenedora, facilitant el suport tècnic necessari per al desenvolupament d'aquesta i oferint un espai on desenvolupar-la.
- Millorar l'oferta formativa dirigida als empenedors, empreses de nova creació i autònoms a través de cursos que responguin a les seves necessitats, organitzant activitats i seminaris relacionades amb la formació.
- Esdevenir el punt d'informació centralitzat i integral en tot allò relatiu als empenedors i a les empreses de nova creació del Maresme.
- Difondre i incentivar l'ús de les TIC entre el públic objectiu.
- Creació d'ocupació de qualitat a la comarca.
- Augmentar la competitivitat de les microempreses de la comarca.
- Ser un referent institucional per tots tècnics locals d'ocupació i empresa dels Ajuntaments ; els sindicats, gremis i associacions representatives dels autònoms; els col·legis professionals i els gestors administratius del Maresme.

Ofereix per tant, diferents serveis de suport a l'empenedoria a través de la realització d'accions formatives, l'assessorament a persones empenedores, tallers, formació, per a la creació d'empresa, recursos i eines, així com la publicació de diferents butlletins monogràfics entre d'altres.

Visibilització del treball d'empenedoria

Des del Servei d'empresa es recullen les experiències d'empenedors i empenedores de la comarca que han donat el pas de crear el seu propi negoci.

Tallers d'Empenedoria per a Joves

El pas del món educatiu al laboral i les diferents alternatives que aquest ofereix és, sovint, un dels temes que més preocupa els joves que, encara que tinguin clar a què es volen dedicar, no acaben de trobar el camí a seguir per fer la seva inserció laboral.

Davant d'aquesta constatació, el Consell Comarcal del Maresme, a través del servei d'Emprenedoria i amb la col·laboració del servei de Joventut, ofereix des de 2010 els Tallers d'Emprenedoria per a Joves.

Maresme Centre de Negocis

El Maresme Centre de Negocis reuneix amb la voluntat d'ajudar els emprenedors i emprenedores del Maresme a posar en marxa el seu negoci. També vol ser un punt de suport per als autònoms i petites empreses, oferint espais d'allotjament empresarial i assessorament personalitzat.

L'Observatori de Desenvolupament Local

Adscrit a la xarxa d'observatoris de Desenvolupament Local i Econòmic, es configura com una eina de prospectiva i coneixement de la realitat socioeconòmica de la comarca.

Aquest servei del Consell Comarcal del Maresme té com a objectiu aportar coneixement per ajudar els ajuntaments i d'altres organismes locals i entitats de gestió a prendre decisions estratègiques en matèria de desenvolupament local.

El servei recull, analitza i interpreta totes les dades que s'utilitzen per elaborar els informes trimestrals que publica el Consell Comarcal del Maresme (Informe Trimestral Sociolaboral del Maresme) en matèria de mercat de treball i activitat econòmica - que inclouen una síntesi d'indicadors de les variables principals- i l'informe anual (Informe Anual Socioeconòmic del Maresme), que, a més d'incorporar totes les informacions que es presenten trimestralment, també aporta informació demogràfica i de qualitat de vida. El servei també facilita informació puntual a demanda dels usuaris directes o indirectes (servei de consultes).

Altres programes i Serveis de Promoció Econòmica

Programa "Ocupabilitat per competències maresme 2016"

Adreçat als municipis de la comarca ofereix suport tècnic als professionals d'orientació laboral dels ajuntaments del Maresme. L'objectiu general d'aquesta proposta de formació és afavorir el procés d'inclusió socio-laboral de les persones aturades que pertanyen als Ajuntaments del Consell Comarcal del Maresme a partir de la millora de la seva ocupabilitat a través del desenvolupament del seu capital competencial i la definició i execució del seu projecte vital (personal i professional).

Aquest programa s'estructura en un seguit d'accions o sessions formatives adreçades a persones en situació d'atur de la comarca que cada Ajuntament pot sol·licitar per tal de millorar les competències professionals i l'ocupabilitat de la seva població aturada.

Programes i serveis adreçats a dones per fomentar la inserció laboral

Circuit formatiu per a dones – inserció laboral

A l'any 2015, el Servei d'informació per les Dones conjuntament amb el Servei Territorial de Ciutadania i Immigració, es va portar a terme un programa formatiu de caràcter pilot, adreçat a 20 dones d'origen estranger, d'entre 17 i 53 anys, amb dificultats evidents per entrar al mercat laboral per tal de facilitar la seva inserció laboral i afavorir la seva autonomia. Aquest circuit dona resposta a les propostes sorgides arran de la taula de treball "Dona d'Origen Estranger" impulsada pel Consell Comarcal del Maresme.

El programa formatiu va consistir en un conjunt d'accions estructurades de la següent manera:

- Curs d'ajudant de cuina (formació troncal): 85h
- Català: 38h
- Apoderament i orientació cap a la inserció laboral: 20h
- Informàtica: 20h
- Autocupació en el mercat laboral: 16h
- Sessions d'acollida i coneixement de l'entorn: 8h
- Manipulació d'aliments: 6h

Per facilitar la participació de les alumnes, se'ls ha facilitat títols de transport integrat pels desplaçaments.

La formació troncal es va realitzar a través del Gremi d'Hostaleria i Turisme de Mataró i Maresme, a la seva seu a Mataró.

Durant el desenvolupament del programa han participat un total de 27 dones tot i que només 18 l'han seguit amb continuïtat. Una de les raons apuntades de la baixa participació o la rotació, ha estat el tema de la conciliació de la vida familiar i laboral molt determinant en totes les dones i de manera especial en les dones estrangeres. Cal tenir present que són dones que no tenen família i escassa xarxa social de suport. Així mateix, normalment i per un tema cultural els primers anys de vida dels fills i filles no els porten a l'escola.

Moltes dones estrangeres no tenen família de suport i no porten als nens a l'escola fins a 1 er de primària. (Grup Discussió 1)

Actualment s'està acabant de dissenyar i estudiar la posada en marxa d'un programa de **microcrèdits adreçats a dones** emprenedores de la comarca del Maresme per tal d'afavorir la emprenedoria femenina. Emprenedoria per a dones de col·lectius vulnerables. Dones pel Futur (nom del programa).

En aquesta línia de treball s'emmarquen els objectius de l'Associació Dóna't Empenta, que presta suport a les dones empresàries de la comarca.

Les persones que varen participar al grup de discussió del àrea de Promoció Econòmica valoren positivament les actuacions que es realitzen, adreçades a un públic general tot i que intenten incloure la perspectiva de gènere fent especial atenció a les ofertes formatives que s'organitzen per tal que tant homes com dones tinguin oportunitat de participar.

Quan es programa formació: es té en compte de fer formació no molt masculinitzada. (Grup Discussió 1)

Als Plans d'ocupació també es considera la variable gènere. Actualment són 2 nois i 6 noies les persones que han estat contractades pel Consell Comarcal en aquest programa.

Segons la persona responsable, amb els ajuntaments de la comarca es realitzen diferents programes: Atenció Tècnica Ajuntaments i des del CC es promouen programes d'ocupabilitat a nivell comarcal. Hi ha una xarxa de tècniques que van pels municipis: PGJ – programa garantia juvenil.

Un dels problemes que es troben té relació amb la tipologia d'estudis i ocupacions demandades per homes i dones, amb un fort component de gènere.

*l'elecció professional està esbiaixada per qüestions de gènere. Ex. Mossos de magatzem – 80% noies
20% s'orienten més a l'itinerari sociosanitari.*

Ara s'està treballant l'ocupabilitat per competències: SURT – amb els ajuntament, com que el 70% són dones s'han adaptat els horaris d'inici de la formació.

Altres Agents d'ocupació a la comarca

Altres serveis i agents que actuen a la comarca per a la millora de l'ocupació són els sindicats, UGT i CCOO estan presents a nivell comarcal fent diferents tipus d'actuació per una millora de la qualitat del treball.

Des de UGT es realitzen accions orientades a assessorar a les representants de els/les treballador/es de la comarca en temes d'igualtat, així com assessorar i recolzar en la realització dels plans d'igualtat a les empreses a les delegades i delegats de les persones treballadores de la comarca.

D'altre banda, CCOO disposa d'un SIAD – Servei d'informació i atenció a les dones treballadores, per tal de vetllar per a garantir la igualtat en l'accés al mercat laboral així com treballar per evidenciar i lluitar contra l'assetjament sexual i per raó de gènere en la feina.

En aquesta línia, han editat una guia, així com també fan formació a diferents representants sindicals per tal de saber detectar i actuar davant d'aquests casos i posant en marxa accions per implementar els protocols contra l'assetjament sexual a la feina.

També des de CCOO estan treballant amb el col·lectiu LGTB per sensibilitzar i atendre necessitats específiques (discriminacions, prejudicis, estereotips...).

4.5. PROBLEMATIQUES I APORTACIONS EN RELACIÓ AL TREBALL PRODUCTIU

Dels diferents tallers i accions de consulta realitzada amb agents de la comarca, per tal d'identificar necessitats lligades amb la participació de les dones al món laboral i les empreses, s'han recollit diferents propostes i necessitats:

Respecte a les dificultats i necessitats:

En general totes les persones apunten a un desconeixement per part de tots els agents i les empreses sobre l'obligatorietat de fer Plans d'igualtat i els protocols contra l'assetjament sexual i/o per raó de gènere. Un element d'obligació normativa amb la llei d'igualtat de 2015 catalana.

Tasca important a fer: sensibilització empresariat – molta conscienciació – polítiques de igualtat – cal fer atenció – sensibilitzar tema horaris – reunions etc.

Informar sobre legislación – asesoramiento en temas de acoso, ley de igualdad: facilitar información y formación a empresas

Es detecta en general baixa participació de les dones al món sindical. En les empreses si no hi són als comitès d'empresa no es poden millorar els convenis col·lectius per que incorporin les necessitats específiques de les dones.

Cal tenir present que els convenis col·lectius estan fets per homes...

Fer una trobada de dones sindicalistes a la comarca,

Àmbit Laboral:

Dins de les necessitats apuntades, hi ha consens en la permanència dels estereotips de gènere en l'elecció professional que dona lloc a la segregació horitzontal en el desenvolupament de les ocupacions. Caldria treballar per trencar aquesta dinàmica que a la llarga implica desigualtats en les condicions i pot donar lloc a discriminacions indirectes, com ara la valoració de la imatge en certes feines del sector comerç sobre tot en dones joves.

La continuïtat d'estereotips i discriminacions: dones joves accés a l'ocupació via imatge extern en molts casos, valorant la bona imatge.

Es una prioridad la realización de talleres de formación que no solo se queden en formación si no que sea un proceso que asegure la inserción laboral.

Dones d'origen estranger i mercat laboral

Un col·lectiu que pateix també discriminacions indirectes en l'accés al mercat laboral i que necessita una atenció especial és el de les dones immigrants. Amb un teixit empresarial poc sensibilització i amb prejudicis que dificulten l'accés en igualtat d'aquestes dones.

Així mateix, aquest col·lectiu també té dificultats associades al coneixement de la llengua, manca de xarxa familiar i social i dificultats de convalidació dels estudis cursats en els països d'origen. Alguna persona ha comentat també la dificultat cultural i els prejudicis existents davant la pròpia vestimenta o portar el mocador.

Nos centramos en el ámbito laboral porque es la mayor problemática que sufrimos como mujeres y sobre todo mujeres inmigrantes y es lo que determina la desigualdad y la opresión

Mobilitat:

La mobilitat i accessibilitat als polígons on estan ubicades les empreses també suposa una dificultat d'inserció per a moltes dones que depenen del transport públic per arribar a la feina. Sobre tot a les poblacions de muntanya i d'interior es on troben més complicacions en aquest àmbit.

En les zones amb més urbanitzacions no disposen de bona comunicació. Els passa també amb els estudiants que hi ha poca oferta de FP.

En les poblacions de muntanya hi ha dificultats de transport i mobilitat (Alella, Arenys Munt, Palafolls, Tordera...)

Horaris de buses dels polígons industrials – cal reforçar per garantir la igualtat d'oportunitats.

També les oportunitats laborals, sembla es concentren més en les poblacions de costa, més lligades a la hostaleria, tot i que amb caràcter estacional, al menys el sector turístic genera ocupació.

Existència taxa d'atur alt en Maresme: més alt en Muntanya i zones no turístiques.

En la part de costa hi ha més feina, tot i que lligada a l'hosteleria i de caràcter estacional i precari.

Conciliació de la vida laboral i familiar

Un altre tema que dificulta l'accés en igualtat a la feina és la manca de polítiques de conciliació de la vida familiar i laboral, i el poc reconeixement del treball de cura per part de les empreses i població en general. Caldria en aquest àmbit fer campanyes de sensibilització i conèixer què s'està fent a nivell d'empresariat en relació al tema.

Conèixer a fons el sector empresarial. Saber a nivell de polítiques de conciliació: que se està fent, s'ha de treballar molt.

Des d'aquesta perspectiva, la responsabilitat social i l'economia del bé comú es consideren una bona oportunitat per començar a treballar des d'aquest enfocament amb les empreses i revaloritzar el treball de cura.

Temes de conciliació familiar, laboral. Treballar des dels convenis el tema d'horaris laborals

Darrerament es parla economia bé comú, les dones no poder quedar-se fora. La ideologia – filosofia del moviment lliga molt amb l'economia dels treballs de cura de la vida que han fet sempre les dones.

Resum: Punts forts i aspectes a millorar

EIX 4. REPARTIMENT DE TREBALLS I USOS DEL TEMPS	
LES OPORTUNITATS :	LES NECESSITATS:
Programes de suport a l'ocupació, la formació, l'emprenedoria i la millora professional des de Promoció Econòmica. Area de serveis a l'emprenedoria del Consell Comarcal força consolidada. Associació Dóna't un Impuls. Experiències pilot de programes d'acompanyament a la inserció sociolaboral de les dones estrangeres i altres dones: microcrèdits, formació per competències. Des dels sindicats accions de promoció i informació normativa igualtat. SIAD de CCOO vetlla per la lluita contra l'assetjament sexual a la feina.	Població activa femenina més baixa que la masculina: incrementar taxes d'activitat i ocupació de les dones. Taxes d'Atur que afecten en major mesura a les dones: Reducció de l'atur. Dones estrangeres: problemàtiques afegides: facilitar mesures de suport i atenció a la infància per a garantir la participació als programes formatius. Segregació horitzontal i vertical. Ocupació lligada a feines estacionals majorment desenvolupes per dones (turisme i hostaleria). Treball amb el teixit empresarial de la comarca: sensibilització i informació sobre legislació, plans d'igualtat, mesures de conciliació: campanyes de sensibilització entre el teixit empresarial, campanyes de coresponsabilitat etc. Estudis sobre la situació de la aplicació de mesures de foment de la igualtat a les empreses de la comarca. Accessibilitat als polígons industrials (horaris transport públic).

EIX 5: RECONeixEMENT DEL LIDERATGE I LA PARTICIPACIÓ DE LES DONES

La participació en igualtat de condicions en la vida política, social, laboral i econòmica, o en llocs de presa de decisions, suposa per al conjunt de les persones, homes i dones, exercir el seu dret de ciutadania. Actualment i gràcies a l'acció del moviment feminista i l'acció conjunta amb els poders públics s'han observat avenços en el increment de la participació social de les dones. Les estratègies desenvolupades per potenciar la participació sociopolítica de les dones s'ha fet a través d'accions positives, de sensibilització, i a través del foment de la paritat.

Malgrat els resultats assolits, encara s'observa que la participació no és equilibrada en tots els àmbits i llocs de decisió. Per exemple, si bé es cert que hi ha moltes dones que participen a nivell associatiu (Ampas, entitats culturals, associacions de dones...), no arriben en molts casos a tenir una representació equilibrada, es a dir, moltes treballen a la base però no pas als llocs on es prenen les decisions. La **manca de coresponsabilitat**, en les tasques de cura i reproductives, explica en part aquestes diferències, ja que l'assumpció de manera unilateral de les tasques de cura, fa que les dones disposin de menys temps lliure i més impediments per a la participació formal. L'administració local té un paper fonamental a l'hora de promocionar la participació de les dones en les decisions col·lectives, però també en la necessitat de redefinir la participació des de la pròpia experiència femenina, donant reconeixement als sabers femenins i atenent a la visualització, el just reconeixement i la valoració de la participació de les dones dintre de marcs informals.

La finalitat d'aquest eix és la de posar en valor les aportacions socials de les dones per tal de fomentar unes ciutats més equitatives i participatives, tot afavorint la participació de les dones en tots el nivells i àmbits de la vida pública.

Per treballar en aquesta línia cal estudiar el teixit social de la ciutat per tal d'identificar el rol de les dones dins de les associacions i d'altres espais de participació social, cal veure si a la ciutat hi ha espais participatius que donen les mateixes oportunitats a homes i dones així com també veure la composició política de la corporació municipal entre d'altres indicadors.

Alguns dels objectius inclosos a aquest eix són:

Assegurar que els mecanismes de participació siguin una plataforma de representació de totes les veus del municipi.

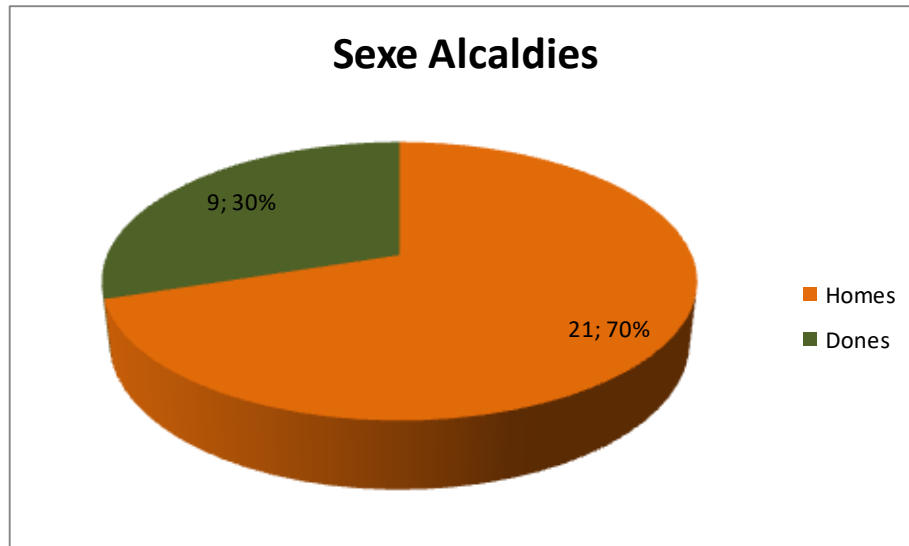
Fomentar la participació de les dones en totes les esferes socioculturals de la ciutat.

Potenciar la incorporació i el lideratge de les dones en la presa de decisions dels espais institucionals.

Acompanyar i donar suport als grups de dones, reconeixent el seu valor i les seves potencialitats.

5.1.-PARTICIPACIÓ POLÍTICA DE LES DONES A LA COMARCA

Del conjunt dels 30 municipis de la comarca del Maresme, només 9 tenen una dona Alcaldessa, la resta són homes. Aquesta distribució reflecteix una manca de paritat a nivell polític a la comarca, ja que el 70% de les alcaldies estan ocupades per homes.

Font: Web Consell Comarcal del Maresme. Alcaldies Maresme legislatura 2015-2019

Aquesta distribució d'alcaldies per sexe és més alta a la comarca del Maresme respecte el conjunt de Catalunya on a les darreres eleccions municipals van donar com a resultat una presència del 18,4% de dones alcaldesses.

	Dones	Percentatge
Legislatura 1991-1995	36	4,0%
Legislatura 1995-1999	49	5,2%
Legislatura 1999-2003	65	6,9%
Legislatura 2003-2007	96	10,1%
Legislatura 2007-2011	118	12,5%
Legislatura 2011-2015	135	14,2%
Legislatura 2015-2019	174	18,4%

Font. ICD. Dades estadístiques Participació Política

Estructura política i tècnica del Consell Comarcal

Si analitzem l'estructura política i tècnica del Consell Comarcal del Maresmes, podem veure com a nivell polític, hi ha més presència d'homes polítics respecte les dones. L'organigrama polític del Consell Comarcal està compost per 6 homes i 3 dones polítiques: una vicepresidenta 2a i les altres dues amb responsabilitat de les conselleries de Educació i Joventut i Promoció Econòmica.

Aquesta distribució no arriba a la paritat ja que hi ha un 66,66% de personal polític masculí enfront un 33,33% femení. Tanmateix, a nivell tècnic sí que es dona una presència equilibrada de dones i homes, arribant a la paritat: un total de 5 dones caps de conselleries i 3 homes. Aquesta distribució suposa el 62,5 de dones enfront 37,5% d'homes.

Estructura política i tècnica del Consell Comarcal

PERSONAL POLÍTIC	HOMES	DONES
PRESIDÈNCIA	1	
Vicepresidència 1 ^a	1	
Vicepresidència 2 ^a		1
Vicepresidència 3era	1	
Conselleria Serveis Generals	1	
Conselleria Medi Ambient	1	
Conselleria Benestar social, cultura, consum i Salut Pública	1	
Educació i joventut		1
Promoció Econòmica		1
Total	6	3

Font. Web del Consell Comarcal del Maresme. Elaboració pròpia.

PERSONAL TÈCNIC	HOMES	DONES
Intervenció	1	
Tresoreria		1
Gerència		1
Secretaria General	1	
Direcció Serveis Generals, Municipals i Planificació		1
Medi Ambient	1	
Benestar Social i Serveis a les Persones		1
Promoció Econòmica		1
Total	3	5

Font. Web del Consell Comarcal del Maresme. Elaboració pròpia.

5.2.-ACCIONS COMARCALS PER AL FOMENT DE LA PARTICIPACIÓ DE LES DONES

Des de l'any 2011 el Consell Comarcal a través del SIAD ha fet un gran esforç per fomentar el treball comunitari, dinamitzar el teixit associatiu de la comarca així com donar eines a les dones per a l'apoderament femení, tan a nivell personal com social.

Aquesta dinàmica ha generat uns resultats molt positius, tant a nivell de difusió, coneixement i generació d'espais per treballar amb les associacions i entitats de dones i altres que treballen en temes d'igualtat així com amb les pròpies dones.

Dins l'àmbit de la participació i dinamització del teixit associatiu a la comarca, una vessant important d'actuació del Consell Comarcal és la dinamització intercultural, treballant de manera específica amb les dones d'origen estranger.

D'altre banda, la realització d'accions formatives adreçades a millorar l'apoderament de les dones, a nivell personal i social per tal de generar autonomia i autoconfiança pel desenvolupament també ha estat un eix clau de treball. En aquesta línia s'han desenvolupat diferents accions formatives adreçades a totes les dones de la comarca.

Algunes accions i resultats dins d'aquest eix i emmarcades en el primer Pla Comarcal han estat:

5.2.1) ACTUACIONS DE SENSIBILITZACIÓ COMUNITARIA

Teixit associatiu i participació de les dones

Aquest àmbit d'intervenció té per objectiu *Promoure l'associacionisme de les dones i la seva participació com a agents socials i polítics en tots els àmbits* (cultural, polític, social i econòmic), així com fomentar espais de participació i relació social entre les dones de la ciutat.

Suport a l'associacionisme femení d'origen immigrat

El servei de mediació intercultural ha donat suport i ha facilitat la interrelació i creació de xarxa entre les diferents agents i referents tècnics locals, entitats de dones dels municipis de la comarca així com a les pròpies dones estrangeres. Amb la finalitat de d'ajudar a la integració del col·lectiu dins de les entitats existents a la comarca o bé a la creació d'entitats per part de les pròpies dones immigrants.

Algunes accions realitzades en aquest àmbit han estat:

- Suport a les integrants de l'Aula Cultural d'Arenys de Munt en l'organització de la festa del 8 de març (realitzar els contactes amb l'ajuntament i l'associació Dona Viva, preparar el contingut de l'acte amb les dones i la professora de l'aula, aportar i traduir material, etc.).
- Suport en la preparació i difusió de l'acte sobre el codi de família marroquí a Arenys de Mar.

- Assessorament a les mestres de l'Aula mare de Canet de Mar en l'enfocament de les accions formatives dirigides a les dones d'origen immigrant del municipi.
- Suport a Serveis Socials i a un grup de dones d'origen marroquí de Premià de dalt en la creació d'una entitat de dones.

Creació de la Taula de Treball “Dona d’Origen Estranger” entre els mesos de gener 2011 i gener 2012.

Durant el 2011, el SIAD Maresme juntament amb el Pla Comarcal de Ciutadania i Immigració van crear la taula de treball **“Dona d’Origen Estranger”** amb l’objectiu d’analitzar amb els i les agents de la comarca que treballen amb dones d’origen estranger, la seva realitat i necessitats per tal de dissenyar actuacions orientades a millorar la seva autonomia i participació social.

De les 7 sessions que es van realitzar va sorgir un conjunt d’accions recopilades en un document marc amb diferents eixos d’interès a treballar amb aquestes dones: formació, acollida i aprenentatge de l’idioma, salut, violència de gènere, inserció laboral, associacionisme femení d’origen estranger i tòpics i prejudicis de la societat d’acollida. La taula ha comptat amb professionals de diferents àmbits de la comarca, de membres d’entitats i dones a títol individual.

Aquesta taula continua activa i va desenvolupant de manera periòdica diferents actes de sensibilització, informació i formació en aquells municipis o ajuntaments que vulguin sobre temàtiques diverses com ara dret familiar, formació i inserció laboral, homologació i convalidació d’estudis, legislació en estrangeria entre d’altres.

2013 Actuacions adreçades a dones d’origen estranger

Accions de sensibilització i informació	Nombre d’accions
Nombre total d’actuacions realitzades	14
Nombre d’hores totals realitzades	27
Nombre total de participants	108

Font. Memòries SIAD. Elaboració pròpia

Municipis de realització	
Arenys de Mar	1
Arenys de Munt	4
Malgrat de Mar	3
Premià de Dalt	4
Premià de Mar	1
Sant Iscle de Vallalta	1

Font. Memòries SIAD. Elaboració pròpia

5.2.2) TALLERS I ESPAIS FORMATIUS PER A L'APODERAMENT DE LES DONES DE LA COMARCA

Des del SIAD es realitzen diferents accions formatives adreçades a dones per tal d'apoderar-les, dotar-les de recursos personals per guanyar autoestima, autoconfiança així com millorar les seves competències.

Tallers de creixement personal i millora de les relacions interpersonals

Aquest taller ha estat organitzat pel Servei d'Informació i Atenció a les Dones amb l'objectiu d'oferir un espai a les dones per dotar-les d'eines personals útils per a la seva vida quotidiana i les seves relacions interpersonals (afectives, socials, etc).

Amb un total de 7 sessions, dinamitzades per la psicòloga del SIAD i es treballant els següents temes:

- Mites/estereotips i rols
- Mite de l'amor romàntic
- Dona i violència de gènere Mites sobre la violència de gènere
- Dependència emocional i abús
- Rol víctima/Abusador
- Comportament i relacions sanes. Habilitats socials, autoestima, comunicació i assertivitat.

Grups terapèutics: amb una finalitat clara de recuperació psicoemocional de dones que han patit situacions de violència masclista o estan passant situacions d'alta complexitat i vulnerabilitat. Entre aquests tallers cal destacar l'escriptura terapèutica, arteteràpia, GAM (Grup d'Ajuda Mutua) entre d'altres.

Altres tallers de creixement, autoconeixement i millora de competències comunicatives i digitals: Coaching per a mares, Taller de autodefensa emocional, Taller Dóna't empenta, tallers d'informàtica i Internet per a dones grans i dones estrangeres.

Espai de relació amb entitats i grups de dones

L'equip del SIAD presta assessorament a diferents professionals de la comarca en diferents àmbits: jurídic, psicològic, interculturalitat, serveis de derivació, etc.

Amb les entitats i grups de dones, l'assessorament és el de facilitar la informació, sobretot via correu electrònic, de cursos, xerrades, tallers que s'estiguin organitzant perquè elles informin a les seves sòcies. Difusió de les activitats que estan programades via correu electrònic.

Programa Visibilitza't – Entrevistes dones de la Comarca per donar visibilitat. L'entrevista es penja a la web del Consell Comarcal.

5.2.3. EL TEIXIT ASSOCIATIU DE DONES A LA COMARCA

Un dels rols clau del Consell Comarcal és la dinamització de les entitats de dones de la comarca, al temps que la difusió de les activitats i col·laborar amb els ajuntaments i entitats. Aquesta tasca es realitza des de la convicció del rol dinamitzador i d'apoderament personal i social que desenvolupen les entitats de dones.

De fet al Pla Comarcal del 2011-2015 ja queda recollit un seguit d'accions dins de l'eix de foment de la participació de les dones per implicar i dinamitzar les entitats de dones en el desplegament de les polítiques comarcals de foment de la igualtat de gènere.

Si donem suport a les entitats donem suport a la igualtat. (Entrevista 2)

Aquesta opinió és compartida per part de les pròpies entitats i així ho han manifestat dins del procés de consulta endegat per fer aquest diagnòstic en clau de gènere.

Totes les persones que han participat als tallers amb entitats han destacat la importància de crear xarxa i generar sinergies entre les diferents entitats. S'ha valorat molt positivament la sessió de trobada per poder fer aquest intercanvi, reforçar vincles entre entitats:

El pla d'igualtat cal que integri i doni veu i participació a les entitats.

Creació de sinergies i el Consell Comarcal amb un marcat rol de dinamitzador entitats socials

En aquesta línia les persones que van participar al grup de equips tècnics dels ajuntaments han manifestat que des del II Pla Comarcal d'Igualtat s'ha de fer un esforç important per implicar les entitats en el desplegament de les accions. Les aportacions han versat sobre la millora de les campanyes que es realitzen, i la importància de compartir recursos, materials, fer exposicions itinerants entre d'altres.

Fer una agenda de la Comarca amb totes les activitats de les associacions

Fer campanyes més innovadores: donar suport i recursos als ajuntaments. Editar materials – guies, exposicions itinerants... etc. (ex. As. Candela que ha fet el programa formació agents prevenció violència masclista)

Fer difusió a nivell comarcal de les polítiques d'igualtat. Visibilitzar i reconèixer el que s'està fent.

Dins d'aquests objectius, des del SIAD es va portar a terme un estudi durant l'any 2015-2016 per conèixer la situació actual de l'associacionisme de dones a la comarca. A partir de l'estudi s'ha editat una guia d'entitats, amb un total de 60 entitats. L'estudi s'ha basat en la realització d'entrevistes (30 presencials i 15 telefòniques).

Tipologia d'entitat

Entitats legalment constituïdes pròpiament de dones	34
Vocalies o comissions de dones d'altres entitats	7
Grups Informals	11
Entitats no pròpiament de dones però que treballen en l'àmbit de la dona i la igualtat	10

Font: Estudi del teixit associatiu. CCM. Elaboració pròpia

Entitats per municipi

Municipis sense entitat de dones	8
Municipis amb 1 -2 entitats de dones	17
Municipis amb 3 o més entitats	6

Font: Estudi del teixit associatiu. CCM. Elaboració pròpia

Associacions de dones d'origen estranger

Mataró	5
Arenys de Mar i Arenys de Munt	1
Pineda i Calella	1
Calella	2
El Masnou	1

Font: Estudi del teixit associatiu. CCM. Elaboració pròpia

Algunes conclusions destacades d'aquest estudi:

- Volum significatiu d'entitats de dones que treballen a la comarca.
- Malgrat la desaparició d'alguns van naixent d'altres noves.
- La realitat de les dones que componen el teixit associatiu femení és molt diversa, així com els àmbits que són d'interès per a l'entitat. Podem trobar dones amb un baix o alt nivell de vida, treballadores i/o mestresses de casa, dones amb estudis superiors i d'altres amb estudis bàsics, etc.
- Mataró és el municipi que concentra el nombre més gran d'entitats entre les entitats pròpiament de dones, vocalies de dones de les associacions de veïns i grups informals.
- La majoria de municipis tenen una entitat i alguns no en tenen cap.
- Activitats que desenvolupen de manera general: La tradició sembla ser d'associacions que es dediquen a temes generals relacionats amb la dona, com són: La celebració dels dies internacionals: el 25 de novembre i el 8 de març i alguns anys el Dia Internacional d'Acció per a la Salut de les Dones. L'organització d'actes i conferències. La gestió de tallers i activitats relacionades amb el benestar de les dones: tai-txi, ioga, pilates, classes de costura, punts de coixí, etc.
- Les associacions creades recentment tendeixen a especialitzar-se en algun camp en concret, per dedicar-hi tot el seu temps i esforç. (Dóna't un impuls – per fomentar l'emprenedoria, Dones reporteres, entre d'altres.
- Entitats dedicades a la dona d'origen estranger concentrat als grans municipis com Calella, Mataró, Pineda de Mar i Premià de Mar.

- La percepció que es té dels col·lectius de dones immigrades per part de les dirigents de les associacions de dones és que participen molt poc en la vida sociocultural del municipi.

Col·lectiu LGTBI

A la comarca del Maresme hi ha dues entitats que es dediquen a la defensa i informació sobre col·lectiu LGTBI: LGTBI + feminisme, un grup local vinculat a la fundació universitària Tecnocampus. I l'associació LGTBI Maresme i la Selva. També existeix un grup al facebook anomenat Gais del Maresme.

El treball amb homes

Aquest és un àmbit que tampoc s'aborda per part de l'administració pública ni per part de les entitats, essent una assignatura pendent a treballar si volem arribar a una igualtat efectiva. L'únic servei que des del Maresme es pot utilitzar és el servei de rehabilitació d'homes maltractadors gestionat per les fundacions AGI i IRES, ubicats a Barcelona.

APORTACIONS DE LES PERSONES PARTICIPANTS A LA FASE DE CONSULTA

Una bona part de les juntes d'entitats, estan compostes per dones grans. Les dones d'entre 18 i 45 anys majoritàriament no assumeixen responsabilitats dins les juntes.

És generalitzada la percepció de la dificultat de captar gent jove per fer treball associatiu en general i treball en associacions de dones en particular. També s'al·lega que la gent jove no té temps, estudia o treballa i té càrregues familiars.

La percepció de les dones joves de que el format tradicional d'entitats de dones està caducat i que s'han de crear nous marcs amb altres enfocaments i maneres d'actuar. D'aquí potser també sorgeix l'especialització, cada cop més gran, de les entitats de dones compostes per dones joves.

Excepte algunes entitats que es mantenen bé amb els recursos dels que disposen, la majoria es queixen de la manca de recursos materials i econòmics.

Tot i la possibilitat de presentar-se a convocatòries de subvencions, la complexitat de les gestions que s'han de fer per redactar projectes, les memòries i preparar justificants les dissuadeix de presentar-s'hi.

A la dificultat de gestió econòmica s'afegeixen altres dificultats de gestió de pàgines web, de mantenint de la pàgina del facebook, de la redacció d'actes de reunions, de fer les memòries, etc.

La majoria d'entrevistades han coincidit que és necessària una coordinadora per estar al corrent del que es fa a nivell de la comarca, intercanviar punts de vista sobre diferents qüestions, ajudar-se mútuament i fer accions reivindicatives de pes per aconseguir més drets o per denunciar violacions dels drets de la dona.

Hi va haver una experiència de coordinació d'entitats, la Federació d'Associacions i Grups de Dones del Maresme, que va funcionar uns anys de manera activa però actualment no està activa.

Les aportacions de les dones i entitats que han estat consultades durant el procés de realització de la diagnosi, comparteixen les conclusions d'aquest estudi.

Se ha hecho un estudio diagnóstico. Dificultades de renovación generacional. No ofrecen atractivo para gente joven. Se observa el nacimiento de otro tipo de asociación con un sesgo concreto de ideología, feminista o vinculadas a sectores concretos: dones empresarias.

En todo este proceso se observa que no hay un ente que aglutine a todas las asociaciones de mujeres. Que de cohesión. En el camino se perdió la federación de asociaciones de dones.

Se tendría que retomar el tema dando cohesión: buscar un tipo de estructura para que las asociaciones sean agentes activos del pla comarcal, formato asamblea, comisión etc.

Així mateix, als tallers participatius realitzats amb els grups d'entitats s'ha compartit les necessitats que com entitats es troben per a la visibilització social i reconeixement del rol de les dones.

A nivell general es considera que tot i la creença general de que hem assolit la igualtat, les dades de violència masclista, així com la reproducció de rols i estereotips estan encara vigents, tant en les generacions més grans com les més joves. De fet als grups que s'han realitzat s'ha destacat el tema de les relacions basades en el control de l'altre entre el col·lectiu de joves.

Les entitats de dones comparteixen la necessitat de treballar pel canvi i el trencament d'estereotips des de l'educació i les escoles. En aquesta línia alguna proposta va orientada a mostrar i fer visibles les aportacions culturals de les dones a les escoles bressol, primària i als instituts.

Visibilitzar els continguts culturals de les aportacions de les dones, fer visibles per ex les dones heroïnes a les Escoles bressol, primària – IES – fer visible el rol de les dones a la cultura.

A nivell d'associacionisme, tal i com hem apuntat anteriorment es veu la necessitat de crear més espais per compartir inquietuds, experiències i recursos.

espais d'associacionisme compartir experiències, treure a la dona de l'espai privat.

Aportació grups dones

A nivell cultural les entitats que treballen en aquest àmbit apunten que s'ha de augmentar la visibilitat de les aportacions de les dones i treballar per una major presència de dones en la gestió cultural.

Visibilització de les dones a l'hora de poder manifestar les seves inquietuds artístiques. Utilitzar les arts escèniques com a teràpia i creixement personal . Expressar amb el cos la paraula i la música emocions, sentiments, inquietuds i disposar dels espais per fer-ho

augmentar la visibilitat de les dones generadores de cultura. Augmentar la presència de dones en la gestió cultural.

Resum: Punts forts i aspectes a millorar

EIX 5. FOMENT DE LA PARTICIPACIÓ SOCIAL DE LES DONES	
LES OPORTUNITATS :	LES NECESSITATS:
Dinamisme associatiu a la comarca. Experiència i trajectòria associativa, entitats molt consolidades i amb visibilitat comarcal. Noves generacions amb noves tipologies d'entitats: més especialitzades. Voluntat i implicació del SIAD –Consell Comarcal del Maresme en la dinamització social de la comarca. Suport des del SIAD a dones, ajuntaments i entitats per al foment de programes i accions d'igualtat. Activitats des del SIAD per al apoderament femení i reconeixement social de les aportacions de les dones: tallers, exposicions, conferències...	Baixa representativitat de dones polítiques alcaldesses a la comarca. Manca de paritat a l'estructura política del Consell Comarcal . Visibilitat Dones polítiques de la comarca. Generar xarxa associativa per compartir recursos, materials, experiències. Incorporar la perspectiva de gènere en les associacions i entitats locals no de dones. Agenda comarcal d'activitats. Continuar i reforçar la línia d'Apoderament de les dones sobre tot en col·lectius més grans, estrangeres, i també població de dones joves.

CONCLUSIONS

POLÍTIQUES DE GÈNERE A LA COMARCA DEL MARESME: NECESSITATS I OPORTUNITATS

Una visió per temes...

La població: trets característics des d'una perspectiva de gènere

SOCIODEMOGRAFIA	
LES OPORTUNITATS	LES NECESSITATS
▪ Distribució poblacional força equilibra entre homes i dones. ▪ Creixement mantingut de la població als darrers anys. ▪ Comarca bé comunicada pel sud amb Barcelona i pel nord amb Girona. ▪ Comarca amb índex de població infantil una mica més alts que al conjunt de Catalunya. ▪ Índex sintètic de fecunditat a la comarca una mica més alt que a Catalunya.	▪ Més dones a partir dels 65 anys. ▪ Diferències municipals en quan població i taxes d'envelliment i sobre envelliment. ▪ Feminització de la vellesa: dependència. ▪ Dones estrangeres més joves en edat de treball però amb poca xarxa social de suport per a la conciliació. ▪ Dispersió territorial que pot condicionar l'accessibilitat als recursos.

L'any 2015 hi havia censades al Maresme un total de 432.512 persones, de les quals 222.113 eren dones i 217.399 homes. Una distribució força homogènia entre homes (49,46%) i dones (50,54%).

Al 2015, la població estrangera que viu a la comarca del Maresme suma un total de 47.317 persones, que suposa un total del 10,77% de la població, 3 punts percentuals per sota de la taxa de Catalunya.

Les dones amb nacionalitat estrangera representen el 47,42% del total persones estrangers que viuen a la comarca i el 11,23% de les dones del Maresme, en front el 12,92 % del pes relatiu dels homes estrangers a la comarca.

La població ha experimentat un significatiu creixement al llarg de la darrera dècada (anys 2000-2010), incrementant-se en un 24,77%.

Aquesta població es distribueix per tota la comarca de manera desigual. Mataró, amb un total de 124.867, persones aglutina el 28,4% del total de la població comarcal. En sentit invers trobem municipis molt petits, que no arriben a 5000 habitants: Òrrius, Sant Iscle de Vallalta, Caldes d'Estrac, Sant Cebrià de Vallalta, Cabrera de Mar. Òrrius amb 668 habitants és el poble més petit en població.

La resta té una població petita – mitjana, no arribant als 20000 habitants, excepte El Masnou (22.923), Pineda de Mar (25968), Premià de Mar (27944) i Vilassar de Mar (20447) que són els pobles més poblats darrera la capital de comarca.

La distribució per sexes a tots els grups d'edat és força homogènia tot i que a partir dels 75 anys, la presència de dones grans és més alta que la dels homes.

Aquesta dada s'explica per la major esperança de vida que presenten les dones, amb uns índex d'envelliment i de sobre envelliment feminitzats.

L'envelliment progressiu de la població implica que al territori va apareixent una necessitat creixent de serveis socio-sanitaris i d'atenció a la dependència, actualment realitzats en gran part per dones, molt sovint estrangeres.

Un altre aspecte que s'ha de considerar, fa referència a les característiques territorials i l'accessibilitat als recursos socio-sanitaris i d'altres tipus existents a la comarca, ja que en alguns municipis l'accés als mateixos pot ser difícil (sobre tot zones de muntanya i poblacions amb moltes urbanitzacions disperses).

Les dades relatives al nombre de fills/filles de les dones de més de 16 anys de la comarca, l'índex sintètic de fecunditat, es situa en un 1,43, es a dir, una mitjana 1,43 fills/es per dona, una mica més alta que la mitjana de Catalunya que es situa pel 2015 en 1,39 fills/dona.

La població dependent al Maresme tant infantil com juvenil és una mica més alta a la comarca, en comparació a la de la Demarcació de Barcelona i el conjunt de Catalunya. Al igual que els índex de primera infantesa.

Les Polítiques comarcals de foment de la Igualtat

TRAJECTÒRIA I COMPROMÍS AMB LES POLITIQUES D'IGUALTAT DE GÈNERE	
LES OPORTUNITATS	LES NECESSITATS
▪ Compromís polític per impulsar el II Pla Comarcal d'Igualtat. ▪ Percepció positiva de la tasca desenvolupada i l'evolució del SIAD Servei d'informació i Atenció de les dones. ▪ Treball transversal amb diferents departaments i serveis: Immigració, Serveis Socials i promoció econòmica ▪ En procés l'elaboració del Pla Intern d'Igualtat. ▪ Comunicació i visibilització polítiques d'igualtat mitjançant el SIAD- web activa i actualitzada. ▪ Serveis de referència per al desenvolupament de polítiques d'igualtat dels municipis més petits i amb menys recursos .	▪ Treball transversal pendent amb àrees important del CCM: salut, habitatge, comunicació. ▪ Rol dinamitzador del Consell Comarcal de les polítiques comarcals d'igualtat. ▪ Manca visió i reconeixement de les polítiques d' igualtat. ▪ Coneixements i sensibilitats diferenciades respecte a les polítiques de gènere :cal formació política i tècnica. ▪ Reorganització funcional del departament d'igualtat : dotació pressupostària per impulsar el II pla Comarcal i avançar en desplegament de polítiques d'igualtat.

Mapa diversificat en quan recursos existents als ajuntaments per desplegar les polítiques d'igualtat.

A **nivell polític**, 8 ajuntaments apunten disposar d'una regidoria d'igualtat tot i que la majoria d'aquestes regidories s'integren en les àrees més generals d'atenció a les persones i serveis socials (ej. Alella: regidoria equitat, d'adolescència i joventut; Malgrat de Mar: igualtat i Gent Gran; Calella: Àrea d'Igualtat i Política Social..)No trobem cap ajuntament que disposi d'una regidoria d'igualtat de gènere de manera única.

Són majoria els municipis que no disposen d'un pla d'igualtat de gènere municipal, 8 sí que en disposen i 2 municipis estan en aquest moment en procés de realització del seu pla local d'igualtat de gènere.

En general els ajuntaments de la comarca han prioritzat la disposició de recursos per tal de lluitar contra la violència masclista. 12 ajuntaments disposen del seu propi Protocol d'actuació davant les situacions de Violència Gènere.

Respecte als Plans Interns municipals, la majoria no disposen d'aquest instrument intern tot i ser un requeriment legal.

L'any 2011 es va impulsar des del Consell Comarcal del Maresme el primer Pla comarcal de Polítiques de dones del Maresme (PPDM) amb una vigència de 4 anys, del 2011 al 2015.

Per al desenvolupament de les polítiques comarcals d'igualtat, a nivell tècnic, i com a recurs propi, des de l'any 2009, el Consell Comarcal del Maresme compta amb el Servei d'atenció a les Dones (SIAD), servei que ha anat evolucionant al llarg del temps.

El SIAD porta a terme les següents funcions: Informació, assessorament legal i psicològic i la mediació intercultural en temes de gènere.

A **nivell intern**, disposa de la figura de la coordinadora del SIAD i les polítiques d'igualtat; i una **mediadora intercultural experta en temes de gènere**. La dedicació horària d'aquesta última ha anat evolucionant al llarg d'aquests anys de funcionament.

Els serveis d'informació, assessorament psicològic i legal es presten amb **personal extern**, a través de la Fundació AGI (Assistència i Gestió Integral).

Des de l'espai de consulta obert en aquest procés de diagnosi, es considera que el SIAD ha experimentat una evolució positiva en quan tipologia de serveis, i accions realitzades, però no està suficientment bé dotat a nivell de recursos humans i pressupost.

Consolidació del servei d'atenció a dones estrangeres com a servei especialitzat donant resposta tant a nivell d'atenció i informació per les dones, com també assessorant als perfils professionals en qüestions específiques de gènere i immigració.

La missió des del SIAD- Consell Comarcal seria: *"hacer que los municipios hagan"* de manera que es puguin desplegar les polítiques d'igualtat donant suport territorial a tots els municipis de la comarca, sobre tot aquells més petits i amb pocs recursos propis pel desenvolupament d'accions.

El rol del Consell Comarcal i de manera específica del SIAD, seria donar suport i assessorament tècnic als municipis, al temps que visibilitzar les polítiques d'igualtat i reforçar una estratègia integral i compartida per aconseguir una comarca més igualitària.

Recursos existents per a l'actuació davant la violència de gènere

Violència de gènere	
LES OPORTUNITATS	LES NECESSITATS
▪ El SIAD: Centre de Serveis i informació a les dones. Atenció psicològica i jurídica. ▪ SIE des de 2014. ▪ Suport del SIAD comarcal als ajuntaments en elaboració de Protocol s de violència masclista. ▪ Formació i jornades sobre violència masclista diferents professionals de la comarca. ▪ Actuacions de formació agents en diferents municipis per a la detecció i prevenció violència. Programa pilot: SIAD; ICD, Joventut consell comarcal.	▪ Intervenció davant l'existència de casos de violència de gènere al municipi. ▪ Protocol – circuit d'atenció de caràcter comarcal . ▪ Afectació de la violència a d'altres col·lectius: mutil·lació genital femenina, diversitat sexual. ▪ Manca de formació específica d'alguns professionals en temes de detecció i actuació violència.

A la comarca del Maresme hi ha 4 SIADs municipals: Mataró, Premià de Mar, Masnou i Pineda.

Des del Consell Comarcal (inicialment des de Serveis Socials i posteriorment des del SIAD) es presta atenció a les dones de la comarca que han patit violència masclista. Aquesta atenció es realitza a la seu central del Consell comarcal a Mataró, així com amb una atenció descentralitzada als municipis de Tordera i Arenys de Mar.

L'any 2014 es va crear a Mataró el SIE, Servei d'Intervenció Especialitzada, depenent de Benestar Social de la Generalitat de Catalunya per tal d'assumir l'atenció i recuperació de dones que pateixen violència masclista a la comarca

Des del SIAD es presta assessorament tècnic als ajuntaments de la comarca per tal de desenvolupar els propis protocols de prevenció i lluita contra la violència masclista. Actualment 12 municipis disposen del protocol. El del Consell comarcal del Maresme està en procés d'elaboració.

L'atenció a dones que han patit situacions de violència masclista així com la prevenció i sensibilització a la ciutadania ha estat un dels principals objectius del SIAD des dels seus inicis.

L'evolució al llarg dels anys ha estat positiva, ja que el nombre total de casos atesos ha baixat, tot i que aquest descens té molt a veure amb la recent implantació del SIE a Mataró a l'any 2014. Durant aquests darrer anys, el SIE – Servei d'Intervenció especialitzada va atendre al maresme 350 dones que havien patit situacions de violència masclista.

L'any 2015 es van atendre un total de 30 dones immigrants del SIAD i SIE del maresme que van estar víctimes violència masclista.

Un altre servei prestat des del SIAD és la participació en els **Grups terapèutics – GAM – Grups d'ajuda mútua** on comparteixen experiències amb altres dones que han viscut situacions de violència masclista.

Per donar resposta a les necessitats específiques de les dones d'origen marroquí que pateixen violència masclista es va crear grups terapèutics amb dones estrangeres com una alternativa als altres grups en els quals aquestes dones no acudien

L'any 2012, és realitza el Programa d'Acompanyaments a dones víctimes de violència masclista amb la participació de dones voluntàries per acompanyar i donar suport a les dones que pateixen violència

En l'àmbit de la prevenció trobem accions a nivell comarcal orientades a sensibilitzar a la població i reivindicar els drets a viure una vida segura per totes les dones mitjançant les campanyes i celebració de diades internacionals i la realització de tallers de coeducació a les escoles i instituts

Durant el 2015 es va desenvolupar el **Projecte de capaciació d'agents de Prevenció de les relació abusives**, un projecte liderat per l' ICD – Joventut Generalitat en el que van participar el SIAD i l'àrea de Joventut del Consell Comarcal del Maresme

Del grup de discussió realitzat amb regidores d'igualtat i professionals d'alguns ajuntaments es considera que tot i que hi ha molta informació i recursos, sembla que les conductes violentes envers les dones i altres col·lectius vulnerables són força freqüents. De fet hi ha consens en la percepció d'existència de microviolències molt més subtils i difícils de detectar i que van reproduint els estereotips i rols de gènere.

En relació a aquesta preocupació, tothom comparteix la necessitat de continuar incidint en la coeducació com a base per prevenir aquest tipus de comportaments i actituds

Cal reforçar els espais i accions d'apoderament de les dones.

Fer atenció també al col·lectiu LGTBI molt vulnerable a les discriminacions per qüestions de gènere.

Dones i Qualitat de vida

QUALITAT DE VIDA	
LES OPORTUNITATS	LES NECESSITATS
▪ Serveis d'atenció Social i suport al EBSS des del Consell Comarcal als municipis de la comarca. ▪ Tallers i projectes per l'apoderament de les dones per generar autoconfiança i reforçar la xarxa social. ▪ Projectes i experiències d'atenció específica per foment de la cohesió social i integració de dones estrangeres des del SIAD.	▪ Més nombroses les famílies monomarentals que les monoparentals. ▪ Més dones vídues i que viuen soles que homes. ▪ Esperança de vida més alta per les dones. ▪ Índex d'envelliment i sobreenvelliment més alts en les dones. ▪ Segregació en l'elecció professional.

Els municipis que presenten **índex d'envelliment per sobre de la mitjana comarcal** són: **Arenys de Mar, Caldes d'Estrac, Calella, Canet de Mar, Malgrat de Mar, el Masnou, Pineda de Mar, Premià de Mar, Sant Pol i Vilassar de Mar.**

Així mateix, molts d'aquests també presenten **alts índex de sobre envelliment, per sobre de la mitjana comarcal tan a nivell global com per les dones**, que en molts casos doblen el dels homes (Alella, **Arenys de Mar**, Arenys de Munt, Argentona, **Caldes d'Estrac, Calella, Canet de Mar, El Masnou, Sant Iscle de Villalta, Vilassar de Dalt**).

Aquesta diferència i el seu impacte negatiu en la qualitat de vida per les dones en quan accés i disponibilitat de recursos econòmics ha estat apuntat en el marc del taller participatiu realitzat amb les entitats de dones.

En els municipis de menys de 20.000 habitants del Maresme (tots menys Mataró, Premià de Mar, Pineda de Mar i El Masnou) hi ha 237 persones amb dependència que tenen reconeguda l'atenció domiciliària.

Les dones vídues suposen a l'any 2011 (darrer dades disponibles) un total de **19.562 mentre que els homes vidus sumaven 4.432.**

Les dades disponibles sobre el nombre de places de residències per a gent gran es (any 2008) era de 4.646 places, i 58 centres de dia per a gent gran. Aquesta disponibilitat és limitada si considerem el volum actual de persones de més de 85 anys, un total de 11.339 persones (3424 homes, i 7915 dones).

Respecte als nivells de formació, les dades disponibles ens mostren com hi ha un volum molt més alt de dones sense estudis. La proporció s'igualava en les etapes de l'ensenyament obligatori entre els sexes. A partir d'aquí, tampoc s'observen diferències molt significatives entre homes i dones en quan el nivell d'estudis realitzat.

En quan la formació, cal destacar que les dones estan més presents en aquelles branques professionals de Dret i Ciències socials, Arts i humanitats i significativament molt més presents en **Educació i Salut i Serveis Socials**. Al contrari, els homes estan més presents en els estudis tècnics i científics.

Les aportacions realitzades per part de diferents persones consultades, constaten aquest biaix de gènere en l'elecció professional i veuen la necessitat de treballar molt per trencar aquests estereotips en les generacions futures, tant des de les famílies com en l'orientació professional.

Les dones que formen part d'una família monomarental (13.494) són més nombroses que la dels pares amb fills al seu càrrec (3731).

Una dada important a contemplar és el volum important de llars amb tots els membres més grans de 65 anys, que suma 26.330 llars.

Respecte la salut de les dones, des del SIAD del Consell Comarcal no es realitzen actuacions específiques en aquest àmbit, més enllà de posar a disposició dels municipis i les dones de la comarca informació sobre els recursos existents i algun informe.

La intervenció psicològica que realitza el SIAD té molt a veure amb les diferències de gènere i les condicions de vida que pateixen moltes dones relacionades amb les desigualtats de gènere.

Des del SIAD es celebren les diades internacionals del Dia mundial de la Salut de les dones, que es realitza el 28 de maig. Molts ajuntaments de la comarca també realitzen accions de sensibilització, informació i preventives.

Dins de l'àmbit de tallers, cal destacar aquelles accions realitzades en l'àmbit del creixement personal, per tal d'apoderar les dones, millorar la seva autoestima i autoconfiança base d'una bona salut emocional. Alguns dels tallers realitzats també han estat molt relacionades amb la cura del cos, la salut física i psíquica i la prevenció amb enfocament de gènere (salut lligada al cicle vital de les dones) des d'un punt de vista de salut integral.

Al marc de les consultes realitzades, també ha estat destacat la distribució geogràfica i l'accessibilitat als recursos dels municipis que conformen la comarca, amb molts municipis d'interior amb zones residencials molt disperses, on l'accessibilitat amb transport públic no és molt freqüent. Aquest aspecte pot repercutir en l'accés als centres de salut per part d'aquelles dones que viuen soles i a més no disposen de transport privat.

Oportunitats laborals i repartiments del temps de vida

TREBALL I ALTRES USOS DEL TEMPS	
LES OPORTUNITATS	LES NECESSITATS
▪ Dispositius d'atenció, orientació i suport a l'ocupació del CCM. ▪ Programes específics orientats al foment de l'ocupació dones estrangeres. ▪ Programes d'ocupació amb perspectiva de gènere: microcrèdits per a l'emprenedoria femenina, plans d'ocupació. ▪ A nivell d'ocupació pes significatiu del sector serveis, i dins d'aquest el turisme. ▪ Dotació infraestructures –polígons industrials a la comarca ▪ Comportament positiu de l'atur comarcal, amb un lleuger descens al 2015. ▪ UGT i CCOO presents a la comarca treballant per la igualtat de gènere a les empreses.	▪ Taxes d'activitat i ocupació inferiors en les dones respecte a la dels homes. ▪ Taxes d'atur més altes per les dones respecte a les dels homes. ▪ Taxes d'atur de dones més elevades en tots els trams d'edat que s'accentua a partir dels 55 anys. ▪ Variabilitat municipal en les taxes d'atur. ▪ Segregació horitzontal i vertical. ▪ Repartiment desigual de les feines domèstiques: atenció mesures de foment de la conciliació laboral, personal i familiar. ▪ Cal treballar amb el teixit productiu comarcal.

L'últim trimestre de l'any 2015 hi havia comptabilitzades a la comarca del Maresme un total de 32.788 persones en situació d'atur, de les quals 15.333 eren homes i 17.455 dones. Afectant en major mesura al grup d'edat de dones de més de 55 anys i en el cas dels homes en la franja de edat compresa entre els 45 i 54 anys.

A partir de l'any 2012, la tendència mostrada per el comportament de l'atur a la comarca és descendent.

Les taxes d'atur més altes les trobem als municipis de **Pineda de Mar, Santa Susanna, Malgrat de Mar, Tordera i Calella** amb unes taxes per **sobre del 20%**. Probablement associat a la dependència econòmica del sector del turisme de caràcter estacional.

En sentit invers, destacar els municipis de Alella, Cabriels, Cabrera de Mar, Teià i Tiana amb les taxes més baixes d'atur, tant per homes com per les dones.

L'any 2015 van formalitzar-se 99.965 contractes amb lloc de treball al Maresme. Aquests contractes van ser signats per 53.278 persones. El 86,07% dels nous contractes generats l'any 2015 van ser de caràcter temporal enfront dels 13,93% d'indefinitos.

Els homes van formalitzar un total de 51.224 i les dones 48.741.

Des de l'àrea de Promoció Econòmica del Consell Comarcal del Maresme es desenvolupen diferents programes i serveis orientats a donar suport a l'ocupació a nivell comarcal. Aquests serveis s'adrecen al conjunt de la població de la comarca així com també als municipis que necessitin d'un suport tècnic ates la seva mida i capacitat de recursos propis.

A l'any 2015, el Servei d'informació per les Dones conjuntament amb el Servei Territorial de Ciutadania i Immigració, van portar a terme un programa formatiu de caràcter pilot, adreçat a 20 dones d'origen estranger, amb edats entre els 17 i 53 anys, i dificultats evidents per entrar al mercat laboral.

Altres serveis i agents que actuen a la comarca per a la millora de l'ocupació són els sindicats, UGT i CCOO que estan presents a nivell comarcal fent diferents tipus d'actuació per una millora de la qualitat del treball.

En general totes les persones apunten un desconeixement per part de tots els agents i les empreses sobre la obligatorietat de fer Plans d'igualtat i els protocols contra l'assetjament sexual i/o per raó de gènere.

Apunten també certs prejudicis per a la contractació en igualtat de condicions de dones d'origen estranger, destacant una baixa sensibilitat empresarial en aquest àmbit.

Aquest col·lectiu de dones d'origen estranger també té dificultats associades al coneixement de la llengua, la manca de xarxa familiar i social i dificultats de convalidació dels estudis cursats en els països d'origen.

La mobilitat i accessibilitat als polígons on estan ubicades les empreses també suposa una dificultat d'inserció per a moltes dones que depenen del transport públic per arribar a la feina.

Les dones i la participació social i política

PARTICIPACIÓ SOCIAL I POLÍTICA	
LES OPORTUNITATS	LES NECESSITATS
▪ Gran dinamisme de les entitats de dones a la comarca. ▪ Participació activa de les dones en àmbits com la cultura, treball, entitats. ▪ Foment de la participació com eina per l'apoderament dones immigrants: Taula de Dones d'origen estranger. ▪ Estudi sobre el associacionisme femení a la comarca liderat pel CCM.	▪ Baix nivell d'intercanvi i coneixement mutu entre les associacions de dones de la comarca. ▪ Concentració d'activitat de participació més lligada a diades i actes puntuals. ▪ Mes visibilitat de les aportacions de les dones als diferents àmbits de participació: sindical, polític, cultural.

Del conjunt dels 30 municipis de la comarca del Maresme, només 9 tenen una dona Alcaldessa, la resta són homes. Aquesta distribució reflecteix una manca de paritat a nivell polític a la comarca, ja que el 70% de les alcaldies estan ocupades per homes.

Respecte al Consell Comarcal del Maresme, podem veure com a nivell polític, hi ha més presència d'homes polítics respecte les dones.

Aquesta distribució no arriba a la paritat ja que hi ha un 66,66% de personal polític masculí enfront un 33,33% femení. Tanmateix, a nivell tècnic sí que es dona una presència equilibrada de dones i homes, arribant a la paritat: un total de 5 dones caps de conselleries i 3 homes.

Dins l'àmbit de la participació i dinamització del teixit associatiu a la comarca, una vessant important d'actuació del Consell Comarcal és la dinamització intercultural, treballant de manera específica amb les dones d'origen estranger.

D'altra banda, la realització d'accions formatives adreçades a millorar l'apoderament de les dones, a nivell personal i social per tal de generar autonomia i autoconfiança pel desenvolupament també ha estat un eix clau de treball.

El servei de mediació intercultural ha donat suport i ha facilitat la interrelació i creació de xarxa per al foment de l'associacionisme de dones estrangeres entre les diferents agents i referents tècnics locals, entitats de dones dels municipis de la comarca així com a les pròpies dones estrangeres.

Durant el 2011, el SIAD Maresme juntament amb el Pla Comarcal de Ciutadania i Immigració van crear la taula de treball "**Dona d'Origen Estranger**" amb l'objectiu d'analitzar amb els i les agents de la comarca que treballen amb dones d'origen

estranger, la seva realitat i necessitats per tal de dissenyar actuacions orientades a millorar la seva autonomia i participació social.

Des del SIAD es realitzen diferents accions formatives adreçades a dones per tal d'apoderar-les, dotar-les de recursos personals per guanyar autoestima, autoconfiança així com millorar les seves competències.

Durant l'any 2015 -2016 des del SIAD s'ha realitzat un estudi per conèixer la situació actual de l'associacionisme de dones a la comarca. A partir de l'estudi s'ha editat una guia d'entitats, que recull un total de 60 entitats.

Totes les persones que han participat als tallers realitzats amb entitats de la comarca, han destacat la importància de crear xarxa i generar sinergies entre les diferents entitats. S'ha valorat molt positivament la sessió de trobada per poder fer aquest intercanvi i reforçar vincles.

En aquesta línia, les persones que van participar al grup de professionals dels ajuntaments han manifestat que des del II Pla Comarcal d'Igualtat s'ha de fer un esforç important per implicar les entitats en el desplegament de les accions.

Les aportacions han versat sobre la millora de les campanyes que es realitzen, i la importància de compartir recursos, materials, fer exposicions itinerants entre d'altres.

La majoria de persones entrevistades han coincidit que és necessària una coordinadora per estar al corrent del que es fa a nivell de la comarca, intercanviar punts de vista sobre diferents qüestions, ajudar-se mútuament i fer accions reivindicatives de pes per aconseguir més drets o per denunciar violacions dels drets de les dones.

2na PART

II Pla Comarcal d'Igualtat de Gènere

Comarca del Maresme

PLA D'ACCIÓ

2017-2020

1. PRESENTACIÓ

El Consell Comarcal del Maresme va desenvolupar durant els anys 2011-2015 el seu primer Pla Comarcal d'Igualtat. Sota aquest marc, des del SIAD, s'han anat desenvolupant accions orientades principalment a l'atenció i recuperació psicològica i social de les dones que han patit o pateixen situacions de violències masclistes, així com d'altres accions orientades a fomentar l'apoderament personal i social, mitjançant la capacitació i el suport a les entitats de dones de la comarca.

Un àmbit al que s'ha prestat especial atenció des del Consell Comarcal és la especificitat en les necessitats d'atenció de les dones estrangeres, desenvolupant un seguit d'actuacions adreçades a millorar la seva capacitat d'autonomia entre d'altres aspectes.

Aquest primer Pla d'Igualtat de Gènere d'àmbit comarcal ha estat el marc de referència pel desenvolupament de les polítiques d'igualtat a la comarca fins a l'any 2016. Superat aquest període, des del Consell Comarcal del Maresme, amb l'ànim de consolidar els serveis prestats i avançar en el desplegament d'una estratègia integral de foment de les polítiques d'igualtat, endega un procés de revisió de l'actuació desenvolupada per tal de disposar d'informació d'utilitat per dissenyar el II Pla Comarcal d'Igualtat.

Per tal d'elaborar aquest II Pla Comarcal d'Igualtat de Gènere, s'ha portat a terme tot un procés de revisió de la trajectòria desenvolupada durant aquests darrers anys en l'impuls i promoció de les polítiques d'igualtat a la comarca així com s'ha basat també en un diagnòstic territorial per conèixer quines són les necessitats actuals a les que aquest II Pla haurà de donar resposta per aconseguir una comarca igualitària.

Aquest procés ha estat realitzat en base a la consulta documental, estadística i de registres d'accions realitzades, acompanyada d'un procés de consulta i participació amb diferents perfils de professionals i agents socials de la comarca del Maresme.

Fruit d'aquest procés presentem a continuació el **II Pla Comarcal d'Igualtat de gènere del Maresme pels propers anys 2017-2020**.

2.- EVOLUCIÓ DE LES POLITIQUES D'IGUALTAT I MARC NORMATIU

Les polítiques per la igualtat dels homes i dones, han estat desenvolupades per tal de corregir o compensar les situacions de desigualtat i de discriminació i poder avançar més enllà de l'estricta reconeixement formal. Aquestes polítiques han anat evolucionant des d'accions merament testimonials dins alguns òrgans de representació internacional sense cap capacitat d'intervenció, fins a programes molt específics, orientats a resoldre problemàtiques molt concretes, dotats d'un volum de recursos important i amb una gran capacitat d'intervenció.

En un primer moment, les polítiques s'orientaven a eliminar tota discriminació manifesta en l'ordenament jurídic i normatiu de les nostres societats. Això ha anat

passant durant períodes de temps més o menys llargs segons els països, però en general ha durat des dels anys 70's fins als 90's, tot i que el procés es continua sempre ampliant a nous dominis de les nostres regulacions legislatives.

Des de la segona meitat dels 80's fins als finals dels 90's, l'enfocament prioritari ha estat la necessitat d'endegar polítiques d'igualtat d'acció positiva per a les dones, intervenint focalitzadament sobre els àmbits i pràctiques que s'evidenciaven com a discriminatoris.

A finals dels anys 90, s'ha imposat l'adopció d'un enfocament integrador i transversal que afecti a tots els àmbits d'intervenció i a tots els nivells, anomenat mainstreaming o transversalitat de gènere o també enfocament integrat de gènere. Aquesta estratègia ha entrat en vigor des de la segona meitat dels anys 90's, propiciada a partir de la Conferència Internacional de Dones a Beijing.

De fet però, moltes polítiques vigents mantenen un **enfocament dual** que plantegen la política de l'acció positiva de manera complementària a l'enfocament integrat de gènere.

Fins al moment actual, els principals resultats aconseguits amb les polítiques d'igualtat d'oportunitats entre homes i dones promogudes han estat bàsicament :

- la prohibició explícita en l'ordenament jurídic de tota discriminació directa contra les dones en l'àmbit laboral
- la millora de la situació en general de les dones respecte a com estaven abans de la implementació de les mateixes, en els diferents àmbits d'intervenció.
- l'anàlisi i millor comprensió de quins són els fonaments sobre els que es basen les situacions de desigualtat entre homes i dones
- el major coneixement i sensibilització dels diferents agents socials i la ciutadania en general sobre la necessitat de fomentar i respectar la igualtat d'oportunitats entre les dones i els homes.
- la identificació com a delictes penals de les discriminacions i els abusos de poder contra les dones en diferents àmbits per mitjà del codi penal, en l'àmbit laboral,...
- la nova llei de drets de les persones gais, lesbianes, transsexuals i per l'eradicació de l'homofòbia, lesbofòbia i transfòbia.

Tot i aquests resultats, encara queda un llarg camí per recórrer fins a assolir de facto que les dones puguin optar plenament, i sense factors de discriminacions indirectes, a les mateixes oportunitats de desenvolupament personal i professional que els homes. Bàsicament, els diferents òrgans de govern amb competències en igualtat de dones i homes intervenen formulant plans d'actuació per assolir els objectius d'un major equilibri social entre homes i dones en diversos àmbits com el social, el polític, l'econòmic, etc... on es posen de manifest les situacions de discriminació.

Així, tant des de la pròpia Comissió Europea o els diferents Estats membres, com des dels governs regionals, provincials o locals, es desenvolupen plans polítics d'actuació, per una vigència determinada de 3 o 4 anys per regla general, en els quals s'expressen

les prioritats polítiques que condicionaran la dedicació de recursos i les programacions d'intervenció en el període en qüestió, destinats a promoure una major igualtat entre les dones i els homes.

Aquestes polítiques han estat principalment canalitzades a través dels Programes d'Acció Comunitària per la Igualtat d'Oportunitats entre Homes i Dones que s'han vingut desenvolupant des dels anys 80's, a més de la necessària adopció dels enfocaments transversals de gènere en el marc de programes adreçats a objectius més amplis.

Des de l'any 1982 i fins a l'actualitat, la UE ha anat desenvolupant programes d'acció comunitària per la igualtat d'oportunitats. Cada programa ha creat un marc d'actuacions en diferents línies prioritàries, destinant mitjans, eines i recursos i impulsant als Estats Membres a generar també els seus propis programes.

La darrera **Estratègia de la Comissió Europea per a la igualtat entre dones i homes 2010-2015** va estar molt centrada en la millora de la situació de les dones en el mercat de treball i en els llocs de decisió. L'estratègia marca les cinc prioritats bàsiques que la UE ha de seguir en matèria d'igualtat de gènere:

- Independència econòmica de les dones: incrementar els nivells de participació en el mercat de treball de les dones facilitant l'equilibri entre vida privada i laboral i prestant especial atenció a les dones de més edat, les dones soles amb fills, les dones amb discapacitat, les immigrants i les que pertanyen a minories ètniques.
- Salari igual per treball igual o per treball d'igual valor: eliminar la disparitat salarial entre dones i homes tenint presents les causes profundes que la provoquen.
- Igualtat en la presa de decisions: augmentar la representació de les dones en els processos de presa de decisions polítiques i en els de les empreses.
- Dignitat, integritat i fi de la violència sexista: eliminar totes les formes de violència que pateixen les dones, incloent-hi la violència domèstica, l'assetjament sexual, la violació, la violència sexual durant els conflictes, així com les tradicions perjudicials, com la mutilació genital femenina, els casaments forçats i els crims d'honor.
- Igualtat en l'acció exterior: exercir, a través de les polítiques d'acció exterior, una influència significativa per fomentar la igualtat entre els sexes i l'apoderament de la dona a tot el món. A banda de les cinc prioritats, l'estratègia també aborda qüestions horitzontals com la necessitat de potenciar el suport i la participació dels homes en la construcció de relacions més igualitàries.

El Pacte europeu per la igualtat de gènere (2011-2020), per la seva banda, té com a finalitat abordar els reptes en l'àmbit de la política d'igualtat entre dones i homes i garantir que s'integri la dimensió de gènere en tots els àmbits d'actuació, en particular en el context de l'Estratègia europea 2020.

2.3. Normativa en matèria d'igualtat: Legislació estatal i autonòmica

A nivell Estatal al 2007 s'aprova la *Llei Orgànica per la Igualtat efectiva entre dones i homes (B.O.E. nº 71 de 23/03/2007)*.

Com el seu nom indica, aquesta llei està adreçada a obtenir la igualtat efectiva entre dones i homes amb l'eliminació de tota discriminació per raó de sexe, en particular les que afecten a les dones.

Així, per una banda reconeix expressament a totes les persones el gaudi dels drets derivats del principi d'igualtat de tracte i de la prohibició de discriminació per raó de sexe i, per l'altra, obliga per igual a totes les persones, físiques i jurídiques que es trobin en territori nacional, amb independència de quina sigui la seva nacionalitat, domicili o residència.

Té una vocació transversal i, per tant, projecta la seva influència sobre tots els àmbits de la vida i, singularment en les esferes política, civil, laboral, econòmica, cultural i artística, integrant el principi d'igualtat i de perspectiva de gènere en l'ordenació general de les polítiques públiques i estableix criteris d'actuació de tots els poders públics en relació amb la igualtat.

També proporciona garanties processals per a la tutela del dret a la igualtat entre les dones i els homes a través de procediments judicials preferents i sumaris on es pot invertir la càrrega de la prova.

Estableix un marc general per a l'adopció de les accions positives que permetin condicions per a afavorir una major igualtat real i efectiva entre homes i dones, i incorpora un conjunt de mesures per eliminar i corregir la desigualtat en els diferents àmbits de la realitat social, cultural, artística i per al foment de la igualtat.

Finalment, assegura una representació equilibrada d'ambdós sexes en la composició dels òrgans, càrrecs de responsabilitat i de presa de decisió de tots els poders públics i en la normativa de règim electoral.

Altres lleis importants en matèria d'igualtat homes i dones a l'Estat espanyol que cal tenir presents són:

Llei 39/1999, de 5 de novembre, per promoure la conciliació de la vida familiar i laboral de les persones treballadores.

Llei 30/2003, de 13 d'octubre, sobre mesures per incorporar la valoració de l'impacte de gènere en les disposicions normatives que elabori el Govern.

Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere. Publicada en el BOE N.º 313 de 29 de desembre de 2004. Aquesta llei va suposar un destacat avenç en l'afrontament de la xacra de la violència contra les dones, a nivell de rellevància social i de disposició d'una protecció formal en casos de perill emparada amb un rang elevat de l'ordenament jurídic. S'introdueixen mesures a nivell preventiu, d'intervenció i de protecció per a les víctimes, en l'àmbit laboral, de reinserció social, formació ocupacional, habitatge social, serveis socials, educació, salut. Així mateix, estableix el desplegament d'una bateria de recursos jurídics per atendre les mesures disposades davant les denúncies i els crims que es presentin.

Llei 15/2005, de 8 de juliol, per la qual es modifiquen el Codi Civil i la Llei de Enjudiciament Civil en matèria de separació i divorci.

Les polítiques d'igualtat a l'àmbit autonòmic i local

Catalunya ha estat una autonomia on hi ha hagut un moviment social actiu en relació a les demandes i reivindicacions feministes, tant a nivell de la societat civil, com en iniciatives des de les institucions. Així, trobem departaments, unitats i entitats dedicades a la igualtat al mateix moment que va ser permès formalment en el període de transició democràtica, inicialment en els sindicats, entitats associatives i partits polítics de caire progressista.

A Catalunya, l'equitat de gènere és un valor reconegut en l'ordenament jurídic català. En particular, l'Estatut de Catalunya aprovat per llei orgànica el juliol de 2006, es mostra altament sensible en relació a aquesta temàtica, i estableix en el títol preliminar que els poders públics catalans han de promoure els valors de la llibertat, la democràcia, la igualtat, el pluralisme, la pau, la justícia, la solidaritat, la cohesió social, l'equitat de gènere i la sostenibilitat. El model de societat que recull l'Estatut es basa en dos grans eixos: garantir els drets de les dones i la igualtat d'oportunitats entre dones i homes, i garantir que la perspectiva de gènere impregni les polítiques dels poders públics catalans.

Llei Orgànica 6/2006 de Reforma de l'Estatut d'Autonomia

El nou Estatut regula els drets civils i socials, entre els quals els drets de les dones correspon a l'article 19.

Títol I. Drets, deures i principis rectors. Capítol I. Drets i Deures en l'àmbit civil i social.

Article 13. Drets de les Dones.

19.1 Totes les dones tenen dret al lliure desenvolupament de llur personalitat i capacitat personal, i a viure amb dignitat, seguretat i autonomia, lliures d'explotació, maltractaments i de tota mena de discriminació.

19.2 Les dones tenen dret a participar en condicions d'igualtat d'oportunitats amb els homes en tots els àmbits públics i privats

D'acord amb l'article 41 de l'Estatut, situat dins l'apartat de "principis", reconeix que els poders públics han de garantir la incorporació de la perspectiva de gènere. L'Estatut també incorpora la paritat en la composició i règim electoral del Parlament (article 56)

Són electors i elegibles els ciutadans de Catalunya que estan en ple ús de llurs drets civils i polítics, d'acord amb la legislació electoral. La llei electoral de Catalunya ha d'establir criteris de paritat entre dones i homes per a l'elaboració de les llistes.

A nivell autonòmic, des de juliol de 2015 Catalunya compta amb la Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes.

L'objecte d'aquesta llei és establir i regular els mecanismes i els recursos per a fer efectiu el dret a la igualtat i a la no-discriminació per raó de sexe en tots els àmbits, etapes i circumstàncies de la vida.

En efecte, per tal d'assolir una igualtat efectiva de dones i homes, aquesta llei vol reforçar les mesures i els mecanismes concrets per a aconseguir que els poders públics de Catalunya duguin a terme polítiques i actuacions destinades a eradicar el fenomen de la desigualtat entre dones i homes, que col·loca les dones en una situació de subordinació i desavantatge social i econòmic respecte dels homes i que impedeix que les dones exerceixin plenament llurs drets com a ciutadanes.

Llei 5/2008 de 24 d'abril del dret de les dones a eradicar la violència masclista

Aquesta llei recull les actuacions que els poders públics catalans han de dur a terme contra la violència masclista i la xarxa de serveis d'atenció i recuperació que garanteixin una intervenció integral contra totes les formes d'aquesta violència.

A nivell conceptual, ha posat al centre les dones com a subjectes de dret i la consideració que la violència masclista com a greu vulneració dels seus drets humans i llibertats fonamentals, i reconeix la importància dels aspectes preventius i subratlla les mesures de sensibilització, prevenció i detecció precoç com a principis fonamentals en la seva eradicació.

A nivell competencial correspon als municipis programar, prestar i gestionar els Serveis d'Informació i Atenció a les dones i efectuar la derivació als diferents serveis en els termes previstos en aquesta llei.

Per últim cal fer esmen a la llei de drets de les persones gais, lesbianes, transsexuals i per l'eradicació de l'homofòbia, la lesbofòbia i la transfòbia aprovada a l'octubre de 2014 pel Parlament de Catalunya.

L'objectiu d'aquesta llei és desenvolupar i garantir els drets de les persones lesbianes, gais, dones i homes bisexuals i transsexuals (LGTBI) i evitar situacions de discriminació i violència cap a aquest col·lectiu, conegudes socialment també com a homofòbia, lesbofòbia i transfòbia.

Les mesures que preveu aquesta llei per a fer efectiu el dret a la igualtat de les persones LGBTBI afecten:

- 1.- A totes les àrees de la vida social, tant dins l'àmbit públic com privat.
- 2.- Al decurs de totes les etapes de la vida,
- 3.- A totes les contingències en el decurs de la vida: malalties, incapacitació o qualsevol altre canvi en l'estat civil, formació d'una família, privació de llibertat.

La llei també assenyala les polítiques públiques a promoure per la igualtat efectiva de les persones LGBTBI.

1.- Professionals que actuen en àmbits sensibles.

Formació i sensibilització.: garantint la formació i la sensibilització adequada de totes les persones professionals que treballen en diferents àmbits d'educació, salut, serveis socials, forces de seguretat...

2.- Sectors d'intervenció

Per altra banda, els sectors que des de la llei es preveuen diverses intervencions són: educació, universitats, cultura, lleure i esport, mitjans de comunicació, salut i acció social.

3. EL PLA D'IGUALTAT DE LA COMARCA DEL MARESME 2017-2020

Aquest II Pla d'Igualtat de Gènere 2017-2021 de la comarca del Maresme té per finalitat l'avenç en el desenvolupament d'estratègies eficaces per aconseguir un territori més just, sostenible i igualitari per tothom, independentment del sexe, origen, identitat sexual, on totes les persones, gaudeixin de les mateixes oportunitats per participar en societat de manera plena.

3.1. TRETS DEFINITORIS DEL II PLA COMARCAL D'IGUALTAT DE GÈNERE

Els trets definitoris d'aquesta segona etapa en polítiques d'igualtat a la comarca són:

Un Pla Complementari amb les polítiques municipals i supramunicipals

El pla d'igualtat de la Comarca del Maresme ha de ser complementari a les polítiques de gènere que es desenvolupen a nivell local i de província. Des d'aquesta perspectiva, el II Pla Comarcal per a la igualtat de gènere recull les diferents línies estratègiques que des de la Diputació de Barcelona s'han definit com a prioritàries en la intervenció pública per afavorir una igualtat efectiva de dones i homes.

D'altre banda, tindrà en consideració la trajectòria i actuacions de foment de polítiques d'igualtat que es realitzen des dels diferents municipis del territori per tal de buscar la complementarietat de les actuacions.

Un Pla Integral

El II Pla Comarcal és un pla amb un caràcter integrador, des del qual el conjunt de la ciutadania del Maresme es beneficia. Conscients de que una plena ciutadania només és possible quan les persones poden gaudir d'igualtat d'oportunitats, no només en l'accés als recursos sinó també en la permanència i representació dels seus interessos com a part activa de la comunitat.

Per tant, les accions contemplades als diferents eixos d'intervenció s'adrecen al conjunt de persones i agents que conformen la comarca. Dones, homes, joves, dones d'origen estranger, col·lectius LGTBI, teixit empresarial, agents socials i econòmics de la comarca.

Un Pla Transversal

Aquest II Pla aposta fermament per la transversalitat de les actuacions. Posant el focus d'atenció en la disposició de recursos per a garantir la plena accessibilitat als recursos per participar a tots els àmbits: social, econòmic, cultural, educatiu i polític. Per això, des del pla comarcal s'articulen 5 eixos d'intervenció basats en aquests àmbits de participació.

Des d'aquesta lògica, cal impulsar i millorar el treball transversal entre el conjunt d'àrees del propi consell comarcal. Algunes d'aquestes àrees amb més trajectòria de col·laboració i inclusió de la perspectiva de gènere en els seus programes i serveis, poden servir de model d'atracció a d'altres amb menys recorregut.

La necessitat de treballar de manera més efectiva en la implementació de la transversalitat amb diferents àrees fa necessària la capacitat i informació del personal polític i tècnic. És per això que aquest Pla recull un seguit d'accions orientades a sensibilitzar i capacitar el personal del CCM en la metodologia que cal adoptar perquè aquesta transversalitat sigui present en tota l'acció política del Consell Comarcal, així com els mecanismes necessaris per compartir i traslladar aquesta transversalitat a tots els departaments i àmbits d'intervenció.

Un Pla consensuat

L'elaboració del II Pla Comarcal d'Igualtat de gènere, ha comptat des dels inicis amb el suport i la participació política dels diferents municipis de la comarca. El resultat d'aquest procés s'ha vist reflectit en la participació activa i consens sobre el conjunt de línies i accions a desenvolupar dels conjunt d'agents implicats (Consell Comarcal, Municipis de la comarca i entitats del territori). Aquest consens i treball coordinat ha de fixar les claus per treballar de manera eficaç per el guany de la comarca.

3.2. ROL DEL CONSELL COMARCAL DEL MARESME EN EL DESPLEGAMENT DEL II PLA D'IGUALTAT

D'altre banda, la trajectòria desenvolupada des del Consell Comarcal del Maresme en el desplegament del primer pla, apunta a la necessitat de continuar avançant i consolidant els serveis i actuacions portades a terme.

Aquest pla contempla una estratègia orientada a:

CONSOLIDAR

El II Pla d'Igualtat Comarcal busca consolidar un seguit d'actuacions que s'han anat desenvolupant al llarg d'aquests anys i han mostrat la seva eficàcia i resultats, però que necessiten d'un nou impuls per a garantir la resposta a les noves necessitats.

Són moltes les accions i programes desenvolupats fins ara per fomentar les polítiques d'igualtat a la comarca: suport a entitats de dones, visibilització de les aportacions en diferents àmbits de dones de la comarca, atenció i formació en apoderament personal i social a dones, així com programes específics adreçats a les dones d'origen estranger.

A més de cobrir les demandes de moltes dones de la comarca des dels dispositius d'atenció. Ens referim als serveis com ara el SIAD, que ha demostrat la seva importància per cobrir les demandes de molts municipis de la comarca que no disposen de recursos específics per a l'abordatge i intervenció en matèria de violència masclista.

Aquestes accions han estat desenvolupades de manera eficaç tot i que han estat molt vinculades a disposicions pressupostàries i dedicacions professionals. És hora per tant, d'apostar per allò que funciona garantint recursos, econòmics i professionals per que siguin consolidats i referents a la comarca.

IMPULSAR

La trajectòria desenvolupada des del Consell Comarcal del Maresme marca una evolució positiva, tant en quan al volum d'accions realitzades com en la capacitat tècnica i professional de l'equip del SIAD, servei des del qual s'han anat desplegant les diferents actuacions fins ara.

El temps, experiència i maduresa adquirida fa que el Consell Comarcal doni un pas endavant per avançar en el desplegament de les polítiques comarcals de foment de la igualtat. Des d'aquesta perspectiva, es valora la idoneïtat de crear un **Servei d'Igualtat**, des del qual s'articulin, tant les actuacions d'atenció específica i integral a les dones de la comarca, com les **Polítiques comarcals d'Igualtat**, orientades a millorar les condicions de vida de les dones i homes de la comarca.

La creació d'un Servei d'Igualtat es considera el dispositiu pertinent per aquest impuls.

COORDINAR

Una estratègia comarcal per al foment de la igualtat requereix d'una important tasca de coordinació a diferents nivells, el CCM haurà de liderar i coordinar des del consens el desplegament d'aquest segon pla d'igualtat.

Des d'aquesta perspectiva, aquest pla defineix un seguit de recomanacions i mecanismes de coordinació per tal d'assegurar la implementació de les diferents accions de caire transversal on participen diferents conselleries del Consell Comarcal i els municipis de la comarca. Aquesta coordinació ha de ser a dos nivells: Intern (nivell polític i tènic) i Extern (municipis – ciutadania).

DINAMITZAR

Un element important que defineix aquesta 2a etapa en el desplegament de les polítiques comarcals de gènere és la necessitat detectada d'afavorir i sumar esforços entre diferents ajuntaments de la comarca per tal de contribuir al desplegament d'una estratègia conjunta per avançar en matèria d'igualtat.

"Fer que els Ajuntaments facin" seria la clau d'aquesta estratègia conjunta. Des del Consell Comarcal, en el marc de les seves competències, s'han de disposar els recursos i serveis necessaris per arribar allà on els municipis no arribin.

En el marc del desplegament de polítiques de foment de la igualtat, i considerant la variabilitat poblacional i de disposició de recursos de molts municipis del maresme, es fa del tot necessari comptar amb el suport del Consell Comarcal com eix vertebrador i dinamitzador de les accions del pla d'igualtat. Així doncs, un rol clau del CCM serà el de mobilitzar i posar a disposició del territori els recursos i estratègies més idònies per avançar en igualtat.

4. ESTRUCTURA DEL PLA D'IGUALTAT: EIXOS ESTRATÈGICS I OBJECTIUS

El plantejament d'aquest nou pla, és fruit, d'un procés de reflexió compartida entre diferents referents de la comarca, tant a nivell intern del propi Consell Comarcal com a nivell local, donant veu als ajuntaments i entitats del territori.

Aquest II Pla Comarcal d'Igualtat es configura en una eina de planificació estratègica per un desplegament efectiu de les polítiques de foment d'igualtat a la comarca del Maresme.

El marc temporal per al desplegament d'aquest pla és de quatre anys, del 2017 al 2020.

Considerant el context social i econòmic canviant, cal tenir una visió estratègica i flexible per tal de saber adoptar les mesures pertinents en cada moment, aprofitant les oportunitats que poden sorgir en el context social, normatiu i econòmic alhora que també saber detectar aquells elements que poden condicionar la posada en marxa d'una acció prevista en un determinat moment per tal d'actuar en conseqüència.

D'aquesta manera, caldrà efectuar una planificació anual del pla d'acció global, amb la qual cosa millorem l'adaptació al context i a les necessitats detectades anualment en les avaluacions contínues que s'efectüin.

Finalitat del II Pla Comarcal d'Igualtat de gènere:

Desenvolupar una estratègia coordinada i integral per avançar en el desplegament de polítiques efectives de foment de la igualtat que contribueixi a combatre les desigualtats i discriminacions per raó de gènere encara existents a la comarca.

Els **Eixos Estratègics** entorn els que s'han dissenyat les accions a desenvolupar al llarg dels propers 4 anys són :

Eix 1. Avançar en la visibilització social del compromís polític amb la igualtat de gènere mitjançant l'actuació transversal.

Eix 2. Reforçar els mecanismes i accions pertinents per combatre i prevenir les violències masclistes.

Eix 3. Foment dels Drets civils, la Coeducació i Qualitat de Vida des de la perspectiva de les persones.

Eix 4. Reformulació dels usos dels temps de vida i dels treballs.

Eix 5. Reconeixement i foment del lideratge i Participació de les dones.

Els objectius generals del Pla es concreten en:

Eix 1. Avançar en la visibilització social del compromís polític amb la igualtat de gènere mitjançant l'actuació transversal

Dinamitzar i coordinar el desplegament de les polítiques d'igualtat de gènere a la comarca, visibilitzant el compromís polític per la igualtat i l'acció transversal en tots els àmbits d'intervenció.

Objectius Específics:

- Establir sistemes eficaços de seguiment i coordinació a diferents nivells per a garantir el desplegament efectiu del Pla Comarcal.
- Consolidar els dispositius comarcals per la igualtat existents i avançar en la creació de serveis des dels que s'articulin les polítiques d'igualtat de gènere a nivell Comarcal.
- Donar suport als municipis de la comarca per aconseguir un territori més igualitari mitjançant la comunicació, difusió i elaboració dels recursos pertinents.

Eix 2. Reforçar els mecanismes i accions pertinents per combatre i prevenir les violències masclistes

Combatre les diferents violències exercides per raó de gènere contra les persones mitjançant la disposició de recursos d'intervenció i prevenció.

Objectius Específics:

- Prestar una atenció integral i de qualitat a les dones i altres col·lectius que pateixen violència de gènere.
- Actuar de manera coordinada i sistemàtica contra la violència masclista, tant des de la perspectiva preventiva com des de la intervenció directa.

Eix 3. Foment dels Drets civils, la Coeducació i Qualitat de Vida des de la perspectiva de les persones

Contribuir a la generació de programes i actuacions orientades a millorar la qualitat de vida de col·lectius de dones i persones que pateixen desigualtats i discriminacions per raó de gènere i que incideixen en la seva qualitat de vida.

Objectius Específics:

- Fomentar l'apoderament personal i social de les dones per una participació en igualtat.
- Incorporar la perspectiva de gènere en les actuacions i programes d'educació, salut i esports que es realitzen a nivell comarcal.
- Afavorir l'accés i permanència de les dones en el mercat de treball en condicions d'igualtat.

Eix 4. Reformulació dels usos dels temps de vida i dels treballs

Reconèixer el valor dels diferents treballs, productiu i reproductiu, ambdós indispensables per a la vida de les persones fomentant la participació equilibrada de dones i homes.

Objectius Específics:

- Promoure la visibilització i reconeixement del treball productiu i reproductiu i la incorporació de mesures de foment de la conciliació de la vida personal, laboral i familiar.
- Sensibilitzar al teixit empresarial per al foment d'unes relacions i condicions de treball socialment responsables.

Eix 5. Reconeixement i Foment del lideratge i la Participació de les dones

Promoure la participació de les dones a les esferes socials, culturals i polítiques reconeixent, fomentant i visibilitzant les seves aportacions.

Objectius Específics:

- Donar suport al teixit associatiu de la comarca que treballa per la igualtat
- Fomentar la participació activa de les dones de la comarca.
- Reconèixer i visibilitzar les aportacions de les dones en diferents àmbits professionals, socials i culturals.

4.1. REQUERIMENTS DE BASE PER ACONSEGUIR UNA BONA IMPLEMENTACIÓ DEL PLA D'IGUALTAT

No podem deixar de recordar, una vegada més, la importància que té la disposició de recursos i responsabilitats per tal de garantir el correcte desenvolupament del Pla comarcal d'Igualtat i que són comunes a tots els plans d'igualtat adreçats a la ciutadania. Cal delimitar les responsabilitats i funcions dels nivells polítics i tècnics per tirar endavant el conjunt d'accions contemplades. Així mateix, cal destinar els recursos necessaris per tal de poder fer-lo efectiu. Alguns elements o condicionants previs són:

- **Voluntat política i compromís** al nivell més alt de la presa de decisions: la igualtat de dones i homes ha de ser un requeriment quotidià i una prioritat política.
- **Sensibilització** en igualtat de gènere de totes les persones implicades i destinatàries del pla.
- **Implicació de totes les regidories/ departaments/ àrees** per portar a terme un treball transversal.
- Disposició de **recursos econòmics, de temps, de capacitat tècnica i política.**
- **Disposició d'informació i dades:** mitjançant la construcció d'instruments adients per recollir les diferents realitats que ens envolten.
- **Proporcionar mètodes, tècniques i eines** per integrar la dimensió de gènere de manera transversal a la gestió quotidiana.
- **Difusió i valorització** dels aspectes de la igualtat importants des del punt de vista de projecció i de rendibilitat dels esforços invertits.

ESTRUCTURA DEL II PLA COMARCAL D'IGUALTAT DEL MARESME

LÍNIES D'ACCIÓ I ACCIONS ASSOCIADES

EIX 1. Avançar en la Visibilització social del compromís Polític amb la igualtat de gènere mitjançant l'actuació transversal.

Dinamitzar i coordinar el desplegament de les polítiques d'igualtat de gènere a la comarca, visibilitzant el compromís polític per la igualtat en tots els àmbits d'intervenció.

Línia 1.1: Recursos i mecanismes per activar i implementar el Pla Comarcal d'Igualtat.

Línia 1.2: Recursos per al foment de les polítiques d'igualtat i consolidació del compromís per la igualtat mitjançant la creació de dispositius: servei d'igualtat.

Línia 1.3. Comunicació, Difusió i suport a la comarca.

EIX 2. Reforçar els mecanismes i accions pertinents per combatre i prevenir les violències masclistes.

Combatre les diferents violències exercides per raó de gènere contra les persones mitjançant la disposició de recursos d'intervenció i prevenció.

Línia 2.1: Dispositius per una atenció integral i de qualitat a les dones i altres col·lectius que pateixen violència de gènere.

Línia 2.2.: Programes i actuacions per la prevenció de la violència masclista a la comarca.

EIX 3. Foment dels Drets civils, la Coeducació i Qualitat de Vida des de la perspectiva de les persones.

Contribuir a la generació de programes i actuacions orientades a millorar la qualitat de vida de col·lectius de dones i persones que pateixen desigualtats i discriminacions per raó de gènere.

Línia 3.1. Recursos per a l'apoderament personal i social i la millora de la qualitat de vida.

Línia 3.2. Foment de l'esport i hàbits de vida saludables per la millora de la qualitat de vida.

Línia 3.2. Recursos per al foment de l'autonomia econòmica i la inserció laboral de les dones.

EIX 4. Reformulació dels usos dels temps i dels treballs.

Reconèixer el valor dels diferents treballs, productiu i reproductiu, ambdós indispensables per a la vida de les persones fomentant la participació equilibrada de dones i homes.

Línia 4.1: Accions de promoció i reconeixement del treball de cura i millora de les condicions laborals de les dones.

Línia 4.2: Accions de foment de practiques d'igualtat i RSE al teixit econòmic de la comarca.

EIX 5. Reconeixement i foment del lideratge i la participació de les dones

Promoure la participació de les dones a les esferes socials, culturals i polítiques reconeixent i visibilitzant les seves aportacions.

Línia 5.1: Accions de suport al teixit associatiu.

Línia 5.2.: Foment de la participació i visibilització de les aportacions socioculturals de les dones.

PLANIFICACIÓ I AVALUACIÓ

Calendari d'actuació

Resultats esperats

Indicadors de seguiment: realització i resultats

Responsabilitats i Coordinació

5. MECANISMES DE COORDINACIÓ PER A LA IMPLEMENTACIÓ I SEGUIMENT DEL PLA D'IGUALTAT

La **coordinació** de les accions a desenvolupar durant els propers anys 2017-2021 l'assumeix a **nivell polític la Conselleria de Benestar Social i Polítiques d'Igualtat**. Tot i que reporta al Consell d'Alcaldies en representació dels municipis de la comarca amb la finalitat de garantir el compromís, implicació i desenvolupament efectiu del conjunt d'accions.

A **nivell tècnic**, hi haurà una persona referent del II Pla comarcal d'Igualtat amb capacitat de decisió i poder de convocatòria per tal de garantir el desplegament coordinat de les accions que engloba el Pla d'Igualtat. Per una banda, liderarà aquelles accions que li són pròpies (aquelles específiques de la conselleria de polítiques d'igualtat, com ara les del Servei d'Igualtat, SIAD)

D'altre banda, impulsarà i dinamitzarà el treball transversal a nivell del CCM garantint que tots els departaments implicats en les accions que són de caràcter transversal desenvolupin les accions planificades.

Amb aquesta finalitat, la creació d'una **comissió transversal de treball per a garantir el correcte desplegament de les accions és del tot necessària**. Aquesta comissió hauria d'estar conformada per diferents professionals del CCM del diferents departaments o àrees implicades en el desplegament de les accions que inclou el Pla d'Igualtat. Així mateix, es crearà una **segona comissió tècnica a nivell territorial**, en la qual hauran de participar professionals referents de les polítiques d'igualtat dels Ajuntaments de la comarca.

La participació de les entitats i teixit associatiu es vincularà al futur Consell d'Igualtat que contempla aquest pla comarcal.

Caldrà per tant disposar d'una persona **professional experta en polítiques d'igualtat** que serà l'encarregada de vetllar pel correcte desenvolupament de les accions i la coordinació i interlocució amb el conjunt dels departaments del Consell Comarcal així com també establirà la interlocució amb el conjunt de municipis adherits al Pla comarcal.

Les funcions a desenvolupar des del CCM – Polítiques d'igualtat:

- Elaborar i proposar les directrius sobre les accions previstes al Pla d'Igualtat.
- Coordinar, impulsar i fer el seguiment del Pla de polítiques de gènere.
- Coordinar i garantir el bon funcionament del Servei d'Igualtat.
- Liderar la Comissió transversal d'igualtat on formaran part els diferents departaments del Consell Comarcal.
- Liderar la Comissió Territorial amb la participació de les regidories municipals i altres agents socials de la comarca.

Tot i així, cal un compromís polític efectiu per part de totes les Conselleries per tal de garantir un desplegament transversal del pla d'igualtat.

La definició i concreció de les persones que hauran de participar així com el procediment de funcionament intern i mecanismes de coordinació finalment establerts, seran les primeres accions del II Pla Local d'Igualtat de gènere a implementar.

TABLA RESUM DELS EIXOS, OBJECTIUS, LÍNIES I ACCIONS ASSOCIADES AL PLA COMARCAL D'IGUALTAT DE GÈNERE

EIX	OBJECTIU GRAL	LÍNIES	OBJECTIUS ESPECÍFICS	ACCIONS
EIX 1. AVANÇAR EN LA VISIBILITZACIÓ DEL COMPROMÍS POLÍTIC AMB LA IGUALTAT MITJANÇANT L'ACCIÓ TRANSVERSAL	Dinamitzar i coordinar el desplegament de les polítiques d'igualtat de gènere a la comarca, visibilitzant el compromís polític per la igualtat i l'acció transversal en tots els àmbits d'intervenció.	Línia 1.1. Recursos i mecanismes per activar i implementar el Pla Comarcal d'Igualtat	Establir sistemes eficaços de seguiment i coordinació a diferents nivells per a garantir el desplegament efectiu del Pla Comarcal	Aprovació del Pla Comarcal pel Consell d'Alcaldies Adhesió municipis al Pla Comarcal Creació comissió seguiment i impuls del Pla d'Igualtat (Comissió interna del CCM/ ajuntaments i protocol funcionament) Pla de seguiment i avaluació del pla (fitxes recollida informació, eines, informes...) Difusió interna /externa Pla Comarcal d'Igualtat Incloure notícies evolució pla d'igualtat a la web SIAD butlletí informatius editats des del CCM..
		Línia 1.2. Recursos per al foment de les polítiques d'igualtat i consolidació del compromís per la Igualtat	Consolidar els dispositius comarcals per la igualtat existents i avançar en la creació de serveis des dels que s'articulin les polítiques d'igualtat de gènere a nivell Comarcal.	Formació –capacitació teòrica i pràctica en igualtat CCM (perfil polític i tècnic) Formació en Igualtat Adreçada als Ajuntaments de la comarca (perfil polític i tècnic) Creació Servei d'Igualtat: foment polítiques d'igualtat: dotació Pressupostària, impuls pla igualtat, tallers apoderament, altres Observatori d'igualtat Activació del Pla d'Igualtat Intern Protocol de prevenció contra l'assetjament sexual i per raó de gènere
		Línia 1.3. Comunicació, Difusió i suport a la comarca	Donar suport als municipis de la comarca per aconseguir un territori més igualitari mitjançant la comunicació, difusió i elaboració dels recursos pertinents	Web Servei d'Igualtat Agenda Comarcal Activitats de la comarca en l'àmbit Igualtat Accions per al foment de l'ús del llenguatge igualitari al CCM Recopilació materials per treballar la igualtat a disposició dels ajuntaments:

EIX	OBJECTIU GRAL	LINIES	OBJECTIUS ESPECÍFICS	ACCIONS
EIX 2. REFORÇAR ELS MECANISMES I ACCIONS PERTINENTS PER COMBATRE I PREVENIR LES VIOLÈNCIES MASCLISTES	Combatre les diferents violències exercides per raó de gènere contra les persones mitjançant la disposició de recursos d'intervenció i prevenció	Línia 2.1: Dispositius per una atenció integral i de qualitat a les dones i altres col·lectius que pateixen violència de gènere	Prestar una atenció integral i de qualitat a les dones i altres col·lectius que pateixen violència de gènere.	Aprovació del Protocol Comarcal d'atenció violència masclista Difusió i presentació pública a la xarxa d'agents de la comarca Aplicació del circuit violència xarxa d'agents comarcals Formació i capacitatí personal participant al circuit violència Estudi : Mapa d'incidència de la violència masclista a la comarca SIAD: Ampliar Suport Psicològic i atenció jurídica dones que han patit situacions de violència masclista Atenció específica dones d'origen magrebí Suport Psicològic als fills/es de dones que han patit situacions de violència masclista Servei d'atenció i tractament a homes maltractadors (prova pilot)
		Línia 2.2. Programes i actuacions per la prevenció de la violència de gènere a la comarca	Actuar de manera coordinada i sistemàtica contra la violència masclista, tant des de la perspectiva preventiva com des de la intervenció directa.	Actes i Celebració diades comarcals contra la violència masclista (25 novembre) Projecte Agents de prevenció violència de gènere i relacions abusives Xarxa voluntariat acompanyament dones que han patit violència masclista Tallers prevenció escoles i IES –alumnat, Ampes i Famílies Campanyes adreçades ciutadania més enllà de les diades internacionals Accions preventives adreçades al jovent i ciutadania en general en altres entorns

EIX	OBJECTIU GRAL	LINIES	OBJECTIUS ESPECÍFICS	ACCIONS
EIX 3. FOMENT DELS DRETS CIVILS, LA COEDUCACIÓ I QUALITAT DE VIDA DES DE LA PERSPECTIVA DE LES PERSONES	Contribuir a la generació de programes i actuacions orientades a millorar la qualitat de vida de col·lectius de dones i persones que pateixen desigualtats i discriminacions per raó de gènere	Línia 3.1. Recursos per a l'apoderament personal i social i la millora de la qualitat de vida	Fomentar l'apoderament personal i social de les dones per una participació en igualtat	Tallers per l'apoderament dones: tallers per l'ocupació, autoestima, alfabetització digital... Espais multimèdia i cursos d'alfabetització digital adreçats a dones. Tallers d'alfabetització Agents de prevenció en violències masclistes i prevenció relacions abusives (formació, tallers, guies) Materials de Coeducació al servei dels ajuntaments (maleta pedagògica) Recopilació i difusió de Bones pràctiques (BBPP) sobre coeducació a la comarca Formació professionals/comunitat educativa en coeducació i incorporació perspectiva de gènere Orientació professional no sexista Exposició Itinerant per sensibilitzar sobre drets i igualtat col·lectiu LGTBI - dones
		Línia 3.2. Foment de l'esport i hàbits de vida saludables per la millora de la qualitat de vida	Incorporar la perspectiva de gènere en les actuacions i programes d'educació, salut i esports que es realitzen a nivell comarcal	Accions per visibilitzar i reconèixer l'esport femení a la comarca Suport entitats esportives que volen incorporar dones als seus clubs (rugbi, altres...) campanyes per trencar estereotips – esports de dones/homes Jornada Dia Internacional d'Acció per la Salut de les Dones (28 de maig) conjuntament amb l'àrea de salut. Tallers i conferències: atenció dones grans, cuidadores... Actuacions de suport dones grans i dones cuidadores – Campanya visibilització treball de cura Accions municipals d'educació afectiva sexual adolescents i jovent Punt informació juvenil amb assessorament afectiu i sexual perspectiva de gènere i diversitat sexual - LGTBI
		Línia 3.3.: Accions de foment de l'autonomia econòmica i la inserció laboral de les dones	Afavorir l'accés i permanència de les dones en el mercat de treball en condicions d'igualtat	Programa per afavorir la Inserció laboral de les dones: orientació, tallers habilitats i apoderament per la inserció laboral dones en atur llarga durada Plans d'Ocupació i altres programes amb perspectiva de gènere Difusió propostes d'economia Social i Solidària entre les dones en el marc de la línia foment emprenedoria social CCM: Tallers, xerrades emprenedoria Inclusió perspectiva de gènere estudi – mapeig entitats de economia social a la comarca

EIX	OBJECTIU GRAL	LINIES	OBJECTIUS ESPECÍFICS	ACCIONS
EIX 4. REFORMULACIÓ DELS USOS DELS TEMPS I DELS TREBALLS	Reconèixer el valor dels diferents treballs, productiu i reproductiu, ambdós indispensables per a la vida de les persones fomentant la participació equilibrada de dones i homes	Línia 4.1: Accions de promoció i reconeixement del treball de cura i millora de les condicions laborals de les dones	Promoure la visibilització i reconeixement del treball productiu i reproductiu i la incorporació de mesures de foment de la conciliació de la vida personal, laboral i familiar	Tallers de noves masculinitats i feminitats: trencant estereotips de gènere al treball Productiu i reproductiu Formació Salut laboral: riscos psicosocials i gènere Estudi Aplicació de mesures i bones practiques per al foment de la Conciliació de la vida laboral i familiar Campanya: Visibilitzant el treball domèstic i de cura. Dones cuidadores i qualitat de vida
		Línia 4.2: Accions de foment de practiques d'igualtat i RSE al teixit econòmic de la comarca	Sensibilitzar al teixit empresarial per al foment d'unes relacions i condicions de treball socialment responsables amb enfocament de gènere	Accions informatives legislació laboral amb perspectiva de gènere adreçades agents socials i econòmics de la comarca Estudi Bones practiques (BBPP) en matèria Igualtat empreses de la comarca Sensibilitzar a les empreses en RSE i Igualtat : jornades comarcals (mesures foment igualtat, conciliació laboral i personal...) Campanyes de sensibilització ciutadana per fomentar canvis d'estereotips en el treball.
EIX 5. RECONeixEMENT I FOMENT DEL LIDERATGE I LA PARTICIPACIÓ DE LES DONES	Fomentar la participació de les dones a les esferes socials, culturals i polítiques reconeixent i visibilitzant les seves aportacions	Línia 5.1: Accions de suport al teixit associatiu de la comarca	Donar suport al teixit associatiu de la comarca que treballa per la igualtat	Participació activa de les entitats de dones en la difusió del Pla Suport a l'associacionisme per al foment de la igualtat i drets persones LGTBI Consell d'Igualtat Agrupació entitats que fomenten la igualtat a la comarca Estudi rols de dones a les entitats locals Formació Igualtat entitats locals Trobada Anual Entitats de Dones (itinerant per municipis de la comarca) Jornades : dones sindicalistes, polítiques, etc
		Línia 5.2: Foment de la participació i visibilització de les aportacions socioculturals de les dones	Fomentar la participació activa de les dones de la comarca i visibilitzar les seves aportacions	Difusió aportacions de les dones al món de la cultura i altres àmbits: Espai intercanvi Dones en càrrecs decisió de la comarca: Fòrum Regidores d'Igualtat a Fons recursos pedagògics i materials didàctics de gènere biblioteques municipals Convocatòria anual Premi Reconeixement igualtat i la diversitat rellevant en l'àmbit de la cultura, política, altres Tallers habilitats, i altres adreçats dones d'origen estranger

PLA D'ACCIÓ PER A LA IGUALTAT DE GÈNERE

2017-2020

EIX 1:

AVANÇAR EN LA VISIBILITZACIÓ SOCIAL DEL COMPROMÍS POLÍTIC AMB LA IGUALTAT DE GÈNERE MITJANÇANT L'ACTUACIÓ TRANSVERSAL

JUSTIFICACIÓ:

La política d'igualtat de gènere és entesa com el conjunt estructurat d'accions i el compromís que l'organització manifesta respecte a aquest àmbit. Partim de la constatació de que una bona trajectòria de l'organització en el desplegament de polítiques de gènere enforteix l'experiència i sensibilització envers aquest principi. La implicació del cos polític i tècnic del conjunt d'àrees i serveis del Consell Comarcal i la destinació de recursos és un condicionant previ per poder incorporar la perspectiva de gènere de manera transversal en el conjunt de polítiques locals cap a la ciutadania.

OBJECTIUS GENERALS:

Dinamitzar i coordinar el desplegament de les polítiques d'igualtat de gènere a la comarca, visibilitzant el compromís polític per la igualtat en tots els àmbits d'intervenció.

OBJECTIUS ESPECÍFICS:

- Consolidar els dispositius comarcals per la igualtat existents i avançar en la creació de serveis des dels que s'articulin les polítiques d'igualtat de gènere a nivell Comarcal.
- Establir sistemes eficaços de seguiment i coordinació a diferents nivells per a garantir el desplegament efectiu del Pla Comarcal.
- Donar suport als municipis de la comarca per aconseguir un territori més igualitari mitjançant la comunicació, difusió i elaboració dels recursos pertinents.

LÍNIES D'ACTUACIÓ:

Línia 1.1: Recursos i mecanismes per activar i implementar el Pla Comarcal d'Igualtat.

Línia 1.2.: Recursos per al foment de les polítiques d'igualtat i consolidació del compromís per la Igualtat.

Línia 1.3.: Comunicació, Difusió i suport a la comarca.

EIX 1. AVANÇAR EN LA VISIBILITZACIÓ SOCIAL DEL COMPROMÍS POLÍTIC AMB LA IGUALTAT DE GÈNERE MITJANÇANT L'ACTUACIÓ TRANSVERSAL
Objectius General : Dinamitzar i coordinar el desplegament de les polítiques d'igualtat de gènere a la comarca, visibilitzant el compromís polític per la igualtat en tots els àmbits d'intervenció.
ACCIONS

ACCIONS	2017	2018	2019	2020	RESULTATS
Línia 1.1. Recursos i mecanismes per activar i implementar el Pla Comarcal d'Igualtat.					
Aprovació del Pla Comarcal pel Consell d'Alcaldies					Aprovació Ple
Adhesió municipis al Pla Comarcal					Municipis adherits
Creació comissió seguiment i impuls del Pla d'Igualtat (Comissió interna del CCM/ ajuntaments i protocol funcionament)					2 Comissions creades (interna CCM, Comarcal: Ajuntaments) i protocol de funcionament
Pla de seguiment i avaluació del pla (fitxes recollida informació, eines, informes...)					Disseny Pla de Seguiment i eines i registres, 1 memòria anual seguiment
Difusió interna /externa Pla Comarcal d'Igualtat					Díptics i comunicacions externes: falques ràdio, web CCM i Butlletí Intern
Incloure notícies evolució pla d'igualtat a la web SIAD butlletí informatius editats des del CCM...					1 notícia mensual de l'evolució del pla i Informació d'inici d'actuacions

Indicadors	
Aprovació pel Ple d'Alcaldies, Nombre municipis adherits.	Persones que conformen la Comissió de Seguiment, Núm. reunions, Funcionament intern.
Pla de seguiment i avaluació, registres i fitxes de seguiment comunes.	Núm. Accions i tipologia de materials de comunicació, Núm. Notícies sobre el Pla d'igualtat.
Responsables i agents implicats	
Responsable : Conseller Polítiques Igualtat/ Cap Servei d'Igualtat/Agent d'Igualtat.	Agents Implicats: Perfil Polític Municipis, Àrees del CCM, Regidories d'Igualtat Ajuntaments comarca. Consell d'Igualtat

EIX 1. AVANÇAR EN LA VISIBILITZACIÓ SOCIAL DEL COMPROMÍS POLÍTIC AMB LA IGUALTAT DE GÈNERE MITJANÇANT L'ACTUACIÓ TRANSVERSAL
Objectius Generals: Dinamitzar i coordinar el desplegament de les polítiques d'igualtat de gènere a la comarca, visibilitzant el compromís polític per la igualtat en tots els àmbits d'intervenció.
ACCIONS

ACCIONS	2017	2018	2019	2020	RESULTATS
Línia 1.2. Recursos per al foment de les polítiques d'igualtat i consolidació del compromís per la igualtat .					
Formació –capacitació teòrica i pràctica en igualtat CCM (perfil polític i tècnic)					1 Acció formativa Perfil Polític 1 Acció formativa Perfil Tècnic Marc normatiu, polítiques igualtat, llenguatge inclusiu, ..
Formació en Igualtat Adreçada als Ajuntaments de la comarca (perfil polític i tècnic)					1 Acció Formativa
Creació Servei d'Igualtat: foment polítiques d'igualtat: dotació Pressupostària, impuls pla igualtat, tallers apoderament, altres					Servei d'Igualtat Increment Recursos Econòmics i Humans al Pla d'Igualtat
Observatori d'igualtat: Dades segregades per sexe en estudis, bases de dades i registres del CCM i elaboració d'estudis en clau de gènere.					Revisió memòries per regidories i inclusió dades desagregades. Estudis realitzats
Activació del Pla d'Igualtat Intern					Desplegament progressiu de les accions
Protocol de prevenció contra l'assetjament sexual i/o per raó de gènere					Aprovació i posada en funcionament

Indicadors de Realització i de resultats	
Nombre accions formatives i perfil i persones participants . Pressupost anual destinat al Pla d'Igualtat, RRHH i dedicació al Pla IO.	Dispositiu Servei d'Igualtat: núm. d'accions realitzades, perfil dones ateses, nombre de tallers apoderament, altres accions.
Observatori de gènere: Informes realitzats, Nombre de departaments amb dades desagregades. Estudis elaborats en clau de gènere	Nombre d'accions del Pla Intern realitzades.
Responsables i a agents implicats	
Responsable: Conseller Polítiques d'Igualtat del CCM, Cap Servei d'Igualtat/Agent d'Igualtat CCM	Agents Implicats: Comissió de Seguiment Interna (CCM) i Territorial (municipis) Consell d'Igualtat

EIX 1. AVANÇAR EN LA VISIBILITZACIÓ SOCIAL DEL COMPROMÍS POLÍTIC AMB LA IGUALTAT DE GÈNERE MITJANÇANT L'ACTUACIÓ TRANSVERSAL
Objectius Generals: Dinamitzar i coordinar el desplegament de les polítiques d'igualtat de gènere a la comarca, visibilitzant el compromís polític per la igualtat en tots els àmbits d'intervenció.
ACCIONS

ACCIONS	2017	2018	2019	2020	RESULTATS
Línia 1.3. Comunicació, Difusió i suport a la comarca.					
Web Servei d'Igualtat					Web en funcionament
Agenda Comarcal Activitats de la comarca en l'àmbit Igualtat					Agenda mensual
Accions per al foment de l'ús del llenguatge igualitari al CCM (guia per a la utilització llenguatge no sexista, informació, formació, assessorament...)					Distribució d'una guia sobre llenguatge no sexista
Recopilació materials per treballar la igualtat a disposició dels ajuntaments: materials, guies, tallers, campanyes					Creació sinergies amb municipis per temàtiques i problemàtiques comunes

Indicadors de Realització i de resultats	
Accions de comunicació externes, internes, publicacions i notícies del Pla d'igualtat.	Accions realitzades en matèria de llenguatge no sexista i distribució de la Guia per un ús inclusiu del llenguatge per departaments.
Agenda comarcal: publicacions i difusió accions a nivell comarcal.	Base de dades – materials a disposició dels Ajuntaments, guies, campanyes.
Responsables i a agents implicats	
Responsable: Conseller Polítiques d'Igualtat del CCM, Cap Servei d'Igualtat/Agent d'Igualtat CCM	Agents Implicats: Comissió de Seguiment Interna (CCM) i Territorial (municipis) Consell d'Igualtat

EIX 2: REFORÇAR ELS MECANISMES I ACCIONS PERTINENTS PER COMBATRE I PREVENIR LES VIOLÈNCIES MASCLISTES

La violència masclista és la manifestació més contundent de les relacions de desigualtat entre dones i homes, suposa un atemptat contra la dignitat de les dones i impedeix la seva consideració com a persones de ple dret.

La violència, sigui quina sigui la seva circumstància, sempre es fruit d'una relació de poder que implica un posicionament superior de qui l'exerceix respecte la víctima. En el cas de la violència sobre les dones les causes profundes estan associades al desequilibri en el poder i en les relacions de desigualtat entre homes i dones.

La violència contra les dones es denomina violència masclista amb l'objectiu d'evidenciar i donar rellevància al paper que té la cultura i la construcció social de gènere en aquest tipus de violència. Així doncs, la violència masclista és un problema social i estructural que requereix un tractament per part dels governs i la resta d'agents socials que han de promoure una política activa i transversal, que doni una resposta integral. Això implica el desenvolupament de models d'intervenció que incloguin des de la detecció, la sensibilització i la prevenció de la problemàtica fins a l'atenció i la recuperació de les dones.

En aquest marc també incorporem combatre la discriminació dels col·lectius LGTBII combatent les agressions que pateixen aquests col·lectius i fomentant el respecte per la diversitat sexual i de gènere. Entenem que les violències i pràctiques discriminatòries per raó de gènere tenen la mateixa arrel que les violències expressades per raó d'orientació sexual o per identitat de gènere.

OBJECTIU GENERAL:

Combatre les diferents violències exercides per raó de gènere contra les persones mitjançant la disposició de recursos d'intervenció i prevenció

OBJECTIUS ESPECÍFICS:

- Prestar una atenció integral i de qualitat a les dones i altres col·lectius (LGTBI) que pateixen violència de gènere.
- Actuar de manera coordinada i sistemàtica contra la violència masclista, tant des de la perspectiva preventiva com des de la intervenció directa.

LÍNIES D'ACTUACIÓ:

Línia 2.1: Dispositius per una atenció integral i de qualitat a les dones i altres col·lectius que pateixen violència de gènere.

Línia 2.2.: Programes i actuacions per la prevenció de la violència masclista a la comarca

EIX 2. REFORÇAR ELS MECANISMES I ACCIONS PERTINENTS PER COMBATRE I PREVENIR LES VIOLÈNCIES MASCLISTES
Objectiu General: Combatre les diferents violències exercides per raó de gènere contra les persones mitjançant la disposició de recursos d'intervenció i de prevenció
ACCIONS

ACCIONS	2017	2018	2019	2020	RESULTATS
Línia 2.1: Dispositius per una atenció integral i de qualitat a les dones i altres col·lectius que pateixen violència de gènere					
Aprovació del Protocol Comarcal d'atenció violència masclista					Protocol en funcionament
Difusió i presentació pública a la xarxa d'agents de la comarca					Presentació del circuit
Aplicació del circuit violència xarxa d'agents comarcals					Derivacions, atenció, Seguiment
Formació i capacitació personal participant al circuit violència					1 acció formativa als professionals que participen al circuit
Estudi : Mapa d'incidència de la violència masclista a la comarca					Elaboració d'informes anuals
SIAD: Ampliar Suport Psicològic i atenció jurídica dones que han patit situacions de violència masclista					Nombre d'hores d'atenció psicològica destinades
Atenció específica dones d'origen magrebí					Atenció específica
Suport Psicològic als fills/es de dones que han patit situacions de violència de gènere					Atenció psicològica als fills/es de dones que pateixen violència
Servei d'atenció i tractament a homes maltractadors					Prova pilot

Indicadors de Realització i de resultats	
Seguiment i revisions del Protocol, accions de Formació realitzada a professionals i nombre participants. Accions de presentació del circuit.	Nombre de dones ateses/perfil - origen /Nombre de persones del col·lectiu LGTBI ateses./Nombre de fills/es atesos /nombre homes maltractadors en prova pilot.
Responsables i a agents implicats	
Responsable: Servei d'Igualtat/Agent d'igualtat CCM	Agents Implicats: SIAD, Suport psicològic i jurídic SIAD. Xarxa d' Agents comarca Comissió Seguiment

EIX 2. REFORÇAR ELS MECANISMES I ACCIONS PERTINENTS PER COMBATRE I PREVENIR LES VIOLÈNCIES MASCLISTES

Objectiu General: Combatre les diferents violències exercides per raó de gènere contra les persones mitjançant la disposició de recursos d'intervenció i prevenció

ACCIONS

ACCIONS	2017	2018	2019	2020	RESULTATS
Línia 2.2. Programes i actuacions per la prevenció de la violència de gènere a la comarca.					
Actes i Celebració diades comarcals contra la violència masclista (25 novembre)					1 campanya /actes anual
Projecte Agents de prevenció violència de gènere i relacions abusives					Xarxa en funcionament
Xarxa voluntariat acompanyament dones que han patit violència masclista					Xarxa activa en col·laboració Ajuntaments
Tallers prevenció escoles i IES – alumnat, Ampes i Famílies					Tallers anuals Escoles i INS
Campanyes adreçades ciutadania més enllà de les diades internacionals					2 campanyes
Accions preventives adreçades al jovent i ciutadania en general en altres entorns: Espai d'oci lliure de sexisme, (xarxes socials, ràdio, actes culturals...)					1 Accions de sensibilització anual diferents entorns

Indicadors de Realització i de resultats

Nombre de campanyes i accions realitzades.
 Nombre de participants a la xarxa veïnal.
 Nombre agents prevenció formats/materials i tallers realitzats.

Nombre de tallers anuals realitzats i alumnat participant.
 Nombre de campanyes i accions sensibilització realitzades, tipologia d'accions.

Responsables i a agents implicats

Responsable: Servei d'Igualtat/Agent d'Igualtat CCM

Agents Implicats: Professionals SIAD CCM, Regidories d'Igualtat Ajuntaments, escoles
 Comissió Seguiment: àrea Joventut i Educació del CMM

EIX 3: FOMENT DELS DRETS CIVILS, LA COEDUCACIÓ I QUALITAT DE VIDA DES DE LA PERSPECTIVA DE LES PERSONES

Aquest eix engloba l'anàlisi sociodemogràfic de la població, tot analitzant la distribució de la població en funció de l'edat, el sexe, origen o procedència, entre d'altres indicadors. La consideració dels diferents índexs socio demogràfics, com ara els índex d'envelliment, sobre envelliment, dependència de la població, de població migrada entre d'altres, ens dona informació sobre les necessitats específiques que han de ser ateses.

D'altra banda, s'han d'analitzar les accions que es realitzen a l'àmbit de la coeducació per tal de fomentar nous valors en la població infantil i jove.

La disposició d'equipaments culturals, sanitaris, esportius, entre d'altres, també són aspectes a considerar en aquest eix estratègic. El fet de disposar d'una bona xarxa de transport urbà, uns serveis de proximitat accessibles a tota la població i disposar d'espais segurs i que convidin a la interrelació entre les gents que hi conviuen a una ciutat, són indicadors també d'una bona qualitat de vida.

OBJECTIUS GENERALS

Contribuir a la generació de programes i actuacions orientades a millorar la qualitat de vida de col·lectius de dones i persones que pateixen desigualtats i discriminacions per raó de gènere i que incideixen en la seva qualitat de vida.

OBJECTIUS ESPECÍFICS:

- Fomentar l'apoderament personal i social de les dones per una participació en igualtat.
- Incorporar la perspectiva de gènere en les actuacions i programes d'educació, salut i esports que es realitzen a nivell comarcal.

LÍNIES D'ACTUACIÓ:

Línia 3.1. Recursos per a l'apoderament personal i social i la millora de la qualitat de vida.

Línia 3.2. Recursos per al foment de l'esport i d'hàbits de vida saludables per la millora de la qualitat de vida.

Línia 3.3. Recursos per al foment de l'autonomia econòmica de les dones.

EIX 3. FOMENT DELS DRETS CIVILS, LA COEDUCACIÓ I QUALITAT DE VIDA DES DE LA PERSPECTIVA DE LES PERSONES
Objectiu General: Contribuir a la generació de programes i actuacions orientades a millorar la qualitat de vida de col·lectius de dones i persones que pateixen desigualtats i discriminacions per raó de gènere i que incideixen en la seva qualitat de vida.
ACCIONS

ACCIONS	2017	2018	2019	2020	RESULTATS
Línia 3.1. Recursos per a l'apoderament personal i social i la millora de la qualitat de vida.					
Tallers per l'apoderament dones: tallers per l'ocupació, autoestima, alfabetització digital...					2 Tallers anuals per a l'apoderament de les dones
Espais multimèdia i cursos d'alfabetització digital adreçats a dones. Tallers d'alfabetització					1 taller alfabetització
Tallers habilitats, i altres adreçats dones d'origen estranger per al foment de l'autonomia					1 Taller anual
Agents de prevenció en violències masclistes i prevenció relacions abusives (formació, tallers, guies)					Formació agents als municipis
Materials de Coeducació al servei dels ajuntaments (maleta pedagògica)					Recursos disponibles a l'abast dels ajuntaments (lligat programa Agents prevenció)
Recopilació i difusió de Bones pràctiques (BBPP) sobre coeducació a la comarca					1 jornada reflexió
Formació professionals/comunitat educativa en coeducació i incorporació perspectiva de gènere					1 acció formativa
Orientació professional no sexista					Xerrades d'orientació professional itinerants municipis (xarxa agents inserció laboral municipis)
Exposició Itinerant per sensibilitzar sobre drets i igualtat col·lectiu LGTBI - dones i altres accions					1 Exposició anual
Pla LGTBI					1 Pla LGTBI

Indicadors de Realització i de resultats	
Núm. tallers apoderament realitzats i dones participants. Perfil de les dones (edat, estudis, orient...) Tipologia de taller: habilitats socials, alfabetització digital, etc. Núm. de tallers de sensibilització i prevenció realitzats a les escoles i IES. Accions realitzades amb el professorat – comunitat educativa	Núm. tallers d'Informació, orientació i atenció a la diversitat sexual realitzats. Jornades i exposicions realitzades sensibilització col·lectiu LGTBI i altres col·lectius. Materials de coeducació editats Núm. de persones assistents, valoració jornada. Accions del Pla GTBI
Responsables i a agents implicats	
Responsable: Servei d'Igualtat/ Agent Igualtat CMM. Ajuntaments de la Comarca.	Agents Implicats: Comissió Seguiment Pla (CCM, Comarcal) Joventut Esports Educació. Consell Esportiu del Maresme. Agents educatius i de salut.

EIX 3. FOMENT DELS DRETS CIVILS, LA COEDUCACIÓ I QUALITAT DE VIDA DES DE LA PERSPECTIVA DE LES PERSONES

Objectiu General: Contribuir a la generació de programes i actuacions orientades a millorar la qualitat de vida de col·lectius de dones i persones que pateixen desigualtats i discriminacions per raó de gènere.

ACCIONS

ACCIONS	2017	2018	2019	2020	RESULTATS
Línia 3.2. Foment de l'esport i hàbits de vida saludables per la millora de la qualitat de vida.					
Accions per visibilitzar i reconèixer l'esport femení a la comarca					1 Jornada - Consell Esportiu del Maresme
Suport entitats esportives que volen incorporar dones als seus clubs (rugbi, altres...) campanyes per trencar estereotips – esports de dones/homes					1 campanya informativa entitats esportives
Jornada Dia Internacional d'Acció per la Salut de les Dones (28 de maig) conjuntament amb l'àrea de salut. Tallers i conferències: atenció dones grans, cuidadores...					1 jornada anual
Actuacions de suport dones grans i dones cuidadores – Campanya visibilització treball de cura					1 Campanya en col·laboració Gent Gran
Accions informatives adreçades personal sanitari en detecció de violència masclista					1 campanya
Accions locals –de prevenció trastorns alimentaris – salut alimentària prevenció -suport emocional -concepció, reproducció assistida i ginecologia – incorporant perspectiva de gènere					Accions a nivell municipal
Accions municipals d'educació afectiva sexual adolescents i jovent					Accions a nivell municipal
Punt informació juvenil amb assessorament afectiu i sexual perspectiva de gènere i diversitat sexual - LGTBI					Accions a nivell municipal

Indicadors de Realització i de resultats	
Accions de difusió i visibilització esport femení Accions de suport i informació entitats esportives. Nombre entitats esportives participants. Nombre d'accions informatives adreçades personal sanitari en detecció de violència masclista	Jornades realitzades sobre Salut, Dones Cuidadores/ Esport i Dones. Accions realitzades adreçades dones grans cuidadores Accions municipals sobre informació i educació sexual i afectiva. Perfil de jovent ates i tipologia d'informació.
Responsables i a agents implicats	
Responsable: Servei d'Igualtat/ Agent Igualtat CMM. Ajuntaments de la Comarca.	Agents Implicats: Comissió Seguiment Pla (CCM, Comarcal) Joventut Esports Educació. Consell Esportiu del Maresme. Agents educatius i de salut.

EIX 3. FOMENT DELS DRETS CIVILS, LA COEDUCACIÓ I QUALITAT DE VIDA DES DE LA PERSPECTIVA DE LES PERSONES
Objectiu General: Contribuir a la generació de programes i actuacions orientades a millorar la qualitat de vida de col·lectius de dones i persones que pateixen desigualtats i discriminacions per raó de gènere.
ACCIONS

ACCIONS	2017	2018	2019	2020	RESULTATS
Línia 3.3: Accions de foment de l'autonomia econòmica i la inserció laboral de les dones.					
Programa per afavorir la Inserció laboral de les dones: orientació, tallers habilitats i apoderament per la inserció laboral dones en atur llarga durada					1 Programa en actiu Tallers anuals per a la inserció laboral
Plans d'Ocupació i altres programes amb perspectiva de gènere					Dones contractades en Plans d'Ocupació
Difusió propostes d'economia Social i Solidària entre les dones en el marc de la línia foment emprenedoria social CCM: Tallers, xerrades emprenedoria					Sessions informatives – tallers emprenedoria de les dones
Inclusió perspectiva de gènere estudi – mapeig entitats de economia social a la comarca					1 campanya promoció de la economia social i solidària BBPP en Economia social de dones emprenedores

Indicadors de Realització i de resultats	
Núm. Plans d'Ocupació amb enfocament de gènere. Inserció laboral via plans d'Ocupació. Ocupacions desenvolupades. Accions de foment de l'economia social i solidària realitzades.	Accions de foment de l'ocupació de les dones. Nombre de tallers d'orientació i acompanyament a la inserció laboral realitzats. Nombre de dones participants Núm. Insercions laborals. Núm. Empreses economia social impulsades per dones.
Responsables i a agents implicats	
Responsable: Servei d'Igualtat/ Agent Igualtat CMM. Ajuntaments de la Comarca.	Agents Implicats: Comissió Seguiment Pla (CCM, Comarcal) Joventut Esports Educació. Consell Esportiu del Maresme. Agents educatius i de salut.

EIX 4: REFORMULACIÓ DELS USOS DELS TEMPS I DELS TREBALLS

JUSTIFICACIÓ:

Un dels canvis més importants als darrers anys ha estat la incorporació massiva de les dones al mercat de treball remunerat. Les dones han treballat sempre, si més no en l'àmbit domèstic i familiar, treball que ha estat sempre menyspreat i invisibilitzat.

El treball productiu s'ha considerat tradicionalment el centre de vida de les persones a partir del qual s'articula la vida econòmica, social i quotidiana.

Aquesta visió androcèntrica es basa en la divisió sexual del treball que consisteix en diferenciar les feines i rols que han de fer els homes i que corresponen a l'àmbit productiu i les feines que han de fer les dones i que corresponen a l'àmbit reproductiu.

La incorporació massiva de les dones al treball remunerat no ha tingut una resposta proporcional masculina d'incorporació a l'àmbit reproductiu. Aquest fet provoca una feixuga càrrega per moltes dones ja que solapa e intensifica els seus temps de treball.

Els estudis sobre usos del temps posen de manifest que la suma de temps dedicat al treball remunerat i el temps de treball domèstic- familiar sempre és superior en el cas de les dones. Aquest fet determina els trets característics de l'ocupació de moltes dones: treballs a temps parcials, de baixa qualificació,...

OBJECTIUS GENERALS:

Reconèixer el valor dels diferents treballs, productiu i reproductiu, ambdós indispensables per a la vida de les persones fomentant la participació equilibrada de dones i homes.

OBJECTIUS ESPECÍFICS:

- Afavorir l'accés i permanència i millora de les condicions de treball de les dones.
- Foment d'accions pel reconeixement del treball reproductiu i la millora de les conciliació de la vida familiar, personal i laboral.
- Sensibilitzar al teixit empresarial per al foment d'unes relacions i condicions de treball socialment responsables incorporant la perspectiva de gènere.

LÍNIES D'ACTUACIÓ:

Línia 4.1: Accions de promoció i reconeixement del treball de cura i millora de les condicions laborals de les dones.

Línia 4.2: Accions de foment de practiques d'igualtat i Responsabilitat Social Empresarial (RSE) al teixit econòmic de la comarca.

EIX 4. REFORMULACIÓ DELS USOS DELS TEMPS I DELS TREBALLS

Objectiu General: Reconèixer el valor dels diferents treballs, productiu i reproductiu, ambdós indispensables per a la vida de les persones fomentant la participació equilibrada entre homes i dones.

ACCIONS

ACCIONS	2017	2018	2019	2020	RESULTATS
Línia 4.1: Accions de promoció i reconeixement del treball de cura i millora de les condicions laborals de les dones					
Tallers de noves masculinitats i feminitats: trencant estereotips de gènere al treball Productiu i reproductiu					2 Tallers
Formació Salut laboral: riscos psicosocials i gènere					1 Formació a nivell comarcal
Estudi Aplicació de mesures i bones practiques per al foment de la Conciliació de la vida laboral i familiar					1 Estudi
Campanya: Visibilitzant el treball domèstic i de cura. Dones cuidadores i qualitat de vida					1 Campanya: tallers i jornada

Indicadors de Realització i de resultats

Tallers realitzats sobre noves masculinitats/feminitats: núm. tallers, núm. Persones participants, grau satisfacció. Tallers Riscos psicosocials i perspectiva de gènere: Núm. Tallers, Núm. persones participants, grau de satisfacció.	Accions de difusió i reconeixement treball de cura Núm. Accions, valoració satisfacció, persones participants, tipologia d'accions. Estudi realitzat sobre Mesures i bones practiques de conciliació de la vida laboral i familiar.

Responsables i a agents implicats

Responsable: Servei d'Igualtat/Agent Igualtat CMM	Comissió Seguiment del Pla Àrea de Promoció Econòmica del CMM

EIX 4. REFORMULACIÓ DELS USOS DELS TEMPS I DELS TREBALLS

Objectiu General: Reconèixer el valor dels diferents treballs, productiu i reproductiu, ambdós indispensables per a la vida de les persones fomentant la participació equilibrada de dones i homes.

ACCIONS

ACCIONS	2017	2018	2019	2020	RESULTATS
Línia 4.2: Accions de foment de practiques d'igualtat i RSE al teixit econòmic de la comarca.					
Accions informatives legislació laboral amb perspectiva de gènere adreçades agents socials i econòmics de la comarca					Nombre díptics, cartells, accions difusió
Estudi Bones practiques (BBPP) en matèria Igualtat empreses de la comarca					1 estudi
Sensibilitzar a les empreses en RSE i Igualtat : jornades comarcals (mesures foment igualtat, conciliació laboral i personal...)					1 jornada comarcal
Campanyes de sensibilització ciutadana per fomentar canvis d'estereotips en el treball.					1 campanya

Indicadors de Realització i de resultats

Nombre d'accions difusió a empreses: tipologia, nombre empreses participants Jornades teixit empresarial: nombre, persones assistents.	Estudis BBPP: Nombre de empreses amb Plans d'Igualtat, mesures conciliació etc.

Responsables i a agents implicats

Responsable: Servei d'Igualtat/Agent d'Igualtat CMM	Agents : Promoció Econòmica, Empreses del territori Comissió de Seguiment

EIX 5: RECONeixEMENT I FOMENT DEL LIDERATGE I LA PARTICIPACIÓ DE LES DONES

JUSTIFICACIÓ:

La participació en igualtat de condicions en la vida política, social, laboral i econòmica, o en llocs de presa de decisions, suposa per al conjunt de les persones, homes i dones, exercir el seu dret de ciutadania. Actualment i gràcies a l'acció del moviment feminista i l'acció conjunta amb els poders públics s'han observat avenços en el increment de la participació social de les dones. Les estratègies desenvolupades per potenciar la participació sociopolítica de les dones s'ha fet per mitjà d'accions positives, de sensibilització, i de foment de la paritat.

Malgrat els resultats assolits, encara s'observa que la participació no és equilibrada en tots els àmbits i llocs de decisió. Per exemple, si bé és cert que hi ha moltes dones que participen a nivell associatiu (Ampes, entitats culturals, associacions de dones...), no arriben en molts casos a tenir una representació equilibrada, és a dir, moltes treballen a la base però no pas als llocs on es prenen les decisions. La **manca de coresponsabilitat**, en les tasques de cura i reproductives, explica en part aquestes diferències, ja que l'assumpció de manera unilateral de les tasques de cura, fa que les dones disposin de menys temps lliure i més impediments per a la participació formal. L'administració local té un paper fonamental a l'hora de promocionar la participació de les dones en les decisions col·lectives, però també en la necessitat de redefinir la participació des de la pròpia experiència femenina, donant reconeixement als sabers femenins i atenent a la visualització, el just reconeixement i la valoració de la participació de les dones dintre de marcs informals.

OBJECTIU GENERAL:

Fomentar la participació de les dones a les esferes socials, culturals i polítiques reconeixent i visibilitzant les seves aportacions.

OBJECTIUS ESPECÍFICS:

- Donar suport al teixit associatiu de la comarca que treballa per la igualtat.
- Reconèixer i visibilitzar les aportacions de les dones en diferents àmbits professionals, socials i culturals.

LÍNIES D'ACTUACIÓ:

Línia 5.1: Accions de suport al teixit associatiu.

Línia 5.2.: Foment de la participació i visibilització de les aportacions socioculturals de les dones.

EIX 5. RECONeixEMENT I FOMENT DEL LIDERATGE I LA PARTICIPACIÓ DE LES DONES

Objectiu General: Fomentar la participació de les dones a les esferes socials, culturals i polítiques reconeixent i visibilitzant les seves aportacions

ACCIONS

Accions	2017	2018	2019	2020	RESULTATS
Línia 5.1: Accions de suport al teixit associatiu de la comarca					
Participació activa de les entitats de dones en la difusió del Pla					Coneixement del Pla per part entitats
Suport a l'associacionisme per al foment de la igualtat i drets persones LGTBI					Nombre entitats comarca
Consell d'Igualtat Agrupació – federació entitats que fomenten la igualtat a la comarca					Consell d'Igualtat creat. Protocol funcionament
Estudi rols de dones a les entitats locals					Un estudi
Formació Igualtat entitats locals					1 acció formativa
Trobada Anual Entitats de Dones (itinerant per municipis de la comarca)					1 trobada anual

Indicadors de Realització i de resultats

Nombre d'entitats constituïdes i tipologia, pressupost destinat al suport econòmic de les entitats.
 Nombre i tipologia d'accions realitzades per visibilitzar les aportacions de les dones a la cultura.

Acció formativa perspectiva gènere entitats i participants.
 Nombre d'accions desenvolupades conjuntament entre entitats i grups no formals de dones: tallers masculinitats, col·lectiu LGTBI.
 Consell d'Igualtat: accions realitzades.

Responsables i a agents implicats

Responsable: Servei d'Igualtat/Agent d'Igualtat CMM

Agents: Consell d'Igualtat
 Comissió de Seguiment del Pla- CCM Ajuntaments

EIX 5. RECONeixEMENT I FOMENT DEL LIDERATGE I LA PARTICIPACIÓ DE LES DONES
Objectiu General: Fomentar la participació de les dones a les esferes socials, culturals i polítiques reconeixent i visibilitzant les seves aportacions.
ACCIONS

Accions	2017	2018	2019	2020	RESULTATS
Línia 5.2: Foment de la participació i visibilització de les aportacions socioculturals de les dones.					
Difusió aportacions de les dones al món de la cultura i altres àmbits: espai web Igualtat Consell Comarcal espai entrevistes , Guia escriptores, trobades etc.					1 Publicacions mensuals entrevista a la web
Espai intercanvi Dones en càrrecs decisió de la comarca: Fòrum Regidores d'Igualtat a la Comarca. Altres àmbits: laboral, sindical..					2 Trobades (1 anual)
Jornades (itinerant per municipis de la comarca): dones sindicalistes, polítiques, etc					1 jornada anual
Fons recursos pedagògics i materials didàctics de gènere biblioteques municipals					Espai digital amb recursos web Igualtat
Convocatòria anual Premi Reconeixement igualtat i la diversitat rellevant en l'àmbit de la cultura, política, altres					1 Premi
Accions de visibilització aportacions a la societat d'acollida de les dones d'origen estranger					1 Taller anual
Difondre el catàleg de recursos adreçat a dones d'origen estranger i promoure'n l'ús d'ajuntaments i entitats.					Catàleg recursos- Distribució ajuntaments i entitats

Indicadors de Realització i de resultats	
Nombre i tipologia d'accions realitzades per visibilitzar les aportacions de les dones a la cultura. Trobades Dones càrrecs de decisió: Fòrum de Regidores d'igualtat, Núm. trobades, Núm. Participants – perfil.	Tallers realitzats, núm. Participants, grau de satisfacció.
Responsables i a agents implicats	
Responsable: Servei d'Igualtat/Agent d'Igualtat CMM	Agents: Consell d'Igualtat Comissió de Seguiment del Pla- CCM Ajuntaments – Biblioteques municipals

AGRAÏMENTS

Volem agrair a totes les persones que han participat en la fase de diagnòstic i procés de definició i concreció de les accions que finalment recull el II Pla Comarcal d'Igualtat de Gènere, les seves aportacions i propostes d'actuació.

D'altre banda, animar a les persones que formen part de la comissió d'igualtat en el seu rol de dinamització i coordinació del desplegament futur de les accions previstes, tot destacant el repte que assumeixen per fer efectiu el canvi necessari en les formes de fer polítiques incorporant la perspectiva de gènere de manera transversal.

PERSONA I CÀRREC

Conseller de Polítiques d'Igualtat: Sr. Jordi Mir

Coordinadora Tècnica SIAD: Yolanda Ascaso

Agent d'Igualtat SIAD: Asmaa Aouattah

Referents Tècnics àrees CCM:

Responsable Servei de Polítiques d'immigració: Víctor Bassas i Segura

Responsable Servei de Polítiques de Joventut: Nati Puvill

Responsable Servei de Polítiques de Promoció Econòmica: Anna Climent

Ajuntament d'Alella Referent Política: Anna Alfaro i Tècnica: Silvia Parramona

Ajuntament d'Arenys: Regidora Isabel Roig. Tècnica referent Laura Espinassa

Ajuntament de Calella Regidora Polítiques d'Igualtat Cindy Rando Radaelli

Ajuntament de Teià Regidora: Montse Riera i Tècnic Cooperació

Ajuntament de Tiana Regidora Marta Guardia i Primitiva Reverter

Entitats i persones referents de la Comarca :

Esriptora

Presidenta entitat dones de la Vallalta

Esriptora

UGT Maresme Resp. Dona

Dones 21

Actriu

Ass VilaDona

Ass. VilaDona

Dones Reporteres

Esriptora

Associació Hidayah

Associació Dones Migrades -Vocalia Dones Cerdanyola

Ass. Mataró Lliure de sexisme

CCOO Maresme

Integrem per la Igualtat

Moviment Educatiu del Maresme

Òmnium Cultural Maresme

Eva Lleonart

Elisabet Bas Pujol

Raquel Picolo

Carme Navarro

Carme Gisbert

Mayte Carreras

Montse Centelles

Montse Albiach

Lea Cornellana

Montse Tuber

Maria Català Serra

Nahla Mahjoub

Silvia Llanto

Jana Pous i Solé i Eloi

Delgadillo i Riera

Liliana Baigorria

Joana Hernández

Alberto López

Ma. Carme Civit i Rovirosa

Laia Nonell

FONTS D'INFORMACIÓ CONSULTADES

Pla Comarcal d'Igualtat de Gènere. 2009-2015. Consell Comarcal del Maresme.

Memòries del SIAD 2011 al 2015. Consell Comarcal del Maresme.

Memòria del Servei d'Immigració 2015. Consell Comarcal del Maresme.

Estudi del teixit associatiu de les dones a la comarca 2015-2016. Consell Comarcal del Maresme.

Pla de Treball 2016. Servei d'Immigració. Consell Comarcal del Maresme.

Observatori de desenvolupament local d'Ocupació. Informes de contractació a la comarca, 2105. Consell Comarcal del Maresme.

Pla Estratègic de desenvolupament econòmic del Maresme, 2015. Consell Comarcal del Maresme.

Salut i atenció sanitària de dones i nenes. Estat de situació 2014. Secretaria de la Dona de CCOO de Catalunya.

Efectes de la crisi econòmica en la salut de la població de Catalunya. Observatori del sistema de Salut de Catalunya. Anàlisi territorial. Desembre 2015.

La interrupció voluntària de l'embaràs a Catalunya. 2012.

Web del Consell Comarcal del Maresme.

Fonts Estadístiques

IDESCAT. Dades comarcals.

Base de dades Hermes. Diputació de Barcelona. Dades comarcals i municipals.

Institut Català de les Dones. Dades estadístiques.

Observatorio de Violencia de género. Observatori Judicial General.